UNIVERSITATEA CREŞTINĂ
„DIMITRIE CANTEMIR".
Facultatea de Relaţii Economice Internaţionale

TERORISMUL RELIGIOS LA CUMPĂNA DINTRE MILENIILE II ŞI III

Marian COVLEA, MA

Iulie 2010

C U P R I N S

Introducere

Capitolul 1. Abordări teoretice privind terorismul internaţional
1.1. Definiţia terorismului
1.2. Scurtă istorie a flagelului terorist – atacuri teroriste
1.3. Forme de manifestare a terorismului
1.4. Terorismul suicidar

Capitolul 2. Organizaţii teroriste pe glob
2.1. Organizaţii teroriste din Statele Unite ale Americii
2.2. Organizaţii teroriste din America Latină
2.3. Organizaţii teroriste din Europa
2.4. Organizaţii teroriste din Asia
2.5. Organizaţii teroriste islamice

Capitolul 3. Terorismul religios
3.1. Definiţie
3.2. Principalele religii ale lumii
3.3. Conceptul larg de terorism religios
3.4. Istoria terorismului religios
3.5. Organizaţii teroriste religioase

Capitolul 4. Lideri ai grupărilor teroriste şi atentate religioase – stu
caz

4.1. Lideri al unor grupări teroriste religioase
4.2. Atentate efectuate de grupări teroriste religioase

Capitolul 5. Consecinţele economice ale atentatelor teroriste

Capitolul 6. Ofensiva împotriva terorismului religios. Comba terorismului religios

6.1. Politici pentru combaterea terorismului religios

6.2. Sisteme de supraveghere şi de monitorizare a terorismului

6.3. Structuri şi acţiuni ofensive împotriva terorismului
6.4. Antiterorismul în Strategia de Securitate Naţională a României

Concluzii

Bibliografie

„*Omoară unul – terorizează o mie*!"
Sun Tsu, *Arta războiului*

INTRODUCERE

Unul dintre fenomenele care bulversează serios societatea contemporană este cel al terorismului. Terorismul nu este doar răul care se abate asupra planetei, ci este chiar răul din lume, adică răul nostru, partea fanatică dintre noi şi, adesea, din noi, fanatismul obsesiv al puterii, al răzbunării, al egocentrismului, al pedepsirii cu orice preţ, al purificării prin ucidere şi prin distrugere. De aceea, acest fenomen specific doar mediului uman (doar fiinţa umană are plăcerea sadică de a teroriza) trebuie investigat şi analizat aşa cum este, de pe poziţii cât

se poate de obiective, pentru a-i afla izvoarele, pentru a-i decela sensurile şi mecanismele şi, în consecinţă, pentru a-i anihila cauzele, a-i distruge structurile, a-i limita efectele şi a-i tăia rădăcinile. Toate acestea am încercat să le parcurg pe scurt în paginile care urmează.

Există o multitudine de forme de manifestare a terorismului. Şi chiar dacă ele nu au toate un impact direct asupra vieţii oamenilor, sistemelor de valori şi normelor de drept, se constituie totuşi într-un mediu de insecuritate socială şi individuală, de generare şi de proliferare a acestui fenomen.

Ce sunt organizaţiile şi structurile teroriste? Cum au apărut ele? Apariţia şi proliferarea lor răspund unor necesităţi? Sunt adică produsul unor legităţi sociale, politice, economice sau religioase? Cu alte cuvinte, organizaţiile teroriste sunt un accident social, o anomalie socială sau se constituie într-un fenomen specific unei anumite perioade a dinamicii evoluţiei societăţii omeneşti, comportându-se ca nişte „viruşi sociali" care se caracterizează prin acţiuni şi reacţii violente şi imprevizibile. Din punctul de vedere al anomiei sociale, organizaţiile teroriste reprezintă modalităţi de polarizare şi de exprimare organizată, comună a violenţei, de selectare a indivizilor violenţi sau predispuşi la violenţă (din varii motive, unele patogene, altele de sorginte socială, altele subiective) şi de grupare a lor pe motivaţii şi sisteme de reacţie.

Terorismul religios este poate cea mai periculoasă formă de terorism şi, cu siguranţă, cea mai dificil de combătut datorită fanatismului cu care acţionează adepţii ei (terorismul de tip Ben Laden). Majoritatea sunt dispuşi să-şi dea viaţa pentru cauza lor, fără a avea resentimente.

Cel mai cunoscut exemplu este cel al islamului care stă la baza desfăşurării a nenumărate conflicte (Israel – Palestina, sârbii şi bosniacii musulmani, pakistanezii şi indienii), dar şi atentate teroriste, care din punctul lor de vedere fac parte din Jihad (Războiul Sfânt). Învăţătura islamică susţine că Jihadul este de două feluri: mare şi mic. Marele Jihad desemnează adevăratul război muhamedan, islamic, care trebuie purtat împotriva pasiunilor, servituţilor interioare şi a ignoranţei, pe când micul Jihad este indicat de Coran ca o situaţie

limită, reprezentată prin războiul desfăşurat ca legitimă apărare atunci când comunitatea credincioşilor este pusă în pericol de un atac armat al păgânilor, ateilor, necredincioşilor.

Teroriştii care acţionează în virtutea credinţelor religioase rămân impredictibili, tăria convingerilor proprii oferindu-le capacitatea de a semăna moartea în rândul comunităţilor umane la o scară ridicată. Seria de atacuri teroriste din 11 septembrie 2001 şi cele care au urmat au generat o serie de efecte în plan economic, prezentate în principal în Capitolul 5.

Evoluţia fenomenului, de la o seamă sau o sumă de acte teroriste disparate la un summum al fanatismului, cruzimii şi violenţei, adică la un război terorist, şi el asimetric şi pervers, este de natură să genereze reacţia corespunzătoare a omenirii, să declanşeze adică războiul antiterorist.

Acesta este în esenţă terorismul religios; se pune însă o întrebare tulburătoare: va fi secolul 21 un secol religios-evlavios-pacifist, sau unul al confruntărilor religioase sângeroase?

CAPITOLUL 1.
ABORDĂRI TEORETICE PRIVIND TERORISMUL

1.1. Definiţie

Termenul de terorism vine din limba latină, de la cuvintele *terror-terroris*, şi are conotaţie militară. Terorismul era folosit de legiunile romane pentru a impune legea lor, înspăimântând populaţia şi obligând-o astfel la supunere. Hitler avea şi el o atitudine extrem de favorabilă faţă de terorism. Unul din principiile după care se ghida şi pe care-l enunţă în „Mein Kampf" era acela potrivit căruia „singurul mijloc de a câştiga cu uşurinţă împotriva raţiunii îl reprezintă teroarea şi forţa".

Primele încercări de definire a terorismului din punct de vedere juridic au apărut în timpul „Conferinţelor Internaţionale pentru Unificarea Legii Penale", prin intermediul lui Quintilliano Saladana, care a introdus, în 1925, în cadrul Academiei de la Haga, conceptul de „crimă internaţională" (ce includea în sfera sa de definire crimele împotriva drepturilor omului şi crimele comise împotriva şefilor

statelor străine sau a reprezentanţilor diplomatici ai acestora). Datorită inabilităţii statelor de a cădea de acord asupra definirii „crimei politice" sau a determinării exacte a ceea ce constituie un act terorist, patru conferinţe internaţionale au eşuat în încercarea de a defini terorismul.

În cadrul conferinţei de la Copenhaga din anul 1935 se ajunge la definirea juridică a terorismului ca „act voluntar comis împotriva vieţii, integrităţii fizice, sănătăţii sau libertăţii oficialităţilor; orice act care primejduieşte o comunitate, creează o stare de teroare în vederea schimbării autorităţi publice sau împiedicarea acţiunilor acesteia, sau care urmăreşte deranjarea relaţiilor internaţionale".

În 1972, administraţia americană a înaintat, în cadrul celei de-a şasea Adunări Generale a ONU, memoriul „Propunerea SUA privind legiferarea convenţiei pentru prevenirea şi pedepsirea anumitor acte de terorism internaţional", finalizată cu decizia ONU de a stabili un „Comitet Ad Hoc pentru terorismul internaţional".

La 9 decembrie 1985, ONU a adoptat pentru prima dată o rezoluţie de condamnare a actelor teroriste, definindu-le ca „acte criminale".

Terorismul este o tactică de luptă neconvenţională folosită pentru atingerea unor scopuri strict politice care se bazează pe acte de violenţă, sabotaj sau ameninţare, executate împotriva unui stat, organizaţii, categorii sociale sau împotriva unui grup de persoane civile, având ca scop precis producerea unui efect psihologic generalizat de frică şi intimidare. Obiectivul final este aplicarea de presiune asupra entităţii respective pentru a o determina să acţioneze în conformitate cu dorinţele teroriştilor, în cazul în care acest obiectiv nu poate fi îndeplinit prin mijloace convenţionale.[1]

Dificultatea definirii terorismului este o problemă de percepţie culturală, politică şi socială a actului de violenţă şi a scopului politic urmărit prin teroare.

1.2. Scurtă istorie a flagelului terorist – atacuri teroriste

Legiunile militare romane foloseau drept tactică şi strategie

---

[1] http://ro.wikipedia.org/wiki/Terorism.

împotriva populaţiei inamice teroarea, cu scopul de a o pacifica şi a o supune (pax romană). Metodele de acest gen sunt însă mult mai vechi. Se întâlnesc la multe triburi antice. Administraţia romană le-a „împrumutat de la antici" şi le-a folosit cu succes pentru realizarea obiectivelor sale. „De pildă, pentru «omogenizarea» etnică, asiro-babilonienii şi egiptenii utilizau pe scară largă deportările masive de populaţii, fenomen relatat nu numai de inscripţii străvechi, ci îndeosebi de Vechiul Testament, unde se arată pe larg avatarurile evreilor, dar şi riposta acestora la un asemenea «tratament» violent. Romanii au combinat metoda de «pacificare», dar şi de epurare etnică în teritoriile ocupate, cu recrutările de bărbaţi valizi în armată, momindu-i cu salarii bune şi acordarea de drepturi atrăgătoare după lăsarea la vatră. În timp ce o bună parte dintre cei mai viguroşi bărbaţi ai unei etnii, încorporată în armată, era transferată cât mai departe de locul ei de baştină, prin deplasări militare, în locul ei erau aduşi, după acelaşi tipic, tineri ostaşi de alte etnii. A rezultat o amalgamare, un amestec de popoare, finalul fiind slăbirea până la anihilare a rezistentei acestora.

Două popoare s-au putut opune forţei militare romane şi terorismului practicat de aceasta. Este vorba de geto-dacii care, folosind avantajul oferit lor de munţi şi păduri, au reuşit să-i ţină locului pe invadatori, ba chiar să-i forţeze la un moment dat să se retragă peste Dunăre. Apoi de germanii învingători în Pădurea Teutoburgică asupra legiunilor romane, oprindu-le din înaintare spre inima teritoriilor lor. În afara terorismului militar şi a dislocărilor etnice, romanii au avut inteligenţa de a îngloba în Panteonul lor religios toate zeităţile populaţiilor pe care le supuneau, evitând în acest fel şi conflictele de ordin cultic."[2] Triburile barbare şi romanii practicau un fel de „terorism de stat" sau terorism al celui mai tare (exista şi un drept – dreptul celui mai puternic) prin care se obţineau efecte spectaculoase. Reacţia la un astfel de terorism erau fuga, supunerea şi, rareori, răzvrătirea. Răscoala lui Spartacus este una din

---

[2] Gh. Basarabescu, Terorism, între istorie şi actualitate, CLIPA, nr. 518, din 27 septembrie 2001.

acele răzvrătiri spectaculoase care au uimit epoca romană şi au pus în operă un principiu ce a guvernat şi încă mai guvernează lumea: la teroare se răspunde prin teroare, la violenţă prin violenţă.

De-a lungul timpului, noţiunea de terorism şi-a modificat înţelesul. La un moment dat, în Evul Mediu, cruciaţii, porniţi să elibereze Ierusalimul şi Mormântul Sfânt din «mâinile» credincioşilor lui Muhammad, s-au văzut loviţi de împotrivirea băştinaşilor, care-i socoteau pe de o parte invadatori, iar pe de alta şi «necredincioşi», deoarece creştinii nu-l venerau pe profetul lor. Cei mai înverşunaţi s-au dovedit a fi membrii sectei musulmane arabe «hashihishin» (asasin), care ucideau fără scrupule, şi creştinii, luptând până la unul, convinşi că, murind pentru credinţa lor religioasă, vor avea parte de Paradisul lui Allah, fericiţi veşnic şi îmbuibându-se din munţi de pilaf, înconjuraţi de cadâne. «Asasin» a devenit de atunci, prin intermediul cruciaţilor, care-i considerau pe musulmanii respectivi drept teroriști, un termen ce-a rămas ca sinonim criminalilor ce ucid cu cruzime. Însă tot de atunci, deşi religia mahomedană interzice sinuciderea, s-a perpetuat o credinţă sectară, în virtutea căreia a muri pentru Allah ar fi un gest răsplătit prin aşezarea celui ce se jertfeşte direct în Paradis. Aşa s-au născut Intifada şi Jihadul islamic, care stau la baza terorismului de esenţă arabă. Intifada şi Jihadul sunt denumirile pe care le dau musulmanii atacurilor asupra evreilor şi celor pe care le susţin, indiferent de credinţa lor religioasă. Aparent, un asemenea comportament intolerant pare o formă a luptei de apărare a fiinţei naţionale arabe, îmbrăcând conotaţii patriotice. Este iluzoriu a gândi în acest mod. Căci a pune pe picior de egalitate lupta armată desfăşurată, de pildă, în plin război, de către partizani sau maquisarzi împotriva inamicului înarmat, ocupant al ţării este una şi alta este a teroriza populaţii inocente, copii, femei, bătrâni neînarmaţi, ucigând doar de dragul de a ucide, în numele lui Allah.

Este interesant de observat aici două momente istorice petrecute în secolul trecut în spaţiul arab. Unul îl constituie lupta de eliberare naţională a popoarelor arabe dusă împotriva otomanilor, de aceeaşi religie cu ei, în timpul Primului Război Mondial, susţinuţi de armata britanică de religie creştină, când intoleranţa şi fanatismul

confesional nu s-au manifestat, lăsând loc raţiunii. Pe acest fond corect, arabii şi-au dobândit libertatea. Al doilea moment este marcat de manipularea sentimentului religios al arabilor, de către naziști, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, cu scopul de a slăbi influenţa franco-britanică în zonă. Exact această propagandă hitleristă criminală a deturnat spiritul pasiv al arabilor, convinşi că totul este predestinat de Allah şi ce se întâmpla trebuia să se întâmple. Prin urmare, că lupta şi împotrivirea nu-şi au loc. Astfel, naziştii au readus în actualitate mentalităţi de mult părăsite de arabi după cruciade şi chiar după expediţia lui Napoleon Bonaparte în Egipt şi Orientul Apropiat. Întărâtaţi împotriva atât a englezilor creştini, dar şi a evreilor, fanaticii islamici arabi şi nu numai au devenit, de-a lungul deceniilor, exponenţii terorismului anti-occidental.

Sigur, se afirmă că violenţa naşte violenţă sau, cum spune dictonul, «Cine scoate sabia, de sabie va pieri!». Este adevărul pur în această aserţiune de mare bun simţ. O dovedeşte din plin sfârşitul nu numai al fiecărui terorist în parte, dar şi al grupărilor teroriste, indiferent dacă ele se numesc «brigăzile roşii», «mujahedini», «aynu» sau cine ştie cum. Singura soluţie valabilă pentru rezolvarea conflictelor de orice natură este dialogul, compromisul. Din nefericire, când îşi face loc terorismul, raţiunea dispare, înlocuită fiind de fanatism, de orbirea gândirii logice şi a valorilor esenţiale.[3]

1.2.1. Istoricul celor mai sângeroase atacuri teroriste

19 Iulie 46		Atentat cu bombă la hotelul King Dav gruparea extremistă evreiască Irgun. Victime: 91 răniţi. Irgun urmărea crearea statului Israel şi a a servea drept comandament militar al trupelor bri
19 Iulie 68	22	Considerat actul de naştere al terorismului grup de teroriști palestinieni au răpit un avi israeliene El-Al, deturnându-l spre Alger.
19 Mai 72		Armata Roşie japoneză (în legătura cu Fr Eliberare a Palestinei) trage asupra mulţimii p (Tel-Aviv). Victime: 27 de morţi.

[3] Gh. Basarabescu, op.cit., pag. 24.

1973	19 Decembrie	Atentat palestinian asupra unui avion Pan de la Roma. Victime: 30 de morţi.
1980	19 August	O bombă explodează în gara de la Bologna este atribuit mişcărilor neofasciste. Victime: 85 de
		ETA a ucis 118 persoane în cursul ace Bilbao)
1982	19 April ie-Octombrie	Serie de atentate împotriva diplomaţil americani şi francezi, în Liban. Victime: 299 de mo
1985	19 Iunie	Un Boeing 747 al companiei Air India ex Atentatul este atribuit extremiştilor sikh.
1988	19 Decembrie	Un avion al companiei americane Pan deasupra oraşului Lockerbie (Scoţia). Libia este comandat atentatul şi este supusă embargou Victime: 270 de morţi.
1995	19 Martie	Atentat cu gaz sarin în metroul din Tokyo, Aum.
		Victime: 10 morţi şi 5.000 de intoxicaţi.
	April ie	O clădire a administraţiei federale din Ok aruncată în aer de membri ai extremei drepte an 168 de morţi.
	Iulie-Octombrie	Val de atentate la Paris, revendicate de înarmat Algerian. Victime: 10 morţi.
1998	19 August	Două maşini-capcană explodează în faţa din Nairobi (Kenya) şi Dar el Salam (Tanzania). A Osama bin Laden. Victime: 221 de morţi.
1999	19 Septembrie	Serie de atentate cu bombă la Moscova. morţi.
2001	20 11 Septembrie	Patru avioane de linie sunt deturnate. Dou au lovit World Trade Center, unul Pentagonu prăbuşeşte în Pennsylvania. Victime: 2.978 d al-Qaeda, bin Laden.
2002	20 Octombrie	Atentat cu bombă la o discotecă din organizat de Jamaa al-Islamiya. Victime: 20 al-Qaeda.

	23 – 26 Octombrie	Rebeli ceceni iau peste 700 de ostateci î Moscova. Autorităţile ruse eliberează teatrul folos fentanil. Victime: 129 de ostateci morţi, 41 teroriş
20 03	20 Mai	Cinci bombe explodează simultan la Cas Atentate atribuite al-Qaeda. Victime: 45 de morţi.
	Noie mbrie	Atentate cu bombă la Istanbul, la două m britanic şi o bancă. Victime: 66 de morţi.
20 04	11 Martie	Zece bombe explodează în trei trenuri Atentat atribuit al-Qaeda. Victime: 191 de mor răniţi.
	1 – 3 Septembrie	Teroriști înarmaţi iau ostateci sute de per din Beslan, Osetia de Nord. Victime: 335 de morţi
20 05	7 Iulie	Patru bombe explodează aproape simultan metrou, una într-un autobuz. Victime: 56 de mo Atentat atribuit Al-Qaeda.
	23 Iulie	Serie de atacuri cu bombă în staţiunea Sh Egipt. Victime: 90 de morţi. Atentat atribuit al-Qae
20 06	24 Aprilie	Circa 20 de persoane au murit şi aproxim rănite în trei explozii produse în staţiunea egip Peninsula Sinai.

1.3. Forme de manifestare a terorismului

Terorismul ca reacţie a celui slab împotriva celui puternic

De obicei, reacţia celui slab împotriva celui puternic nu se numeşte terorism, ci răzvrătire, nesupunere, revoltă[4]

Terorismul nu este răzvrătire, aşa cum nici răzvrătirea nu este terorism. De regulă, nu cel slab îl terorizează pe cel puternic, ci cel puternic îl terorizează pe cel slab. De aici nu rezultă că cel slab nu-l poate teroriza pe cel puternic, ci doar că, pentru a teroriza, este nevoie de putere.

Terorismul, ca reacţie a celui slab împotriva celui puternic, este, în principiu, o răzvrătire la terorism, este adică terorism contra terorism. Aceasta este esenţa, numai mijloacele sunt diferite. Cel

[4] Cristian Jura , Terorismul internaţional, Editura All Beck, Bucureşti, 2004.

puternic face ce vrea, cel slab face ce poate. Justificările care s-au adus de duşmanii declaraţi ai Statelor Unite pentru actul de terorism din 11 septembrie 2001 sunt de notorietate.

Ele înseamnă, în esenţa lor: terorism contra terorism. Terorismul exercitat de lumea a treia contra terorismului exercitat de America în lumea a treia, îndeosebi în lumea islamică. Acesta-i limbajul în care vorbesc o parte din statele lumii islamice. Americanii folosesc bani şi sisteme sofisticate de arme, organizaţiile teroriste anti-americane folosesc oameni. Folosesc oameni nu numai pentru motivul că nu dispun de sisteme sofisticate de arme, ci şi pentru acela că ele consideră că arma cea mai performantă şi, în concluzie, cea mai eficientă o reprezintă omul dispus la sacrificiul de sine pentru cauză. Astfel de oameni au existat şi vor exista totdeauna, iar numele lor nu este numai acela de fundamentalişti islamici, ci şi de japonezi, americani, germani, francezi, chinezi, ruşi, români etc. Romanii spuneau cu mândrie: „Dolce et decorum est pro patria mori", iar dacii considerau trecerea în nefiinţă ca o sărbătoare importantă. De aici nu rezultă, desigur, că sacrificiul de sine este un act terorist; rezultă doar faptul că terorismul foloseşte cea mai eficientă şi cea mai veche armă a tuturor timpurilor: sacrificiul de sine. De altfel, o formă de terorism politic, ideologic, cultural şi social au practicat şi proletarii, comuniştii, atunci când au „răsturnat orânduirea cea crudă şi nedreaptă /ce lumea o împarte în mizeri şi bogaţi" prin orice mijloace. Sunt considerate, în sens larg, forme de luptă de aceeaşi natură (a celui slab contra celui puternic, de tip revendicativ-frustrant, contestatar-destructurant, etc.) şi mişcările de eliberare naţională, anti-globalizare, anarhiste, sataniste, mişcarea gay, mişcarea emo, creştinismul (până la Edictul din Milan – 313 d.Hr.), a minorităţilor pentru drepturi colective, ale imigranţilor, ecologiste, feministe, mai nou învelite în ambalajul „creativilor culturali", etc. care reprezintă tot atâtea ideologii contemporane toxice ca forme de organizare a urii minorităţilor împotriva majorităţii, a celor slabi contra celor puternici.

Forţele şi mijloacele folosite în astfel de acţiuni şi reacţii sunt cele pe care le au la îndemână organizaţiile teroriste sau pe care şi le pot procura. Niciodată nu se va şti cu precizie când, unde, cum şi cu ce

forţe şi mijloace vor acţiona teroriştii. În momentul când astfel de acţiuni şi reacţii sunt previzibile şi, ca atare, parabile, organizaţia care le întreprinde îşi pierde raţiunea de a mai exista şi, din acest motiv, intră în conservare, se reprofilează sau se desfiinţează.

Terorismul ca instrument de presiune politică. Terorismul politic

„Mişcările anarhiste europene ale începutului de secol au reprezentat primele exemple de terorism politic. Reconstrucţia Europei democratice pe model liberal, după război, a suscitat noi violenţe teroriste împotriva sistemului socio-economic instaurat. Acestea sunt exprimate sub diferite forme. Mişcările de extremă stângă europeană din anii '70 – '80 – în Germania (Baader Meinhof), în Italia (Brigăzile Roşii), în Franţa (Acţiunea Directă) – care aveau ca obiectiv să doboare capitalismul, sunt urmate de un terorism de extremă dreaptă legat de efectele conjugate ale «noii sărăcii» şi de «frica» faţă de fluxurile migratoare slab controlate într-o Europă în plină transformare. Skinheads, mişcările neo-naziste active în Germania de est, ultranaţionaliştii flamanzi apropiaţi de Vlaamsblok, chiar extrema dreaptă franceză, după prăbuşirea speranţelor sale electorale ar putea să aleagă, în anumite condiţii, expresia cea mai violentă."[5]

Aceasta nu înseamnă însă neapărat terorism. Actul terorist distruge, înspăimântă, creează situaţii-limită, apelează la faptul împlinit, seamănă adică teroare. Iar teroarea politică are foarte multe faţete. Majoritatea organizaţiilor teroriste din lume, inclusiv fundamentalismul islamic, practică, de fapt, un terorism politic.

Formele de manifestare ale terorismului politic sunt numeroase[6]. Ele se încadrează totuşi în câteva categorii:

— Terorismul explicit sau implicit pus în aplicare de majoritatea statelor cu regimuri totalitare;

— Terorismul exercitat de organizaţiile politice extremiste

---

[5] *** Institutul Francez al Apărării Naţionale, Fragilitatea Europei în faţa terorismului, mai 1999.

[6] Gh.Văduva, Terorismul – Dimensiune geopolitică şi geostrategică, Bucureşti, 2002, pag. 26.

(majoritatea organizaţiilor teroriste din Europa şi din America Latină, spre exemplu, au la bază ideologii politice de natură comunistă, unele neo-nazistă sau din sfera a ceea ce am putea numi exclusivismul sau fundamentalismul politic);

— Terorismul practicat de persoane influente, grupuri de interese etc.

— Terorismul Puterii.

Terorismul informaţional, terorismul mediatic, ciber-terorismul

Principalele caracteristici ale societăţii omeneşti moderne sunt cele referitoare la puternica ei informatizare, adică la globalizarea informaţiei, a actului comunicării, în general, şi, pe această bază, la creşterea interdependenţei, în special. Cu alte cuvinte, societatea omenească tinde spre un sistem integral global, dar deschis şi instabil, a cărui temelie se construieşte şi se consolidează pe informaţie şi pe sistemele ei de valori.

De aceea, este foarte probabil ca, în viitor, terorismul să îşi aleagă cu predilecţie ţintele din domeniul informaţiei, din cel al sistemelor de valori comune ale lumii şi mai ales din sistemele de valori ale naţiunilor.

Atacurile teroriste asupra informaţiei este posibil să vizeze:

— distrugerea fizică a unor sisteme tehnice de comunicaţii, îndeosebi a reţelelor, nodurilor şi centrelor complexe de transmisiuni ale statelor-ţintă, ale unor instituţii internaţionale care promovează sau susţin războiul antiterorist, ale altor structuri şi organisme care asigură ordinea şi stabilitatea în ţări şi în lume;

— virusarea computerelor şi distrugerea reţelelor şi a bazelor de date, îndeosebi din domeniile economic, financiar şi militar;

— preluarea piraterică a unor sisteme de comandă-control şi provocarea unor conflicte grave şi chiar a unor catastrofe inimaginabile;

— crearea unor structuri şi reţele speciale ciberteroriste care să opereze în spaţiul informaţional;

— practicarea, pe scară largă, a pirateriei electronice etc.

Aici nu este vorba de mecanismele (în cea mai mare parte previzibile) ale războiului informaţional şi mediatic, ci de acţiuni

teroriste. Deşi este foarte greu de operat o distincţie netă între acest tip de război din domeniul informaţiei (care se pare că este permanent) şi terorismul informaţional, există totuşi o separaţie destul de clară între ele: terorismul vizează distrugerea fizică, în numele unor idealuri sau al unor „vocaţii" mesianice, spectaculosul, crearea unor situaţii-limită care să ducă la înfricoşarea populaţiei şi a conducerii politice, în timp ce războiul informaţional şi mediatic urmăreşte, potrivit principiilor enunţate de Sun Tzi cu două milenii şi jumătate în urmă, să învingă pe cât posibil fără a distruge fizic, să obţină supremaţia strategică informaţională, de regulă, fără distrugerea sistemelor şi, mai ales, fără pierderi inutile de vieţi omeneşti.

Terorismul ca instrument de constrângere.

Terorismul economic. Terorismul financiar. Terorismul tehnologic

Încă din antichitate, lumea a fost nevoită să suporte numeroase constrângeri, unele venite din mediul geografic de viaţă, generate de lupta pentru un anumit tip de existenţă, altele ţinând de legile de compunere şi funcţionare a societăţii omeneşti.

Viaţa socială este, în general, un sistem de constrângeri în acţiune. Omul este liber în măsura în care se conformează dreptului şi constrângerilor naturale şi sociale în care trăieşte. Hegel definea libertatea ca necesitate înţeleasă.

Există însă numeroase alte constrângeri artificiale, folosite de om împotriva omului, pentru obţinerea unor avantaje, pentru dominare, pentru putere. Terorismul este, de la originea lui şi până azi, atât în mâna celor puternici, cât şi la îndemâna celor slabi, un mijloc extrem de constrângere. Terorismul nu este doar o reacţie, este o acţiune premeditată, gândită, calculată, care se înscrie în spaţiul inteligenţei negative, al inteligenţei perverse, criminale. Se pune, în mod firesc, întrebarea: Aşa era şi pe vremea legiunilor romane sau a conchistadorilor care au invadat civilizaţia aztecă? Aşa era, desigur. Terorismul nu a fost niciodată altceva decât o acţiune sau o ripostă asimetrică, dusă în condiţii de iniţiativă strategică sau tactică, prin care s-a urmărit mereu acelaşi scop: terorizarea. Adică înfricoşarea dusă la

limită, îngrozirea, omorârea.

Terorismul este un război de un tip special, care vizează distrugerea de vieţi şi de sisteme de valori. Niciodată un război obişnuit nu-şi propune să distrugă un sistem de valori. El urmăreşte doar învingerea unei armate, dacă se poate chiar fără pierderi de vieţi şi distrugeri materiale, supunerea unei ţări, realizarea unui scop politic.

Mafia rusă, cea albaneză, chineză, operaţiunile de spălare a banilor, traficul de droguri, de arme şi prostituţia etc. sunt ameninţări grave care, de regulă, sunt analizate ca procese în sine, fără responsabilităţi, fără teritorializare, fără cauze.

În cadrul terorismului financiar se înscrie procurarea (sau recuperarea) de fonduri prin luarea de ostatici, prin ameninţări, şantaje, spargeri de bănci, atacarea unor mijloace care transportă bani sau valori etc. Nevoile de finanţare a terorismului nu sunt foarte mari. De cele mai multe ori, acţiunile teroriste sunt duse de unul sau câţiva teroriști, în general, idealişti sau fanatici, care nu au nevoie de stimulente prea mari pentru a-şi face treaba. Unii din aceşti idealişti sau fanatici sunt studenţi, oameni de diferite meserii, foşti sau chiar actuali militari etc.

Armele folosite de teroriști, încărcăturile, explozibilul etc. nu costă foarte mult şi se procură destul de uşor. Sursele de procurare a banilor (de finanţare) sunt familiare în lumea teroriştilor: atentate, spargeri de bănci, trafic de droguri. Acestea sunt cele obişnuite. Există însă şi altele, mult mai substanţiale şi care, în viitor (ca şi în trecut), nu vor înceta să existe: oameni foarte bogaţi, cercuri de interese interne sau internaţionale din tot spectrul activităţilor umane, de la cele economice, la cele ale lumii interlope, organizaţii şi chiar state.

De-a lungul istoriei terorismului, finanţarea cea mai substanţială a fost asigurată şi va fi şi în continuare asigurată de instituţii puternice şi de state interesate în proliferarea (în interes propriu) a terorismului, a haosului.

Terorismul cultural

Terorismul cultural nu este un mijloc de confruntare, ci unul de distrugere a sistemelor de valori. Războiul „cultural”, înţeles ca o

confruntare de interese (de interese, nu de valori) ale unor grupuri care aparţin unor entităţi civilizaţionale nu este terorism. El este o trecere la limită a concurenţei, mai exact a bătăliei pentru piaţa culturală, şi se desfăşoară în cadrul a ceea ce numim „cultură de piaţă", care nu are nicio legătură cu cultura autentică, adică cu sistemele de valori ale lumii.

Terorismul cultural constă în:

— Invadarea mijloacelor de comunicare cu imagini porno şi alte produse care agresează şi deformează universul etic şi estetic al populaţiei şi sistemele de valori;

— Agresarea naţiunilor cu subproduse culturale (filme, imagini video, reviste etc.) care cultivă violenţa, individualismul, egoismul, lipsa de respect faţă de valorile proprii;

— Agresarea şi chiar distrugerea simbolurilor.

Terorismul cultural, în forma lui cea mai greu de contracarat, se exercită de către grupuri extremiste, fanatice, care cred doar în anumite sloganuri pe care le confundă cu sisteme de valori, în numele cărora se exercită presiuni, ameninţări, spălări de bani, crime, asasinate, distrugeri.

Se apreciază că terorismul viitorului îşi va căuta o parte din argumentele sale într-un anumit mod (exclusivist, violent) de a percepe şi a sluji cultura. Este posibil ca viitorul să ne ofere surpriza unor fundamentalisme de tip cultural.

Terorismul patologic

Noi apreciem că în general terorismul este un fenomen patologic, ca orice act criminal, dar unele acte teroriste sunt săvârşite chiar de psihopaţi, oameni care pierd contactul cu realitatea, pierd controlul sensurilor, acţionează inconştient. Comportarea lor deviantă are drept cauze: „*sărăcia*, *alcoolismul*, *drogurile*, *violenţa urbană*, *pierderea reperelor*, *boala*, *dificultăţile vieţii*, *neîmplinirile afective sau sexuale*, *refularea*, *inactivitatea*, *şomajul*, *inadaptabilitatea socială*, *proveniența dintr-o familie dezorganizată*"[7].

---

[7] Gheorghe Arădăvoaice, Terorism, Antiterorism, Contraterorism, Editura Antet, Bucureşti, 1997, op. cit., pag. 28.

Astfel de asasini, de regulă ai unor şefi de state, ai unor personalităţi marcante, artişti sau simpli cetăţeni, atribuie o coloratură politică gestului lor, aduc motivaţii dintre cele mai şocante: pretextul de a se crede justiţiari, modificatori de destine, pacificatori, conducători, comandanţi străluciţi. De fapt, ei ascund fobii diverse, complexe, frustrări, panici şi angoase evidente sau difuze, acel monstru ascuns adânc în fiecare individ şi capabil de cele mai mari atrocităţi, plasat în zona inconştientului psihic freudian (pulsiunilor, iraţionalului etc.).

Psihopatul e un individ a cărui personalitate *„este marcată de impulsivitate, răceală afectivă, egocentrism, agresivitate, intoleranţă la frustrare ş.a. El nu poate stabili relaţii afective normale, este hipersensibil, vulnerabil, impulsiv, cu o nevoie de satisfacţie imediată, cu o angoasă cvasipermanentă, o anxietate existenţială şi un sentiment de insecuritate camuflat în spatele unei prezentări de sine agresivă şi provocatoare, cu o frustrare afectivă permanentă, legată de carenţe familiale precoce, imaturitate, depresivitate şi tendinţe perverse. Psihicul abisal, cum îl denumesc specialiştii, sau domeniul activităţii inconştiente a spiritului poate pune în mişcare forţe obscure care îl guvernează în rău."* **8**

Pierderea echilibrului între activitatea conştientă şi cea inconştientă face ca organismul să nu mai răspundă voinţei, iar inconştientul să pătrundă în conştient, transformând o idee fixă sau o obsesie într-o crimă. Aşadar, *„dacă personalitatea criminală are drept teren favorabil de dezvoltare cauze genetice, fiziologice, psihologice sau/şi sociologice, terorismul patologic se poate structura pe o combinată a lor, cu rădăcini mai adânci în primele cauze. Tratamentul radical, sugerat de specialişti, nu este cel penal, corecţional, ci criminologic, unul polivalent, care vizează abordarea tuturor sferelor personalităţii: sfera psihomorală, cea psihosocială, cea psihosexuală, cea psihocognitivă şi cea psihoneurologică"* **9**.

---

[8] Gh.Văduva, Terorismul –Dimensiune geopolitică şi geostrategică, Bucureşti, 2002, op. cit., pag. 32.

[9] Idem.

Juridic, acest gen de terorişti intră în categoria falşilor delincvenţi, pentru că delincvenţa lor este simptomul unei patologii mentale (cele mai multe morţi săvârşite prin acte teroriste sunt produsul unei crize psihopatologice: schizofrenie, depresie, paranoia, pulsiuni criminale, gelozie etc.). Delincvenţa lor e considerată ca un epifenomen al condiţiei socio-politice, care generează o criminalitate aleatoare, ocazională şi, în bună măsură, previzibilă.

Terorismul răzbunător

Terorismul răzbunător se împarte în două categorii:

— cel care ţine de natura umană şi se prezintă ca o reacţie violentă la nemulţumiri, umilinţe, agresiuni de tot felul, manifestându-se, într-o formă sau alta, în toată lumea;

— cel care se manifestă la nivelul unor comunităţi, grupuri, religii etc.

Cel din prima categorie este, de regulă, un terorism individual sau exercitat de grupuri informale, nu are nicio logică şi se supune factorilor aleatori care îl determină. Formele lui cele mai frecvente de manifestare sunt: atacuri efectuate de unele persoane asupra altora, cu scop de răzbunare (vendetta, spre exemplu, dar exercitată prin mijloace teroriste); atacuri ale unor foşti deţinuţi asupra celor care i-au condamnat sau asupra instituţiilor care i-au condamnat, atacuri frecvente efectuate de grupuri sau bande împotriva unor cartiere, familii, instituţii etc.

Cele din categoria a doua sunt determinate de prejudecăţi, de un anumit mod de a interpreta Coranul, Noul Testament sau Biblia, de ideologii şi concepţii frustrante, dar care cultivă şi justifică actul răzbunării, spaima de Apocalipsă, etc. Formele cele mai întâlnite ale acestui tip de terorism sunt: atacurile pedepsitoare, justiţiare (acţiunile Hezbollah, acţiunile KKK în Statele Unite, atacul cu sarin efectuat de secta AUM în 1995 în metroul din Tokio, acţiunile diferitelor altor secte ş.a.); uciderile rituale; sinuciderile în masă, etc.

Terorismul religios

Fundamentalismul religios, în lumea islamică, ţine loc de naţionalism. El este deasupra naţiunilor, întrucât consideră că toată lumea islamică reprezintă o entitate religioasă şi etno-culturală. De

aceea, în numele legii islamice, grupările fundamentaliste au declanşat „războiul sfânt" – JIHADUL. Acest război, care este foarte complex şi se duce prin toate mijloacele posibile, are două componente:

— Realizarea şi menţinerea cu orice preţ a unităţii religioase şi etno-culturale a lumii islamice, în acest sens principalele acţiuni fiind îndreptate împotriva „liderilor arabi corupţi" şi pentru impunerea regulilor, legilor şi obiceiurilor islamice;

— Organizarea şi desfăşurarea unor ample şi diversificate acţiuni împotriva Israelului şi a SUA, ţări pe care fundamentalismul islamic le consideră răspunzătoare pentru situaţia statelor arabe.

Organizaţiile şi grupările fundamentaliste islamice declară că menirea lor este să ducă la realizarea acestor obiective, iar legea lor unică este Coranul. Adevărul este că, uneori, jocul de interese a fost mai presus decât Coranul. Despre definiţie, istorie şi grupările terorismului religios discutăm mai pe larg în Capitolul 3.

Terorismul infracţional (din spectrul crimei organizate)

Acest tip de terorism este cel mai răspândit şi cel mai greu de controlat. Terorismul infracţional se exercită atât în lumea interlopă, sub diferite forme, de la reglările de conturi până la lupta pentru putere şi influenţă, cât şi asupra societăţii, în ansamblul ei. Trebuie făcută distincţie între terorismul din acest spectru infracţional şi crima organizată. Crima organizată nu este terorism. Ea este un mod de rezolvare de către cercurile criminale şi mafiote, pe calea criminalităţii şi infracţionalităţii, a unor probleme care ţin de asigurarea spaţiului de acţiune pentru economia subterană, traficul de droguri şi de carne vie, spălarea banilor etc., acţiuni care aduc profituri fabuloase şi, în anumite condiţii, poate finanţa terorismul politic, naţionalist sau religios.

Terorismul de acest tip (infracţional) vine în sprijinul crimei organizate, este un instrument al acesteia şi, de aceea, el se va afla tot timpul în avangarda ei şi în susţinerea ei. Terorismul care vine dinspre infracţionalitate este o modalitate de înfricoşare a lumii, a societăţilor, instituţiilor şi persoanelor, tocmai pentru a crea câmp liber de acţiune infracţionalităţii, eludării legii. Cu alte cuvinte, terorismul de acest fel este un gen de bodyguard al infracţionalităţii, dar şi un mod de a crea

fondul aperceptiv al societăţii vizavi de lumea interlopă (care trebuie să fie unul de teamă, de frică, de teroare), atât în ceea ce priveşte virulenţa punctelor tari, imbatabile, ale acestei lumi, omnipotenţa lor, cât şi dimensiunea înspăimântătoare a corupţiei şi puterii nelimitate şi nelimitabile a banului murdar.

Terorismul infracţional, situându-se în avanpostul crimei organizate, nu are decât constrângerile impuse de aceasta. De aici rezultă câteva concluzii foarte importante în ceea ce priveşte evaluarea terorismului de acest gen:

— este posibil ca, în viitor, să se accentueze procesul de mondializare şi, deci, de organizare a terorismului infracţional, tocmai datorită faptului că el se află în avangarda infracţionalităţii, iar aceasta urmează o cale a structurării la nivel planetar;

— se poate estima că terorismul infracţional va deveni din ce în ce mai mult un terorism organizat, puternic globalizat, cu reţele de conducere şi de acţiune în toată lumea, ceea ce va schimba radical configuraţia spaţiului strategic internaţional, ameninţările de acest gen devenind foarte periculoase şi generând necesitatea unei riposte la nivel strategic;

— probabil, terorismul infracţional îşi va subordona terorismul identitar şi îl va folosi în sensul creării, în zonele de interes, de probleme şi de conflicte care să abată (concentreze) într-o altă direcţie eforturile comunităţii internaţionale, oferindu-se astfel o mai mare libertate de acţiune pentru infracţionalitate şi crima organizată (nu se exclude nici eventualitatea ca terorismul identitar să-l folosească pe cel infracţional pentru atingerea obiectivelor sale);

— este însă posibil ca terorismul – îndeosebi terorismul politic şi cel identitar – să capete o anumită independenţă şi să-şi subordoneze el infracţionalitatea şi crima organizată, transformându-le în mijloace de finanţare;

— între terorism şi crima organizată există o relaţie de completitudine, chiar dacă o astfel de legătură presupune foarte multă diversitate şi incertitudine şi într-un domeniu şi în celălalt.

Terorismul etnic

„Terorismul de tip etnic şi separatist îşi află, în parte, rădăcinile în

marile bulversări suportate de Europa secolului al XX-lea: *sfârşitul marilor imperii, revoluţia rusă, două războaie mondiale, construcţia europeană, finele marxismului. În decursul ultimilor 50 de ani, în Europa de Vest, conflictul irlandez (IRA), separatismul basc (ETA), chestiunea corsicană (FLNC) şi Tirolul de sud sunt câteva exemple. Mai recent, căderea zidului Berlinului şi reactivarea chestiunii minorităţilor în numeroase ţări din estul european (Bosnia, Kosovo, Transilvania, Armenia…) sunt susceptibile de a favoriza acest tip de terorism.*

Anumite tensiuni sunt încă vii, cum se poate observa, chiar în inima ţărilor europene, în Irlanda, în jurul frontierei italo-austriece, în zonele mărginaşe ale Germaniei unde rezidă minorităţi germane active, în Corsica, în Belgia. În aceste ţări, problemele de coabitare au degenerat adeseori în confruntări. Desigur, aici nu este vorba de crimă organizată, ci de determinaţii identitare foarte puternice, care vin de secole.

*O reluare a confruntărilor nu este exclusă. Aproape toate aceste ţări europene (cu excepţia Franţei, care, constituţional, nu re*cunoaşte *existenţa minorităţilor, incompatibile cu universalitatea republicană, şi a Germaniei, care este relativ omogenă) conţin minorităţi sau specificităţi culturale regionale care ar putea foarte bine să se trezească dacă sunt girate prost, în special dacă democraţiile se joacă cu focul exaltând drepturile minorităţilor, cum s-a procedat până acum.*

*În Scoţia, în Tirol, în Alsacia, în Bretania, nu este imposibil ca, într-o zi, tentaţiile violente, care au existat, să renască. Europa, pământul care primeşte milioane de emigranţi, este de asemenea susceptibilă să fie teatrul unor violenţe teroriste de tip «etnic» care interesează ţările situate în vecinătatea frontierelor sale (spre exemplu, chestiunea kurdă).”***10**

Terorismul de stat

Terorismul de stat este, fără îndoială, o formă a terorismului politic, poate forma lui cea mai gravă, cea mai accentuată. Terorismul de stat este foarte vechi. De aici şi vine aversiunea populaţiilor faţă de

---

[10] Gh.Văduva, Terorismul – Dimensiune geopolitică şi geostrategică, Bucureşti 2002, op. cit., pag. 38.

regimurile totalitare sau militarizate. De-a lungul timpului, numeroase state şi-au terorizat populaţiile care intrau, într-o formă sau alta, sub jurisdicţia lor. Dar au terorizat şi statele care nu se puteau opune politicii lor. Formele de terorism de stat sunt numeroase şi nelipsite pe planetă. Cu toate că dintotdeauna omenirea le condamnă şi luptă prin orice mijloace împotriva lor, ele nu încetează încă să existe.

Terorismul de stat (terorismul instituţiilor) a îmbrăcat, de-a lungul timpului, forme diferite, între care: sclavagismul, inchiziţia, genocidul, deportarea populaţiilor, invazia, trecerea „prin foc şi sabie" a populaţiilor sau ţărilor care nu se supuneau dictaturii celui mai puternic, comunismul, naţionalizările (cu variante: rechiziţii, cooperativizări, etc.), dictatura militară, dictatura politică, nazismul, holocaustul, cotropirea diferitelor state de către state mai puternice şi impunerea unor regimuri de viaţă insuportabile, birul, practicarea de către conducerea statului a unui regim sever faţă de populaţie privind impozitele, asigurarea locurilor de muncă, înfometările, neacordarea drepturilor legitime, ascultarea telefoanelor, violarea corespondenţei; şantajul, presiunea politică, tortura, etc.

Terorismul NBC[11]

S-a crezut, la un moment dat, că, în această epocă a supertehnologiilor, armele nucleare, chimice şi cele biologice nu mai prezintă o ameninţare majoră. S-a încheiat, în acest sens, un tratat de neproliferare a armelor chimice, semnat de 143 de state (Statele Unite n-au semnat acest document), iar arma biologică a fost considerată ca nesemnificativă în cazul unei confruntări, fie chiar şi ca ripostă asimetrică, datorită, pe de o parte, lipsei de precizie în actul întrebuinţării şi, pe de altă parte, efectelor ei colaterale (unele chiar asupra forţelor proprii) greu de controlat şi de prevenit.

După utilizarea, în 1995, a sarinului, de către secta japoneză AUM Shinri Kyo, în atacul declanşat prin surprindere în metroul din Tokyo, cu scopul de a produce numeroase victime în rândul civililor, a devenit evidentă ameninţarea chimică şi biologică în arsenalul grupărilor şi organizaţiilor teroriste.

---

[11] Nuclear – Biologic – Chimic.

Scopurile terorismului nuclear, chimic şi biologic nu sunt prea numeroase. Ele se pot grupa în câteva categorii distincte, după filosofia organizaţiilor teroriste care fac apel la astfel de mijloace, dar care nu influenţează în mod substanţial procedeele de acţiune.

Scopul nemijlocit este acela de a ucide cât mai mulţi oameni, într-un timp cât mai scurt, pentru a crea panică şi derută, a înfricoşa, a induce şi menţine o stare de teroare în rândul populaţiei vizate şi a atrage atenţia mass-media.

1.4. Terorismul suicidar

Terorismul suicidar este o metodă operaţională în care rezultatul şi forţa atacului sunt dependente de moartea a făptuitorului.[12]

Întrebarea „*ce-l poate determina pe cineva să-şi ia propria viaţă*, *să-şi înfrângă instinctul vital*, *fundamental*, *de supravieţuire*, *pentru o cauză politică*, *etnică*, *religioasă*, *naţională*, etc.?", a captat atenţia cercetătorilor, cadrelor universitare, specialiştilor din discipline diferite (psihologie, sociologie, politică, servicii speciale, mass-media).

Cu toate acestea, până acum, teoretic, nu s-au făcut progrese. Toate teoriile psihologice şi sociologice care au fost utilizate pentru a explica fenomenul nu au reuşit să facă acest lucru.

Se pare că o persoană devine delincvent din cauza unui exces de definiţii favorabile şi oportunităţi create pentru încălcarea normelor dreptului, definiţii şi oportunităţi care practic invită la încălcarea legii în ceea ce se numeşte „contextul" sociologic (mediul intim, de imediată proximitate) al fiecărui individ (familia, anturajul zilnic, blocul, strada pe care locuieşte, etc.), diferit de „mediu", care este mult mai extins.

Comportamentul criminal apare atunci când individul este expus mai mult la un mesaj social favorizant pentru efectuarea de acte sociale, cum ar fi noţiunile de *libertate*, *democraţie*, *drepturile infractorului*, etc. primite în şcoală şi în mass-media, la diverse cursuri de pregătire specială, precum şi educaţia din familie, fără a fi dublate şi de *obligaţiile şi responsabilităţile sociale* corespunzătoare.

Fenomenul este foarte îngrijorător prin tragismul, consecinţele

---

[12] Stan PETRESCU, Terorismul suicidar, Curs nr. 9, master UCDC, slides PPT, 2010.

şi proporţiile sale: în Israel au avut loc un total de 135 acte suicidare ale palestinienilor care au fost înregistrate numai între 1993 – 2003.[13]

În ceea ce priveşte terorismul suicidar palestinian, din cercetările acestor atentate se pot desprinde câteva postulate şi ipoteze de bază:

— Comportamentul penal este învăţat;

— Comportamentul penal este învăţat în interacţiunea cu alte persoane într-un proces de comunicare;

— Partea principală a învăţării comportamentului penal are loc în intimitatea grupului, având un pronunţat caracter personal;

— Atunci când comportamentul penal este învăţat, învăţarea include: (a) tehnici de săvârşirea infracţiunii, care sunt uneori foarte simple; şi (b) motivaţii specifice, raţionamente şi atitudini;

— Motivaţiile specifice sunt învăţate din definiţii existente în codurile juridice ca favorabile sau nefavorabile;

— Teroriştii sinucigaşi vor fi legaţi de unele versiuni ale intimităţii sociale, de unele reţelele din interiorul socialului;

— Moartea sinucigaşului îi va motiva pe alţi membri să-l urmeze;

— Metoda de funcţionare a actului va fi similară în toate atacurile iniţiate de către acelaşi individ.

Privire generală asupra resorturilor psihologice ale teroriştilor sinucigaşi

Avantajele operaţionale ale terorismului sinucigaş sunt:

v Teroristul îşi alege singur momentul şi locul de acţiune, în funcţie de circumstanţe.

v Simplu şi ieftin – nu necesită o rută de evacuare sau operaţiuni de salvare complicate.

v Nu există niciun pericol de a fi capturat şi nu poate oferi informaţii importante.

v Un impact imens asupra publicului şi mass-media.

---

[13] Stan PETRESCU, Terorismul suicidar, Curs nr. 9, master UCDC, slides PPT, 2010.

Încercând o sinteză a cunoştinţelor din lucrările prezentate în Bibliografie, pentru a trasa o delimitare preliminară a motivaţiilor şi resorturilor terorismului suicidar, putem afirma că acestea se pot sistematiza astfel:

1. boala psihică: este o cauză reală, o situaţie exploatată de organizaţiile teroriste, dar cu o pondere foarte scăzută.[14]

2. dorinţa de a atrage atenţia asupra unor cauze ideologice, politice, naţionale, etnice, etc.

3. complexe, frustrare, dorinţa de revanşă, apăsarea unei lungi şi insuportabile umilinţe (oprimare, disperare, sărăcie, marginalizare, etc.).

4. presiunea familiei din cauza sărăciei.

5. fanatismul religios, ideologic, politic, etnic, naţional: actele de martiraj („subcultura martirajului", dezvoltată în special în comunităţile palestiniene).

6. boli terminale: o altă situaţie exploatată de organizaţiile teroriste şi comunităţi.

7. condamnare la moarte: oferta de a face un act de terorism în locul executării judiciare.

8. stări modificate ale conştiinţei (sub influenţa hipnozei, drogurilor, etc.).

9. manipulare în ceea ce priveşte scopul acţiunii şi recompensa divină (promisiunea celor 72 de fecioare în Paradis, etc.) şi pământească (pentru familia rămasă în viaţă).

10. ameninţarea, spălarea creierului, inconştienţa, incultura, ignoranţa, neinformarea (copiii), dezinformarea, etc.

11. vinovăţia adulterului (femeile) şi/sau dorinţa de afirmare în cheie feministă.[15]

12.

13. ripostă la o agresiune a celor percepuţi ca inamici.

---

[14] Sorina Ramona ILIESCU, pag. 21, 2006.

[15] „A permite unei femei să devină martir constituie o etapă decisivă către egalitatea sexelor în lumea arabă" – Wafa Idriss, prima femeie palestiniană kamikaze, în Simona ŢUŢUIANU, RIM nr. 1-2/2009.

14. infracţionalitate organizată, transfrontalieră, motivată de dorinţa de înavuţire.

15. combinaţii ale celor de mai sus.

Un fenomen nou şi îngrijorător: *femeile-kamikadze*

În lumea islamică, unde distincţia dintre bărbaţi şi femei este semnificativă, actul săvârşit în numele cauzei teroriste poate fi privit ca un gest de eliberare, prin raport cu o viaţă predestinată şi condiţionată de valori tradiţionale. Într-o societate în care emanciparea femeilor reprezintă o sintagmă fără acoperire şi un „rău al civilizaţiei occidentale", egalitatea dintre sexe poate totuşi să fie afirmată pe calea egalităţii în moarte.

Astfel, în mod paradoxal, actul sinucigaş al femeii, făptuit în numele conservatorismului şi al tradiţiei pe care le apără, se transformă în vectorul modernităţii şi afirmării sale cu drepturi depline într-o lume patriarhală.

Demersul nostru are drept obiectiv o sondare a resorturilor motivaţionale ce fundamentează comportamentul femeilor implicate în atentate teroriste, uneori suicidare, femei ce devin „*bombe umane*" în numele idealurilor supreme ale organizaţiilor din care fac parte.

Ne propunem, totodată, şi o analiză a contextului în care actul suicidar al unora dintre aceste femei devine modul prin care acestea înţeleg să-şi „promoveze" genul, misiunea sinucigaşă devenind astfel apanajul unui act de feminism.

Implicaţiile de natură strategică ale angrenării femeilor în acţiuni de tip terorist derivă din următoarele două considerente:

1. Grupările teroriste caută să identifice şi să exploateze vulnerabilităţi noi în tabăra „adversă", pe fondul intensificării măsurilor de securitate internaţionale;

2. Considerate inofensive, femeile atrag într-o măsură redusă atenţia forţelor de securitate, astfel că modelul (stereotipul) femeii blânde şi non-violente este exploatat negativ de formaţiunile teroriste pentru a-şi promova idealurile ideologice sau religioase.

Dincolo de aceste aprecieri introductive şi înainte de a purcede la desfăşurarea analizei propriu-zise, considerăm că se impun câteva consideraţii preliminare menite a explicita şi încadra demersul de faţă.

Terorismul reprezintă o formă specifică de promovare a unor scopuri politice, religioase, economice ori militare, prezentă din cele mai vechi timpuri în societatea umană. Având cauze complexe, manifestări şi motivaţii multiple, terorismul nu este o invenţie a timpurilor noastre şi nu credem că actualul „război" purtat de Statele Unite şi aliaţii lor împotriva lui şi a organizaţiilor care îl practică va avea mai mult succes decât precedentele încercări de extirpare a sa din societatea umană.

Deopotrivă, participarea femeilor la lupta armată, în organizaţii de toate felurile, inclusiv teroriste, nu reprezintă un apanaj al vremurilor moderne. Prezenţa lor în organizaţii teroriste reprezintă un fapt istoric incontestabil.

De la mişcarea anarhistă rusă de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi până la organizaţii teroriste active în secolul trecut (precum banda Baader-Meinhoft din Germania anilor 1970), femeile sunt atestate documentar ca membri activi cu drepturi depline ai unor astfel de grupări.

În fine, terorismul sinucigaş, la rândul său, nu reprezintă nicio invenţie şi niciun apanaj (în sensul de armă favorită de luptă) al grupărilor teroriste religioase, în special islamiste. Dimpotrivă, întâietatea, atât din punct de vedere al preferinţei pentru utilizarea acestui mijloc specific de luptă teroristă care este atentatul sinucigaş, cât şi din punct de vedere al datei la care acesta a fost adoptat şi utilizat pentru promovarea scopurilor unei organizaţii teroriste date, nu aparţine teroriştilor fundamentalişti islamici.

Terorismul şi conduita suicidară

Atacurile teroriste sinucigaşe constituie forma cea mai letală a terorismului contemporan.

Frecvenţa acestor atacuri a crescut de la numai aproximativ trei/an, în 1980, la aproape 50/an în 2005. Mai mult, după cum arătau Scott Atran şi alţii, 75% din atacurile sinucigaşe cu bombe înregistrate până în prezent în întreaga lume s-au produs după atacurile teroriste împotriva Statelor Unite din 11 septembrie.

Dimensiunea planetară a ameninţării teroriste a fost evidenţiată, în mod dramatic, de evenimentele produse la 11

septembrie 2001 în S.U.A., prin îmbinarea a doua procedee teroriste clasice: deturnarea unor avioane de pasageri şi atentatul sinucigaş. Dacă, până la această dată, atentatele sinucigaşe se înregistrau aproape exclusiv în câteva regiuni ale planetei (Sri Lanka şi Orientul Mijlociu), ulterior fenomenul a cunoscut o recrudescenţă îngrijorătoare. Participarea masculină predomină, însă nu trebuie neglijat fenomenul accederii tot mai vizibile a femeilor combatante pe scena terorismului contemporan.

Ce anume le determină pe aceste femei să recurgă la acte violente extreme, soldate cu suprimarea propriilor vieţi, iată întrebarea la care încearcă să găsească răspuns studiile îndreptate către înţelegerea comportamentului sinucigaş al teroriştilor, prin prisma tipurilor de suicid descrise de sociologul francez Emile Durkheim în lucrarea intitulată „*Despre sinucidere*".

Astfel, tipurile altruist şi fatalist de sinucidere, postulate de autor, au relevanţă pentru studiul de faţă, fiind interpretate drept rezultante ale unui deficit de personalitate sau ale unei integrări sociale excesive. Pe scurt, comportamentul autodistructiv al teroriştilor ar fi o rezultantă a celor două tipuri. Statusul psihologic al acestor persoane poate oscila între convingere (altruism), frică şi disperare extreme (fatalism). La femei aceste tendinţe sunt mai pregnante.

Motivaţia de bază în cazul sinuciderii altruiste este dorinţa de a face bine semenilor, prin acte de eroism şi sacrificiu. Organizaţiile teroriste oferă membrilor lor o contracultură centrată în jurul unor norme şi valori menite să conducă la o adevărată îndoctrinare.

Personalitatea individului este minimalizată, iar viitorul este perceput exclusiv în cadrul grupării teroriste-mamă şi depinzând de modul în care sunt apărate ideile politice şi/sau religioase ale acesteia.

Se pare că acest tip de suicid i-a fost sugerat lui Durkheim de actele sinucigaşe din societăţile primitive sau din mediul militar, în special din trupele de elită. Suicidul de tip eroic, gen *kamikaze*, poate fi o ilustrare a acestui tip.

Tema martirajului este una amplu dezbătută, întrucât în toate religiile martirul este cel care suportă violenţa supliciului, fără a fi el

însuşi sursa acestei violenţe. În cazul Islamului, pe de o parte, Coranul interzice sinuciderea, iar pe de altă parte cei care îşi dau viaţa în numele religiei sunt celebraţi, rezultanta acestei dihotomii fiind aceea că acţiunile sinucigaşe capătă interpretarea pozitivă a unor operaţiuni de martiraj. Bineînţeles, reinterpretarea Coranului, cel puţin bizară pentru lumea creştină, este posibilă numai în contextul în care actele sinucigaşe de natură teroristă sunt săvârşite pentru cauza nobilă a Jihadului, numai atunci sunt acceptate şi justificate prin lupta împotriva opresiunii. Martiriul (*shahid*) reprezintă pentru teroriştii islamişti calea de acces spre paradis, iar expresia consacrată „*Bassamat al-farah*" sau „surâsul bucuriei" desemnează extazul ce se citeşte pe faţa martirilor în momentul comiterii atentatului.

Nici femeile nu sunt excluse de la această abordare. Şeicul Ahmed Yassin, fostul lider spiritual al Hamas, asasinat de serviciile israeliene în 2004, a emis o *fatwa* (decret religios) în ceea ce le priveşte: „*Femeile care comit un atentat sinucigaş şi ucid evrei sunt recompensate în paradis*, *devenind şi mai frumoase decât cele 72 de fecioare promise martirilor*". Dacă luăm în considerare credinţa potrivit căreia numai în paradis nu există competiţie între bărbaţi şi femei, vom înţelege mai profund statutul femeii într-un atentat terrorist sinucigaş şi cuvintele Wafei Idriss din motto-ul lucrării. Înţelegerea perspectivei islamice asupra vieţii de după moarte, ca certitudine, realitate promisă şi anunţată de profeţi, este de asemenea foarte importantă în context. Restricţiile tradiţionale islamice legate de femei pălesc în faţa Jihadului, participarea în acest război considerat sfânt cântărind mai mult decât orice, paradoxal chiar mai mult decât permisiunea soţului, fiului sau a părinţilor persoanei implicate. În spaţiul islamic, actele extreme ale femeilor pot fi considerate o expresie a feminismului egalităţii. În context, o posibilă interpretare este aceea că egalitatea în moarte clădeşte posibilitatea egalităţii în viaţă şi deschide calea spre răsturnarea cadrului rigid impus femeilor în societatea islamică tradiţionalistă.

Autoasumarea, pe de o parte a condiţiei impuse, iar pe de alta a sacrificiului vieţii, în condiţiile unei interpretări marginale a Coranului, deschide întrebarea fundamentală asupra moralităţii şi motivării

acţiunii. Şi aceasta în condiţiile în care actul terorist săvârşit de o femeie pune în discuţie înseşi bazele societăţii care are printre determinările principale inegalitatea între bărbat şi femeie şi statutul subordonat al celei din urmă.

Din această dezbatere rezultă şi posibilele diferenţe dintre motivaţiile bărbaţilor şi cele ale femeilor care aleg calea terorismului sinucigaş.

Dincolo de trunchiul comun al motivaţiilor religioase şi politice, al propagandei şi presiunii sociale, putem afirma că singura diferenţă majoră este aceea a semnificaţiei actului sinucigaş pe care acesta o capătă în societate. Ordinea islamică este pusă sub semnul întrebării, iar textele religioase sunt reinterpretate, de la interzicerea suicidului până la transformarea actului, contextual, în martiraj. În cazul femeilor kamikaze, atentatele capătă o conotaţie suplimentară, contestând însăşi bazele ordinii sociale şi afirmând, chiar dacă nu aceasta a fost motivaţia iniţială a celei care a comis actul în discuţie, egalitatea dintre bărbat şi femeie.

Potenţial distructivă pentru ordinea socială preconizată a fi instalată în statele ce se confruntă cu acest fenomen, această interpretare poate da o explicaţie pentru care, deşi strategic util şi cu potenţial distructiv chiar într-o măsură mai mare decât actele teroriste sinucigaşe ale bărbaţilor, terorismul sinucigaş având drept subiecţi femeile este relativ puţin răspândit.

Pe de altă parte, problematica martirajului nu are numai conotaţii musulmane şi de natură religioasă, atentatul sinucigaş ca atare fiind o armă folosită de o manieră extensivă şi în lupta naţionalistă (de exemplu, *Tigrii Tamili* din India şi *Partidul Muncitorilor* din Kurdistan).

Devoţiunea poate fi secondată de sentimente de frustrare izvorâte din constrângeri politice sau economice diverse. Indiferent de motivaţii, trupul uman apare întotdeauna ca modalitate de accedere la autonomie şi restaurare a liberului arbitru, prin moarte teroristul sinucigaş realizând ceea ce i-a fost inaccesibil în timpul vieţii.

Multicauzalitatea terorismului sinucigaş

Cercetările privind cauzele terorismului sinucigaş sunt în fază

incipientă şi pot fi împărţite în patru categorii:

1. Abordarea psihologică/individuală, care pune accent pe tulburări de personalitate, disperare, umilinţă şi probleme identitare;

2. Abordarea strategică/organizaţională, conform căreia terorismul sinucigaş a apărut deoarece s-a dovedit o strategie eficientă militară şi/sau politică;

3. Abordarea contextuală, în care explicaţiile se axează pe religie, naţionalism sau factori sociologici diverşi;

4. Abordarea multi-cauzală, care subliniază existenţa mai multor factori ce conduc la apariţia fenomenului.

Kenneth Waltz a fost primul analist care a utilizat nivelurile de analiză individual, organizaţional şi contextual, când a descris cauzele unui război. Acestea vizau comportamentul uman, structura internă a statelor, precum şi natura sistemului internaţional. Prin analogie, în cazul terorismului sinucigaş, putem asimila cel de-al doilea nivel (analiza statului) cu analiza organizaţiei militante, iar cel de-al treilea plan (sistemul internaţional) cu analiza cauzelor contextuale.

Deoarece ne ocupăm de analiza terorismului sinucigaş feminin, vom aminti, pe scurt, motivele bombelor umane: răzbunare, recompense pe care cred că le vor primi după moarte, răsplată materială pentru familie, motive religioase, lupta pentru eliberare naţională, dar şi existenţa unei culturi a martirajului în societate. În plus, se adaugă şi problemele de socializare, în cazul persoanelor frustrate de propriile condiţii de viaţă. Umilinţa, sărăcia şi lipsa de speranţă conduc cel mai adesea la disperare, iar martirajul, în opinia lor, furnizează scăparea din angoasele vieţii.

Gruparea teroristă oferă beneficii emoţionale, sociale şi economice, iar cei care sunt profound nesiguri în legătură cu viitorul lor pot găsi aici un sens al propriei identităţi. Noţiunea de identitate este centrală în analiza comportamentului teroristului sinucigaş. Persoana care participă la o misiune sinucigaşă îşi îndeplineşte datoria faţă de propriile valori – familie, prieteni, comunitate, religie –, iar eşecul este echivalent cu o trădare a idealurilor, inclusiv a propriei existenţe.

Deosebit de important, urmare a cercetărilor prin intervievarea

persoanelor implicate în grupurile militante pentru cauza palestiniană, a rezultat faptul că nicio potenţială bombă umană nu prezenta profilul tipic al personalităţii sinucigaşe.

Nu erau indivizi fără bani, fără studii, retardaţi mintal sau depresivi. În schimb, foarte religioşi şi bine informaţi despre politica israeliană şi cea din lumea arabă, evitau cel mai adesea termenul de „sinucigaş", interzis în Islam, folosindu-l pe cel de „explozii sacre". Deşi există tendinţa ca în urma unui atac sinucigaş să dăm interpretări negative de comportament, din punct de vedere al psihologiei conflictului, terorismul sinucigaş rămâne o problemă de cunoaştere dificilă şi controversată.

Foarte mulţi terorişti sinucigaşi se descriu ca fiind soldaţi în război, cărora nu le place să ucidă civili, dar misiunea lor se încadrează în lupta pentru cauză – lupta împotriva practicilor economice şi politice injuste, împotriva guvernelor şi a violenţei structurale.

Curajul acestor persoane este pus în slujba terorismului, perceput în termeni de risc, frică şi anxietate, iar acest lucru face ca, din perspectivă psihologică, să nu poată fi recunoscut şi aprobat.

Motivele pentru care femeile participă la misiuni sinucigaşe nu pot fi generalizate. Singura caracteristică generală, vizând atât femeile, cât şi bărbaţii terorişti, se referă la vârsta medie, care variază între 21 şi 23 ani. Asemănător bărbaţilor terorişti sinucigaşi, unele femei au membri ai familiei sau prieteni apropiaţi ucişi. Un motiv frecvent este şi abuzul sexual şi, corespunzător, stigmatizarea socială ce derivă de aici în societăţile patriarhale. Pe scurt, explicaţiile oferite terorismului sinucigaş feminin ezită între manipulare, spălare de creiere şi fanatism, pe de o parte, şi voluntariat, răzbunare şi suferinţă, pe de altă parte.

O motivaţie aparte este cea legată de dorinţa de afirmare ca fiinţe umane, după ce au eşuat sau li s-a negat posibilitatea de a se afirma ca femei. Resortul în acest caz este dat de rolul femeii în societăţile musulmane şi de reticenţele sociale şi religioase privind prezenţa femeilor în spaţiul public.

Selecţia femeilor şi metodele de convingere sunt asemănătoare cu cele utilizate pentru bărbaţi, în schimb misiunea recrutorilor este

uneori mai uşoară în cazul femeilor datorită inocenţei, entuziasmului şi dorinţei profunde de răzbunare.

În afara convingerilor religioase şi patriotice, nu trebuie neglijată nici perspectiva statusului social al familiei teroristului sinucigaş, care se poate îmbunătăţi subit prin recompense financiare substanţiale şi prestigiu aparte.

În fine, un sumar al motivaţiilor şi cauzalităţii implicate de participarea femeilor la terorismul sinucigaş fundamentalist islamic este oferit de către Mary Anne Franks în revista „Hypatia". Potrivit acesteia, politicile oficiale radicale ale statelor islamice privind femeile şi rolul acestora în societate reprezintă fundamente ale unei cauze de eliberare şi emancipare, care justifică adesea acţiunile teroriste sinucigaşe întreprinse de femei. Restricţiile severe impuse sub motivaţia onoarei şi a demnităţii, în privinţa comportamentului, mobilităţii şi vestimentaţiei femeilor sunt factorii cauzali principali invocaţi.

Abordarea strategic-organizaţională a terorismului sinucigaş

Acest tip de abordare este foarte important pentru înţelegerea cauzelor terorismului sinucigaş, deoarece organizaţiile au motive şi scopuri diferite de cele ale indivizilor. Ele privesc, în primul rând, nevoia de supravieţuire a grupării. Pentru a rămâne relevantă, lupta organizaţiei este legată direct de dorinţa obţinerii puterii politice, iar tactica misiunilor sinucigaşe conduce la o puternică susţinere din partea populaţiei. Acest tip de strategie este valabil în cazul palestinienilor, în Sri Lanka, unde Mişcarea de Eliberare a Tigrilor Eelamului Tamil luptă să se diferenţieze de alte grupări militante tamile, şi în Liban, unde două grupări şiite, Hezbollah şi Amal se luptă între ele folosind atacurile sinucigaşe.

Un alt motiv priveşte beneficiile aduse de tactica atacurilor sinucigaşe. În primul rând, un atac terorist sinucigaş atrage atenţia mass-media într-o măsură mai mare decât un atac terorist obişnuit.

Din acest punct de vedere, atacurile sinucigaşe pot fi văzute ca „forme de semnalizare strategică", în sensul că transmit mesaje privind caracterul şi obiectivele grupării. Mai mult, atacurile sinucigaşe susţin eforturile organizaţiei de a induce frica şi panica în rândul

populaţiei-ţintă, trăsătură-cheie a terorismului. Se doreşte în multe cazuri şi obţinerea unui suport internaţional. În mod ironic, organizaţiile teroriste vorbesc despre bombele umane ca fiind nişte pierderi necesare ce ar conduce la obţinerea sprijinului populaţiei şi la atragerea de noi recruţi.

În plus, aceste tipuri de misiuni presupun costuri mai mici, tehnologie scăzută şi arme nu foarte complicate. Obiectivele de bază sunt maximizarea distrugerilor şi, aşa cum am amintit, instalarea fricii.

Nu trebuie pierdute din vedere nici avantajele tactice oferite de utilizarea atentatorilor sinucigaşi.

În primul rând, planul de acţiune nu este unul foarte elaborat, întrucât nu se pune problema fixării unor modalităţi de scăpare pentru autori.

În al doilea rând, bombele umane pot ajunge foarte aproape de ţintă, deţinând în acelaşi timp controlul asupra dispozitivului exploziv până în ultimul moment, ceea ce oferă posibilităţi sporite de reuşită.

În al treilea rând, şi poate cel mai important, nu există riscul scurgerii de informaţii post-operaţionale, siguranţa organizaţiei fiind asigurată.

Utilizarea femeilor ca bombe umane a dat naştere unor conflicte între credinţele religioase şi necesitatea tactică a acestor „arme" deosebit de eficace în accepţiunea grupărilor teroriste. Dacă vom urmări declaraţiile fostului lider spiritual al mişcării Hamas, Sheikh Ahmed Yassin, vom vedea că, la începutul anului 2002, respingea categoric această practică, pentru ca ulterior, pe parcursul a doi ani de zile, până la încetarea sa din viaţă, să ajungă să o încurajeze. A oferit explicaţii pentru schimbarea sa de poziţie, prin ceea ce numea el evoluţia semnificativă a luptei – bărbaţii se confruntă cu din ce în ce mai multe obstacole, iar femeile pot ajunge mult mai uşor la ţintă. Tot el a comparat femeile cu militarii în rezervă, fiind folosite la locul şi momentele necesare. Motivele pentru care organizaţiile teroriste fac apel la femei sunt explicate de Debra D. Zedalis, în lucrarea intitulată „Bombele sinucigaşe feminine", după cum urmează:

— prezintă avantaje tactice: elemente ale surprizei, ezitare în a percheziţiona femei, stereotipul psihologic universal feminin;

— determină creşterea numărului de combatanţi;

— au impact mediatic deosebit, iar o mai mare publicitate înseamnă un număr mai mare de recruţi;

— au efecte psihologice devastatoare şi de lungă durată.

Magnus Ranstorp, directorul Centrului pentru Studierea Ameninţărilor Asimetrice din cadrul Colegiului Naţional de Apărare din Suedia şi fost director al Centrului de Studiu al Terorismului şi Violenţei Politice la Universitatea St. Andrews din Scoţia, a afirmat despre femeile teroriste sinucigaşe că reprezintă ultima armă asimetrică, ultima ameninţare asimetrică.

Iată, aşadar, cum femeile apar într-un soi de „avantaj" în viziunea grupărilor teroriste de care aparţin, pe fundalul diversificării modalităţilor de luptă pentru a face faţă noilor schimbări.

Concluzii de etapă

Conştientizarea amplitudinilor şi a gravităţii fenomenului terorist în cazul aşa-numitelor femei kamikaze este extrem de importantă.

Aceste femei există şi statutul lor special este consecinţa unui şir perpetuu de conflicte armate nerezolvate. Perspectivele şi speranţele lor au fost zdrobite de realităţi crude, astfel că ura şi setea de răzbunare apar în spatele motivaţiei lor de a accede în lumea cealaltă. În al doilea rând, utilitatea acestor femei este uriaşă.

Datorită faptului că muniţiile sunt reduse considerabil, tradiţiile referitoare la sexe sunt considerate depăşite şi, uneori, chiar mofturi. În plus, se remarcă avantajele tactice amintite, cel mai la îndemână fiind acela că femeile pot pătrunde mai uşor decât bărbaţii în locuri păzite, pentru că încă mai sunt considerate inofensive. Probabil nu pentru multă vreme.

În sfârşit, o ultimă explicaţie ar fi legată de dezbaterile cinice şi crude pe marginea egalităţii dintre sexe. Dacă în alte zone sociale emanciparea femeilor rămâne un simplu deziderat (mai ales în aceste regiuni ale lumii), în mod stupid, ea tinde să devină realitate pe front: tot mai mult, femeile şi bărbaţii au drept egal la moarte.

Folosirea sinucigaşilor, femei sau bărbaţi, în acţiuni teroriste este condamnată în întreaga lume, deopotrivă de liderii societăţilor

civile sau religioase. Japonezii, care au inventat termenul de kamikaze, nu sunt de acord cu folosirea lui în cazul teroriştilor sinucigaşi, susţinând că acţiunea trebuie executată doar în timp de război, asupra militarilor şi nu asupra ţintelor civile. Biserica creştină condamnă invocarea divinităţii în asemenea acţiuni, afirmând că adevăraţii martiri sunt cei care au preferat să moară decât să-şi renege credinţa. ONG-urile şi mişcările feministe nu sunt nici ele de acord cu gesturile absurde ale tinerelor ce se aruncă în aer şi, mai ales, cu folosirea virginităţii (multiplicată cu 72) ca recompensă pentru cei care recurg la asemenea gesturi, oricare ar fi motivaţia lor.

Arătam în preambulul studiului despre „emanciparea" femeilor că este oferită şi folosită în mod grotesc şi paradoxal de fenomenul terorist. Ei bine, implicarea lor a avut şi are consecinţe majore asupra normelor societăţilor musulmane şi a regulilor culturale care descriau rolul de gender, rezervându-le în general un rol limitat la spaţiul privat al casei. Aflate în prima linie de luptă, în public, alături de bărbaţi cu care nu au nici cea mai mică legătură, aceste femei încearcă să convingă societatea de contribuţiile lor valide şi, astfel, să reconstruiască valori normative.

Iată ce afirma reporterа Samiya să ad Al Din pentru ziarul egiptean Al-Akhbar: „*Femeile palestiniene au redefinit clasificările de gender de pe certificatele lor de naştere, demonstrând că sacrificiul pentru pământul palestinian nu este numai pentru bărbaţi*". Faţă de motivaţiile masculine, unele dintre femeile implicate în activităţi teroriste prezintă o motivaţie suplimentară: devenind bombe umane, mai presus de criterii precum ţara, religia sau liderul, femeile îşi „promovează" genul, misiunea sinucigaşă devenind sinonimă cu un act de feminism. În pofida faptului că fac parte dintr-o societate de tip patriarhal, aceste femei ajung să participe într-o sferă exclusiv masculină, iar acest lucru reprezintă o mare victorie pentru ele. Din punctul lor de vedere, asumarea misiunii sinucigaşe reprezintă o modalitate de egalizare a sexelor.

Insistând totuşi asupra dezideratului emancipării femeilor în societăţile lor de origine, oare acesta este unul real, palpabil, sau doar o iluzie a celor implicate în atentatele teroriste? Realităţile din Cecenia,

Sri Lanka, Turcia sau Palestina conduc către a doua variantă. Şi asta pentru că trebuie avut în vedere contextul implicării femeilor în atentatele teroriste, în timp de război şi în limitele admise de organizaţiile teroriste. Analiştii fenomenului afirmă cu tărie că bombele umane feminine reprezintă una dintre cele mai extreme forme de exploatare a femeilor. Clara Beyler, spre exemplu, spune că „prin acceptul lor de a participa la misiunea sinucigaşă, femeile devin arme în mâinile bărbaţilor lideri sau membri ai organizaţiilor teroriste".

Sistemele opresive de gen, fie ele sociale, religioase sau culturale, rămân active, iar inferioritatea femeilor în ierarhia socială se permanentizează într-o situaţie fără sorţi de izbândă („*no-win situation*"). Atunci când femeile îşi întorc faţa către terorism, jocul de-a emanciparea este pierdut înainte de a începe, întrucât senzaţia de libertate dobândită parţial prin contactul direct cu sexul opus este doar temporară, iar relaţia dintre sexe – cea dintre bărbatul conducător şi femeia supusă –, se transpune şi în zona terorismului, după modelul arab al societăţii de apartenenţă.

Capcanele martirajului feminin sunt incomensurabile, din cel puţin două considerente.

În primul rând, pentru generaţiile viitoare, apariţia bombelor umane feminine se va constitui într-o mare problemă, în condiţiile în care copiii vor avea un nou model de urmat. Acest fapt devine cu atât mai îngrijorător în spaţii precum Sri Lanka, Palestina şi Cecenia, unde copiii reprezintă jumătate din populaţie.

În al doilea rând, cultura martirajului este susţinută de mass-media, iar odată ce aceste femei au devenit simboluri naţionale ale luptei pentru pace, întipărite în mentalul colectiv, orice încercare de a le demitiza pare sortită eşecului. Terorismul a devenit o componentă insidioasă a luptei pentru putere la nivel global, contracarea sa necesitând un complex de măsuri: sancţiuni diplomatice şi economice, sporirea costurilor interne ale terorismului (susţinerea de către statele democrate a grupurilor opozante regimului existent în statele sponsor ale terorismului internaţional), ameninţarea cu folosirea forţei armate şi chiar utilizarea represaliilor

militare. Desigur, ideal ar fi să se evite, pe cât posibil, intervenţia militară preemptivă sau preventivă care în genere produce victime nevinovate colaterale.

Dacă ne gândim la femeia kamikaze irakiană care a ucis 35 persoane la data de 4 ianuarie 2009, putem lesne conştientiza potenţialitatea permanentă a atacurilor teroriste sinucigaşe, îndeosebi reprezentanţi ai unui fiind vorba de o zonă în care o superputere mondială a acţionat la graniţa dintre preempţie şi prevenţie, fără însă a fi câştigat războiul împotriva terorii. Diplomaţia tinde să capete valenţe universale, însuşi pragmatismul american cedând progresiv în faţa noilor ameninţări asimetrice nonclasice la adresa securităţii internaţionale. Preemţia rămâne un element strategic principal în strategia S.U.A. din 2006, însă, comparativ cu strategia din 2002, acest concept este precedat, în ordinea importanţei, de soluţiile de natură diplomatică. Iată un pas important în uniformizarea abordării transatlantice în legătură cu noile ameninţări. Este incontestabil că forţa militară, mai ales când vine vorba de radicali sau teroriști, nu trebuie exclusă din panoplia de instrumente, în înţelegerea faptului că ea poate câştiga războiul, dar nu pacea.

CAPITOLUL 2.

ORGANIZAŢII TERORISTE PE GLOB

2.1. Organizaţii teroriste din Statele Unite ale Americii

Forţele Armate de Eliberare Naţională (FAEN)

— principalul grup terorist portorican ce acţionează pe teritoriul SUA;

— prima acţiune a grupului s-a petrecut la 16 octombrie 1974, prin plasarea unor bombe la 5 bănci;

— atentatele cu bombe din SUA s-au soldat cu pagube materiale mari, cel puţin 4 morţi şi 57 de răniţi;

— în prezent, conducătorii grupului sunt în închisoare;

— grupul a primit, încă de la început, sprijin direct din Cuba.

Mişcarea de Eliberare Naţională (MEN)

— grup separatist care militează pentru utilizarea violenţei spre a obţine independenţa teritoriului Porto Rico;

— sprijină activ grupurile teroriste din insulă, dar şi elementele

FAEN-ului aflate pe teritoriul SUA.

Organizaţia de Voluntari pentru Revoluţia Portoricană (OVRP)

— grup a cărui bază este în Porto Rico, afiliat la Macheteras şi a participat la o acţiune ce s-a soldat cu împuşcarea unui maior american în anul 1985;

— acţiunile predilecte ale grupului sunt atacurile cu bombe împotriva centrelor de recrutare ale armatei americane;

— la 2 decembrie 1979, OVRP (împreună cu Macheteros) a atacat un grup de militari americani la Sebana Seca.

Naţiunea Ariană (Naţiunile Ariene)

— cunoscută şi sub numele „Biserica lui Iisus Hristos Creştinul";

— a fost fondată de Richard Butler la jumătatea anilor '70;

— grupul îşi propune formarea în NV-ul SUA a unei naţiuni constituite numai din albi, propagând „superioritatea albilor";

— are în organizare o misiune religioasă ce îşi desfăşoară activitatea în închisori, de unde încearcă să recruteze membri pentru Frăţia Ariană (grup pentru supremaţia albilor care acţionează în închisorile americane);

— gruparea organizează în fiecare an o „convenţie de vară" la sediul său din Hazden Lake (Idaho), la care sunt invitate grupuri de extremă dreapta şi neonaziste din SUA;

— la întâlnirea din 1983, a apărut ceea ce se numeşte „Ordinul";

— se pare că a avut întâlniri cu „Naţiunea Islamului" pentru a-şi împărţi zonele de influenţă;

— grupul este aliniat la Mişcarea Identităţii şi menţine legături cu multe alte grupuri de extremă dreapta din SUA şi Canada, precum şi cu Grupul militar-sportiv Hoffman din Germania.

Mişcarea Identităţii Creştine

— originea acestui grup este în doctrina israelismului britanic din sec.19;

— membrii grupului cred că rasa ariană este tribul pierdut al Israelului şi că Dumnezeu i-a rezervat o soartă aparte (să aibă o ţară numai a lor, în care să menţină puritatea rasei, majoritatea celorlalte rase fiind considerate drept „mocirlă");

— membrii grupului cred că există o conspiraţie sionistă care

urmăreşte să conducă lumea.

Liga de Apărare a Creştinilor Patrioţi

— grup fondat în 1977 de „Johnny Bob" Harrell, cu sediul la ferma sa din Flora (Illinois);

— este un grup militar ce execută pregătire paramilitară, pretinzând că se pregăteşte pentru prăbuşirea sistemului american (cauzată de o conspiraţie comunistă-sionistă, culminată cu un război rasial pentru care americanii albi trebuie să fie pregătiţi);

— organizaţia a înfiinţat şi alte baze, numite baze suplimentare în West Virginia şi Missouri (la 40 km. de Fort Leonard Wood).

Testamentul, Sabia şi Braţul Domnului

— grup fondat în 1975 de Jim Ellison, ca reuniune religioasă asociată cu mişcarea Biserica Identităţii;

— membrii organizaţiei au intrat în legătură cu alte grupuri extremiste (Ku Klux Klan, Naţiunea Ariană, Posse Comitatus, Frăţia etc.);

— baza grupului este în Arkansas;

— au furnizat diverse materiale şi armament multora dintre aceste grupuri;

— grupul a fost desfiinţat în anul 1986.

Ku Klux Klan (KKK)

— cel mai vechi grup terorist din SUA;

— în prezent, grupul nu mai apare ca organizaţie singulară, fiind format din trei segmente mai importante, la care se mai adaugă un număr necunoscut de mici asociaţii;

— se estimează că diversele elemente ale KKK ar ajunge la 8.000 – 10.000 de membri activi;

— KKK serveşte ca pepinieră pentru alte grupuri de dreapta, marea majoritate a liderilor activi ai grupărilor extremiste provenind din KKK (în multe cazuri, deşi ei activează în diferite grupuri, continuă să fie membri KKK).

„Ordinul" („Ordinea", „Frăţia" sau „Frăţia Tăcerii")

— fondatorul acestei grupări este Robert J. Mathew;

— el a preluat numele organizaţiei dintr-o carte publicată de Alianţa Naţională (Turner Diaries – Jurnalul lui Turner);

— din aceeaşi carte provine şi ideologia grupului (membrii grupării au fost obligaţi să semneze o declaraţie oficială de război împotriva ZOG – Guvernul Sionist de Ocupaţie al SUA);

— gruparea a declarat „război" guvernului de la Washington şi, pentru a transpune în practică ameninţările, membrii organizaţiei au recurs, în iunie 1984, la asasinarea lui Alan Bird (cunoscut redactor al televiziunii americane din Denver – Colorado);

— de asemenea, grupul este răspunzător de asasinate, atacuri cu bombe, falsuri, precum şi de jefuirea unor bănci şi autovehicule blindate pentru transportul banilor;

— mulţi dintre membrii grupului au fost arestaţi;

— Robert Mathew a murit într-un schimb de focuri dintre terorişti şi agenţii federali americani pe o insulă din Puget Sound (8 decembrie 1984).

Detaşamentul de Poteră al Şerifului (Possa Comitatus)

— grup iniţiat la Seattle de Henry Lamont „Mike" Beach;

— membrii grupului se opun impozitelor federale şi consideră că cea mai înaltă autoritate de menţinere a ordinii constituţionale este şeriful comitatului;

— Gordon Kahl (membru al grupării) este considerat răspunzător de un schimb de focuri soldat cu moartea a trei poliţişti;

— în mai 1986, o echipă de acţiune a grupării, formată din doi inşi, a luat ca ostatici elevii, profesorii şi personalul auxiliar dintr-o şcoală din Cokeville (Wyoming), ambii terorişti murind în timpul acestei acţiuni;

— majoritatea membrilor grupului trăiesc cu mentalitatea învechită a „miliţienilor" conservatori înarmaţi, iar unii dintre ei se află în baze ale Poterei şi aşteaptă ceea ce ei numesc „marele război".

Partidul Patrioţilor Albi (WPP)

— a fost format la începutul anilor '80 de Glen Miller din Angier (Carolina de Nord);

— numărul estimativ de membri este de 250;

— obiectivul grupului este formarea unei naţiuni albe separatiste;

— în 1985, Miller a fost condamnat şi i s-a interzis asocierea la

orice organizaţie separatistă a albilor;

— în 1987, 5 membri ai grupului au fost condamnaţi pentru conspiraţie în vederea obţinerii de armament şi tehnică militară americană furată;

— în prezent, Miller se află în închisoare;

— se consideră că grupul nu mai constituie o forţă în cadrul formaţiunilor de dreapta.

Unitatea de Rezistenţă Armată (ARU)

— grup apărut la 26 aprilie 1983, când şi-a asumat responsabilitatea pentru o bombă plasată în Fort McNair (Washington);

— are orientare de stânga şi se opune implicării SUA în America Latină;

— la 17 august 1983, grupul a plasat o bombă la Şantierul Naval Militar din Washington;

— un alt atentat cu bombă al grupului este cel din 7 noiembrie 1983 de la Capitoliu, soldat cu mari distrugeri;

— se consideră că grupul este compus din teroriști care acţionează sporadic şi care au legături ideologice cu Cuba.

Armata de Eliberare a Negrilor (BLA)

— grup inactiv în prezent, dar care păstrează o reţea de locuinţe conspirative în partea de est a SUA;

— lidera grupului este Joanne Chesimard;

— spre deosebire de alte grupuri teroriste, BLA nu execută atacuri cu bombe, tactica sa preferată fiind atacarea ofiţerilor de poliţie;

— grupul primeşte sprijin din Cuba;

— participă la acţiuni alături de Organizaţia Comunistă 19 Mai.

Panterele Negre

— a fost fondat în 1966 de Huez Newton şi Bobbz Seale din Oakland (California) şi şi-a creat repede ramificaţii pe teritoriul SUA;

— membri ai grupului au fost condamnaţi pentru atacuri cu bombe, crime şi alte acţiuni teroriste;

— grupul şi-a pierdut din putere datorită luptelor interne din anii ’70.

Organizaţia Comunistă 19 mai (M19CO)

— organizaţie formată ca o coaliţie a membrilor Organizaţiei Subterane Meteorologice, ai Republicii Africii Noi, ai Panterelor Negre şi ai Armatei de Eliberare a Negrilor;

— este cunoscută şi sub numele de Forţa Tactică Armată Revoluţionară (nume adoptat în încercarea de a forma o coaliţie cu alte grupuri, între care Brigăzile Roşii, Fracţiunea Armata Roşie şi Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei);

— este sprijinită de Cuba şi are legături cu RATF;

— M19CO este răspunzător de atacul da la Nyack (New York) din 1981, soldat cu moartea a trei persoane.

Naţiunea Islamului (NI)

— organizaţie militantă a negrilor, al cărei lider este Louis Farrakhan, care întreţine relaţii strânse cu Mohammad Gaddafi;

— este sprijinită de Libia (în 1984 i-a oferit un ajutor de cel puţin 6 milioane de dolari), dar are legături şi cu Siria.

Republica Africii Noi (RNA)

— grup separatist al negrilor fondat în 1966;

— în urma unui raid al poliţiei din august 1970 la sediul RNA, 11 membri ai grupului au fost acuzaţi de crimă, agresiune şi acţiuni de război împotriva statului Mississippi;

— în prezent, grupul nu mai acţionează.

Forţa Tactică Armata Revoluţionară (RATF)

— se consideră braţul armat al Organizaţiei Comuniste 19 Mai;

— deşi existenţa grupului a fost foarte scurtă, acesta s-a remarcat prin jefuirea la 20 octombrie 1981 a unui automobil blindat de tip Brinks pentru transportul banilor la bancă, acţiune soldată cu 3 morţi;

— majoritatea membrilor RATF au fost capturaţi în câteva zile de la comiterea jafului; Samuel Smith (membru al grupului) a murit în timpul unui schimb de focuri cu poliţia după două zile de la acest accident.

Armata Simbioneză de Eliberare (SLA)

— grup de stânga al cărui obiectiv iniţial a fost promovarea reformei închisorilor americane, dar care a trecut destul de rapid la

acţiuni criminale;

— cea mai cunoscută acţiune a acestui grup este răpirea Patriciei Hearst.

Liga de Apărare a Evreilor (JDL)

— grup extremist format în 1968 de Meir Kahane;

— deviza grupului este „Never Again”;

— obiectivul principal l-au constituit interesele sovietice şi ale arabilor, însă au fost atacaţi şi foşti nazişti şi extremişti de dreapta;

— grupul a comis atentate cu bombe, asasinate şi acţiuni de vandalism;

— în prezent, grupul efectuează pregătire paramilitară regulată şi îşi formează un corp de cadre bine instruite în taberele din California şi din Munţii Catskill;

— alte mici formaţiuni teroriste evreieşti aflate în legătură cu JDL acţionează sub nume ca „Rezistenţa Armată Evreiască”, „Acţiunea Directă Evreiască”, „Evreii care Execută în Tăcere”.

Societatea John Birch („John Birch Society”)

— înfiinţată la 9 decembrie 1958 la Indianapolis de Robert Henry Winborne (mai târziu şi-a mutat sediul la Belmont – Massachusetts);

— are cam 100.000 de membri, fiind formată, în special, din elemente declasate, provenind din rândurile burgheziei şi militarilor americani;

— una dintre ideile propagate de grupare este cea a preluării puterii politice a SUA „într-un moment critic” şi de a instaura un regim dictatorial de extrema dreaptă.

Armata Adulţilor din Vest

— nu se cunoaşte cu exactitate data înfiinţării grupării;

— are ca simbol un şarpe cobra cu şapte capete;

— este responsabilă de numeroase atentate, explozii cu bombe, incendieri, spargeri de bănci şi asasinate în regiunile vestice ale SUA.

Frontul Unit al Libertăţii (UFF)

— obiectivele acestui grup sunt birourile corporaţiilor şi centrele de recrutare pentru armata regulată şi forţele de rezervă, precum şi proteste împotriva politicii de apartheid din Africa de Sud şi

împotriva imperialismului şi militarismului american;

— principalele acţiuni ale grupului sunt atacuri cu bombe şi spargeri de bănci;

— în prezent, mulţi membri ai grupului se află în închisoare.

2.2. Organizaţii teroriste din America Latină

Alfaro Trăieşte! (AVE)

— format în 1983 cu aproximativ 200 – 300 de membrii, operează în Ecuador (mai ales în zonele urbane – Quito, Guayaquil);

— AVE iniţiază primele acţiuni militare în august 1983, prin împrumutarea numelui eroului naţional ecuadorian Eloy Alfaro (conducător revoluţionar şi preşedinte al Ecuadorului, ucis în 1912);

— începând cu 1986, AVE lansează o serie de atentate cu bombe, jafuri, spargeri de bănci, multe dintre atentatele organizaţiei fiind comise în ideea publicităţii doctrineizideologiei grupării;

— în perioada 1986 – 1987, AVE suferă pierderi grele datorită ripostelor forţelor de securitate ecuadoriene.

Bandere Roja (Steagul Roşu – GRB)

— grupare formată în 1969, opereză în Venezuela de Est, de-a lungul graniţei cu Columbia;

— liderii actuali nu sunt cunoscuţi (după arestarea lui Gabriel „Puerta" Aponte în anul 1982, fostul lider Carlos Betancourt fiind închis încă din 1977, iar Julio Escalona a primit şi acceptat amnistia prezidenţială condiţionată în mai 1979);

— GRB s-a desprins din „Mişcarea Venezueleană a Stângii Revoluţionare" (MIR) în 1969, în momentul în care fosta URSS a decis să reia relaţiile diplomatice cu Venezuela, forţând Cuba să renunţe la sprijinul acordat insurgenţilor venezueleni.

— sporadic, GRB a recurs la ambuscade contra vehiculelor militare guvernamentale, precum şi la ocuparea efemeră a unor mici localităţi (acţiuni specifice perioadei 1976 – 1977);

— gruparea şi-a încetat acţiunile în anul 1979, dar în decembrie 1983 reapare, în urma deturnării a trei avioane de pe cursele interne, capturând pasagerii şi cerând răscumpărări;

— gruparea teroristă „Bandere Roja" se limitează în prezent la activism politic în campusurile universitare, dar şi la acţiuni vizând

creşterea influenţei în cadrul sindicatelor.

Frontul Clara Elizabeth Ramirez (CERF)

— format în 1983, cu un număr redus de membrii (10 – 20) operează în San Salvador;

— CERF este o fracţiune a Forţelor Populare de Eliberare, fiind condusă de membrii renegaţi ai infrastructurii urbane a FPL, luând uneori numele organizaţiei AFPL;

— datorită preferinţei sale pentru atentate vizibile şi provocatoare, CERF este considerată una dintre grupările cele mai radicale din cadrul mişcării insurgente din Salvador.

Frontul de Eliberare Naţională Farabundo Martí (FMLN)

— FMLN este o organizaţie-umbrelă pentru cinci grupuri insurgente care au o ideologie marxist-leninistă şi o orientare procubaneză: Armata Populară Revoluţionară (ERO), Forţele Populare de Eliberare Farabundo Martí (FPL), Forţele Armate Naţionale de Rezistenţă (FARN), Partidul Revoluţionar al Muncitorilor din America Centrală (PRTC) şi Forţele Armate de Eliberare a Partidului Comunist Salvadorian (FAL);

— această alianţă a fost promovată de Cuba în 1980 cu scopul de a crea o mişcare insurgentă mai puternică, livrările de armament şi celelalte forme de ajutor fiind condiţionate de constituirea acesteia;

— cartierul general al FMLN era localizat lângă Managua, în Nicaragua (în timpul regimului sandinist), organizaţia întreţinând birouri „politico-diplomatice" în Panamá, Mexic şi Europa;

— de regulă, FMLN apelează la terorism atunci când resursele militare convenţionale sunt slabe;

— ariile de desfăşurare a activităţilor organizaţiei este largă, incluzând guerila în zonele rurale şi coordonarea acesteia cu aripa politică a „Frontului Revoluţionar Democratic" (FRD).

Uniunea Naţională Revoluţionară Guatemaleză (URNG)

— URNG reprezintă o coaliţie a trei grupuri insurgente mai importante din Guatemala, care au apelat la terorism: „Organizaţia Revoluţionară a Poporului înarmat" – ORPA, „Guerilele Armatei Celor Săraci" – EGP şi „Forţele Armate Rebele" – FAR;

— în 1983, cele trei grupuri componente ale URNG au semnat

un tratat de unificare, aceasta fiind condiţia pusă de Cuba pentru creşterea ajutorului financiar;

— URNG militează pentru operaţii politico-militare comune, pentru cooperarea dintre membrii diferitelor grupuri pe baza unor înţelegeri privind responsabilităţile în teritoriu, tacticile şi strategiile adoptate, precum şi asupra sprijinului extern (cooperarea între grupări pare să aibă rezultate mai bune în zonele rurale şi, mai ales, între ORPA şi FAR).

Forţele Populare Revoluţionare Lorenzo Zelaya (FPR-LZ)

— FPR-LZ este o organizaţie teroristă marxist-leninistă, antiamericană, care s-a impus atenţiei publice în anul 1980, când şi-a început activitatea teroristă în Honduras;

— purtătorul de cuvânt al mişcării a declarat public că membrii grupului au fost instruiţi în Cuba şi Nicaragua, scopul instruirii lor fiind revigorarea mişcării de guerilă din Honduras (strivită de forţele guvernamentale în 1983);

— în perioada în care s-au aflat în Nicaragua, membrii FPR-LZ au fost utilizaţi de sandinişti în acţiunile împotriva guerilei antisandiniste „Contras";

— are legături cu Frontul de Eliberare Naţională Farabundo Martí din Salvador.

Mişcarea 19 Aprilie (M-19)

— M-19 are două fronturi de luptă, mai ales în zonele rurale din Columbia: „Frontul de Sud";

— în departamentul Putumazo şi „Frontul de Vest" – în departamentele Caldas, Cauca, Valle del Cauca, Quindio şi Tolima;

— M-19 acţionează, de asemenea, în departamentul Antioquia, având şi o infrastructură în capitala ţării (Bogotá);

— M-19 şi-a făcut apariţia la 17 ianuarie 1974, furând sabia lui Simón Bolívar dintr-un muzeu din Bogotá, deşi neoficial grupul începuse să acţioneze de la începutul anului 1973 (prin jefuirea unor bănci, în vederea achiziţionării de fonduri necesare pentru atacurile plănuite);

— numele grupării provine de la data la care fostul preşedinte – generalul Gustavo Rajos Pinilla – care a pierdut alegerile electorale (19

aprilie 1970);

— acţiunile întreprinse de M-19 cuprind atacarea oraşelor şi a garnizoanelor armatei, precum şi atentate la adresa oficialilor din Armată şi din Poliţie;

— obţine fonduri din activităţile legate de traficul de droguri; se pare că guvernul cubanez a intermediat un transport de arme către M-19 prin traficantul de droguri Jaime Guillot Lara;

— gruparea are legături cu multe grupări teroriste, active sau în reorganizare, din America Latină, inclusiv „Tupamaros" din Uruguay, AVE din Ecuador şi cu alte organizaţii teroriste din Salvador, Perú, Guatemala, Costa Rica şi Venezuela;

— mulţi dintre membrii guerilelor au fost pregătiţi în taberele de instrucţie din Columbia, precum şi în cele din Cuba, Libia şi Nicaragua (o serie de documente capturate de forţele guvernamentale în anul 1981 arată faptul că aproximativ 300 de membri M-19 au fost instruiţi în Cuba în anul 1980).

Frontul Democratic Manuel Rodríguez (FPMR)

— este o grupare teroristă relativ nouă (1983), care a preluat numele unui revoluţionar chilian din sec.19, executate de autorităţile spaniole, este foarte activă în zonele urbane (la începutul anului 1985, purtătorul de cuvânt al mişcării – Daniel Huerta – a declarat că grupul are în vedere operaţiuni teroriste exclusiv în zona urbană);

— deşi nu se cunosc prea multe date despre structura organizaţională a grupării, datorită preciziei atentatelor săvârşite, se poate deduce că este bine organizată şi echipată;

— structura organizaţională pare a fi celulară, formată din militanţi care au dovedit „sacrificiu de sine, abilitate combativă, solidaritate, precum şi calităţi morale şi militare"**16**;

— FPMR dispune de un arsenal impresionant, care include bombe cu efect întârziat, arme uşoare, lansatoare de grenade reactive şi grenade de mână;

— atentatele grupului constau, în special, în plasarea de bombe, recurgând însă şi la răpiri şi asasinate;

---

16 http://www.icm-satp.com/index.htm.

— este responsabil de tentativa (nereuşită) de asasinare a preşedintelui A. Pinochet din septembrie 1986.

Mişcarea Stângii Revoluţionare (MIR)

— MIR a fost formată din elemente studenţeşti de extremă stânga, în anul 1965, iar la puţin timp de la formare, gruparea a aderat la ideile propagate de Fidel Castro, intrând astfel în legătură cu regimul comunist cubanez;

— în momentul în care guvernul a început cercetările asupra liderului organizaţiei – Andrés Pascal Allende, acesta s-a refugiat în Cuba, de unde a început să coordoneze acţiunile MIR;

— în perioada guvernării forţelor populare (guvernul de unitate populară 1970 – 1973 condus de Salvador Allende), MIR a încercat forţarea lui Allende în ceea ce priveşte luarea unor măsuri mai radicale, revoluţionare (preluarea de pământuri şi întreprinderi etc.);

— de asemenea, membrii MIR au propus formarea unor Miliţii proletare recrutate din personalul fabricilor din oraşe;

— după lovitura de stat din anul 1973, MIR s-a opus cel mai vehement consolidării conducerii militare; mulţi lideri MIR (inclusiv şeful grupării – Miguel Enriquez) au fost ucişi în ciocnirile cu armata, ceilalţi emigrând în străinătate;

— după ampla criză socială din anul 1983, MIR reapare în forţă pe arena politică chiliană, precum şi în activitatea teroristă. Însă fracţiunea dedicată terorismului este în prezent mică, majoritatea membrilor MIR optând pentru lupta politică.

Armata Naţională de Eliberare (ELN)

— ELN este o organizaţie politico-militară, ai cărei membri sunt recrutaţi din pături largi ale societăţii columbiene, de la studenţi şi intelectuali până la ţărani şi muncitori;

— este formată din mai multe fracţiuni, cele mai importante fiind grupările: „Camilo Torres Restrepo”, „José Antonio Galan”, „Domingo Lain Sany”;

— acţiunile teroriste ale ELN cuprind răpirea unor persoane bogate, asasinate ce au ca principale obiective ofiţeri, lideri ai Patronatului, dar şi ţărani, jafuri armate, raiduri împotriva satelor izolate, atacuri asupra secţiilor de Poliţie sau asupra patrulelor

militare (pentru a obţine arme), ocuparea staţiilor de radio sau a redacţiilor unor ziare, „plantări de bombe" etc;

— mişcarea s-a concentrat (în ultima perioadă), în special, asupra atacurilor ce aveau ca ţintă conductele şi facilităţile petroliere, încercând astfel să destabilizeze infrastructura economică a Columbiei (în vederea descurajării investiţilor străine);

— în perioada 1988 – 1990, ELN reprezenta cea mai activă organizaţie din Columbia, arsenalul mişcării incluzând explozibili, arme uşoare, arme semiautomate, grenade şi lansatoare de rachete.

Armata Populară de Eliberare (EPL)

— EPL apare la sfârşitul anului 1967, ca urmare a influenţelor maoiste asupra ideologiei marxist-leniniste, fiind, de fapt, aripa militară a Partidului Comunist Columbian Marxist – Leninist (PCC-ML, de orientare maoistă, pro Pekin);

— în anul 1970, în ciuda dimensiunilor sale în comparaţie cu alte grupări columbiene, EPL stabileşte legături ideologice cu Pekinul;

— din anul 1987, EPL începe campanii rurale în regiunea Uraba, devenind astfel unul din cele două grupări de guerilă mai importante din Columbia;

— ideologia maoistă nu este agreată decât de un cerc restrâns de intelectuali universitari care sprijină în mod deosebit activitatea teroristă a grupului.

Forţele Armate Revoluţionare din Columbia (FARC)

— FARC reprezintă cea mai activă organizaţie insurgentă din America Latină, date fiind mărimea, echiparea şi instruirea de care dă dovadă;

— din mai 1984, FARC a încheiat un armistiţiu cu guvernul, însă membrii săi au recurs în continuare la acţiuni teroriste (percepere de taxe, răpiri, asasinate, atacarea unor unităţi militare etc.);

— liderii FARC sunt din clasele de mijloc, din intelectuali, membrii de rând provenind din ţărănime;

— arsenalul grupării cuprinde arme de provenienţă vestică, procurate prin capturi, furturi sau cumpărate de pe piaţa neagră;

— în anul 1984, din cauza unor diferenţe de opinii, din organizaţie s-a desprins fracţiunea radicală „Frontul Ricardo Franco",

care a devenit de sine stătătoare, însă în prezent este în expectativă.

Frontul Richardo Franco (RFF)

— în 1985, RFF decide să colaboreze cu alte organizaţii teroriste columbiene, semnând un tratat de alianţă cu „Armata Naţională de Eliberare", în vederea unor acţiuni comune (ELN fiind singura organizaţie care se opunea în acel moment armistiţiului cu guvernul), dar şi cu M-19 (membrii RFF luptând 10 zile alături de M-19 în departamentul Tolima);

— în decembrie 1985, în interiorul RFF are loc o sângeroasă epurare (cca. 100 de membri fiind ucişi şi îngropaţi într-o groapă comună), astfel că după acest incident membrii „Coordonării Naţionale a Guerilelor" au întrerupt legăturile cu RFF;

— întreruperea relaţiilor cu celelalte grupări a determinat unele disfuncţionalităţi în interiorul organizaţiei, în prezent aceasta fiind considerată mai mult o organizaţie criminală.

Drum Luminos (*Sendero Luminoso* – SL)

— este o organizaţie insurgentă extrem de violentă, formată în 1969 cu aproximativ 5.000 de membri, dezvoltată dintr-o fracţiune extremistă a Partidului Comunist Peruan, având o ideologie neomaoistă, ce militează pentru crearea unei baze rurale a insurgenţei, de unde teroriştii să poată ataca oraşele;

— grupul se foloseşte de simboluri indiene şi are o structură organizatorică celulară ce-i permite să acţioneze atât în zona rurală (guerilă), cât şi în zona urbană (terorism);

— gruparea practică recrutarea copiilor de 12 – 15 ani, care pot fi transformaţi în luptători fanatici;

— principalele ţinte ale grupării sunt oficialii, lideri ai asociaţiilor civice sau ai formaţiunilor politice afiliate la „Alianţa Popular – Revoluţionară Americană" (APRA).

Mişcarea Revoluţionară Túpac Amaru (MRTA) **17**

— grup format iniţial din studenţi radicali, simpatizanţi ai castrismului şi ai ideologiei marxiste, în 1983 număra aproximativ 200 de membrii;

---

17 www.ict.org.il/organizations/org_frame.cfm?orgid=42.

— în 1986, MRTA se aliază cu „Mişcarea Stângii Revoluţionare”, producând o serie de atentate cu bombe la Lima pentru a face publică noua alianţă;

— la 17 decembrie 1986, un comando MRTA a ocupat reşedinţa ambasadorului Japoniei la Lima, reţinând peste 600 de persoane ca ostatici. După 126 de zile, clădirea a fost asaltată de 140 de luptători din trupele speciale peruane, acţiunea soldându-se cu eliberarea ostaticilor, dar şi cu multe victime: 18 morţi (2 ostatici, 2 luptători şi 14 teroriști) și 25 de ostatici răniţi.

2.3. Organizaţii teroriste din Europa

Armata Secretă Armeană de Eliberare a Armeniei (ASALA)

— ASALA este o grupare teroristă transnaţională, creată pe baze etnice în 1975, cu o ideologie marxist-leninistă care îşi exprimă solidaritatea cu toate mişcările de stânga şi separatiste din întreaga lume;

— obiectivul principal îl constituie restabilirea Armeniei istorice, într-o zonă care include estul Turciei, nordul Iranului şi Armenia post-sovietică;

— de asemenea ASALA militează pentru forţarea Turciei să recunoască genocidul practicat împotriva armenilor în timpul Imperiului Otoman şi încetarea discriminărilor suferite de armeni în Turcia;

— politica de violenţă nediscriminatorie şi disputele privind şefia au cauzat fracţionarea organizaţiei şi limitarea activităţii teroriste;

— pentru realizarea acestor obiective, ASALA a comis o serie de atentate teroriste, activitate împărţită în două faze:

§ în timpul primei faze, gruparea a atacat personalul diplomatic turc pentru a atrage atenţia asupra „problemei armeneşti” şi în vederea câştigării de aderenţi printre armeni;

§ în faza a doua, ASALA şi-a extins operaţiile şi împotriva ţintelor „imperialiste”, primele victime fiind birourile KLM şi Lufthansa din Paris, precum şi biroul TWA din Madrid (noiembrie 1979). Mai mult, ASALA a lansat atacuri împotriva cetăţenilor şi proprietăţilor aparţinând statelor ce ţineau în închisoare membri ai organizaţiei.

Patria Bască şi Libertatea (ETA – Euzkadi Ta Askatasuna)

— ETA este una din cele mai vechi organizaţii teroriste din Europa (1959). Cu toate că liderii ETA sunt marxişti, majoritatea membrilor au aderat la organizaţie din motive naţionaliste;

— în prezent, ETA este compusă din mai multe fracţiuni între care există un relativ consens, păstrându-şi identitatea proprie;

— cea mai agresivă şi mai vehementă fracţiune este „ETA – aripa militară" (ETA – M), care militează pentru o campanie teroristă violentă contra guvernului spaniol; are conexiuni politice cu partidul H. Batasuna (HB);

— altă fracţiune, „ETA – Frontul politico-militar" (ETA – PM), relativ inactivă în prezent, apelează la terorism, dar este favorabilă şi activităţilor politice care să asigure aderarea maselor la organizaţie;

— structura organizaţională din ETA este foarte sofisticată, majoritatea membrilor grupării fiind organizaţi în celule de 3 – 4 membri. Numeroase comandouri sunt „legale", recunoscute de poliţie, operând în afara oricăror suspiciuni; ei acţionează, apoi dispar în apropierea locurilor unde domiciliază;

— de obicei, ETA vizează oficialităţile guvernului spaniol, membri ai serviciilor de securitate, ai armatei şi pe cei cu tendinţe moderate.

Celulele Comuniste Combatante (CCC)

— originile acestei organizaţii marxist-leniniste par să se lege de disensiunile asupra problemelor politice, economice, etnice şi sociale apărute în Belgia la începutul anilor '80, însă gruparea se formează în 1984 cu cartierul general la Bruxelles;

— CCC a explodat în terorismul european printr-o serie de atentate cu bombe începând cu octombrie 1985, campania teroristă încetând în decembrie 1985 odată cu capturarea de către poliţie a liderului organizaţiei şi a încă trei membri;

— înainte de apariţia CCC, Belgia nu a cunoscut ameninţarea teroristă indigenă, cu toate că începând cu 1970, ţara devenise un loc preferat de refugiu pentru teroriştii europeni urmăriţi în ţările de baştină;

— presupusul lider al mişcării – în prezent închis – Pierre

Carrette, cunoscut militant de extremă stânga, avea contacte cu grupul terorist francez Acţiunea Directă (AD) şi cu Fracţiunea Armata Roşie din Germania (RAF), chiar înainte de emergenţa CCC;

— organizaţia CCC s-a specializat în plantarea de bombe, această metodă teroristă fiind unica utilizată în întreaga perioadă în care a acţionat. Singurele victime pentru care s-a făcut responsabilă organizaţia au fost doi pompieri ucişi în timpul unui atentat cu bombe în mai 1985.

Acţiunea Directă (AD)

— AD provine din grupurile radicale franceze din anii '70 (Grupul de Acţiune Revoluţionară Internaţională – GARI şi Nucleele Armate pentru Autonomie Populară – NAPAP);

— aceste grupări au recurs ocazional la terorism, dar nu au dovedit niciodată sofisticarea organizaţională şi capacităţile de operare proprii organizaţiei AD;

— orientarea anarhistă a AD a permis dezvoltarea extrem de descentralizată a organizaţiei, acţiunile teroriste fiind concepute şi duse la îndeplinire de către celule constitutive, în relativă izolare;

— se bănuieşte că AD s-a divizat în două aripi:

§ una internaţională cu sediul la Paris şi, după caz, în Belgia, condusă de Rouillon şi care are la activ mai multe atentate sofisticate (asasinate şi atentate cu bombă având ca ţinte persoane sau instituţii care simbolizează cooperarea europeană şi legăturile cu SUA); este aliată cu RAF şi cu CCC, împreună cu care a format „Frontul Armat Antiimperialist";

§ una domestică (mai puţin violentă) ce preferă ţintele „exclusiv" franceze, aruncând în aer clădiri, în general nelocuite.

— Aripa internaţională a AD împreună cu RAF au acţionat în ianuarie 1985 la asasinarea generalului francez René Audron, iar în august 1985, la atentatul cu bombe contra Bazei aeriene principale din Rhein.

Grupul Antifascist de Rezistenţă „1 Octombrie" (GRAPO)

— GRAPO a fost înfiinţată în 1975 ca formaţiune paramilitară a Partidului Comunist Reconstituit din Spania – PCE-I (scos în afara legii), care este o fracţiune a Partidului Comunist Spaniol (PCE);

— structura organizaţională a GRAPO este celulară, concepţie adoptată pentru creşterea securităţii interne; aceste celule sunt, probabil, mici, avându-se în vedere numărul limitat de membri ai organizaţiei;

— grup de gherilă urbană, GRAPO a comis asasinate, atentate cu bombe şi răpiri împotriva instituţiilor spaniole şi a reprezentanţilor acestora;

— preferă ambuscadele şi folosirea armelor automate.

Comandourile Justiţiei Genocidului Armean (JCAG)

— spre deosebire de rivala sa marxistă, Armata Secretă Armeană pentru Eliberarea Armeniei – ASALA, JCAG nu urmăreşte reunificarea cu Armenia ex-sovietică, organizaţia preconizând ca viitorul guvernului armean să fie pe coordonatele social-democraţiei europene;

— se cunosc puţine lucruri despre conducerea, organizarea şi legăturile JACG cu alte grupuri teroriste, însă gruparea şi-a exprimat solidaritatea cu alte mişcări, precum ETA şi grupările kurde din Turcia, nefiind cunoscute eventuale legături cu aceste organizaţii;

— deoarece gruparea nu doreşte să atragă antipatia opiniei publice occidentale prin folosirea nediscriminatorie a violenţei, operaţiunile teroriste concepute se limitează numai la ţintele turceşti;

Forţele Populare 25 aprilie (FP-25)

— misiunea declarată a FP-25 este „de a folosi forţa armelor contra imperialismului" pregătind „asaltul muncitorimii asupra puterii burgheze";

— numele grupului provine de la data când o lovitură de stat militară a pus capăt regimului de dreapta, care condusese Portugalia din 1926;

— gruparea se declară „muncitorească", dedicată luptei contra exploatării, mizeriei şi represiunii, militând pentru răsturnarea violentă a guvernului portughez; FP-25 este virulentă, antiamericană şi anti NATO.

Fracţiunea Armata Roşie (RAF)

— RAF a apărut ca mişcare studenţească antirăzboinică în anul 1968 în Germania, numele original fiind „Banda Baader Meinhof",

grupul fiind dedicat acţiunilor teroriste contra acţiunilor statale (atentatele teroriste fiind considerate un stimulent în procesul de cucerire a puterii şi instaurarea unei orânduiri marxiste universale);

— RAF se consideră a fi o parte a mişcării internaţionale ce luptă pentru declanşarea revoluţiei mondiale, considerată a fi singura formă de luptă capabilă să distrugă lumea capitalistă;

— RAF a efectuat o serie de atentate cu bombe şi asasinate, ţintele predilecte fiind reprezentanţii oficiali ai statului german, ai complexului militar-industrial sau membri ai armatei americane staţionaţi în Germania;

— armamentul utilizat include arme uşoare de foc, mitraliere, grenade, aruncătoare de grenade reactive (RPG-7), dovedind profesionalism în realizarea explozibililor artizanali.

Celulele Revoluţionare (RZ) **18**

— RZ a avut legături ocazionale cu RAF, încercând totuşi să-şi păstreze identitatea. Această grupare teroristă a optat pentru descentralizarea operaţiunilor teroriste (fiecare celulă alegându-şi potenţialele victime) şi, pentru a avea o maximă securitate, celulele sunt compuse din mai puţin de 10 membri, legăturile dintre celule fiind minimale;

— în 1986, doi terorişti ai RZ au împuşcat şi au rănit un demnitar guvernamental german;

Brigăzile Roşii (BR) **19**

— Brigăzile Roşii au fost de la început (1970) una dintre cele mai periculoase organizaţii teroriste europene şi a apărut prin concentrarea aripii ultraradicale a mişcării „laburiste" italiene;

— structura organizaţională a BR este bănuită a fi celulară şi extrem de compartimentată, pentru a favoriza securitatea membrilor, precum şi capacitatea de acţiune independentă a diferitelor grupuri combatante ale organizaţiei;

— BR sunt suspectate de cooperare cu fracţiunea Armata de Eliberare Libaneză în asasinarea Directorului General al Forţei

---

18 www.itcnet.ro/history/archive/mi2000/current1/mi45.htm.

19 www.ict.org.il/organizations/org_frame.cfm?orgid=36.

Multinaţionale de Observare din Sinai, americanul Leamon Hunt.

Lupta Popular-Revoluţionară (ELA)

— ELA este o grupare extremistă de stânga ce a apărut pe fundalul opoziţiei faţă de conducerea militară a Greciei în perioada 1967 – 1974, militând şi pentru retragerea prezenţei militare americane;

— atacuri cu bombe asupra unor ţinte guvernamentale şi economice greceşti şi asupra intereselor americane în Grecia;

— ELA are legături cu „Organizaţia Revoluţionară 17 Noiembrie"; şi-a exprimat solidaritatea cu alte grupări teroriste şi mişcări revoluţionare din Europa (precum AD şi RAF), dar nu există dovezi clare ale unor legături cu acestea.

Luptătorii Croaţi pentru Libertate (CFF)

— grup ce a urmărit reînfiinţarea unui stat croat pe teritoriul fostei Iugoslavii şi care executa atacuri pe teritoriul SUA;

— după arestarea a 15 membri ai grupului în 1992, nu au mai acţionat pe teritoriul american.

Clubul Charles Martel

— grup terorist francez cu orientare de dreapta, ce poartă numele unui erou medieval ce a oprit înaintarea musulmanilor în Spania (732 – 733);

— unii membri ai grupării au luptat în timpul războiului franco-algerian;

— este responsabil de organizarea unor tulburări studenţeşti la Paris, dar şi de atacul cu bombe asupra biroului Companiei „Air Algerie" (Marseille).

Grupul militar-sportiv Hoffman

— grup vest-german, fondat şi condus de Karl-Heinz Hoffman, specializat în atentate cu bombe, asasinate şi alte acţiuni evreieşti;

— cea mai importantă acţiune a fost cea din 26 septembrie 1980 ce a constat în detonarea unei bombe într-o berărie din München şi care s-a soldat cu13 morţi şi 215 răniţi;

— în urma acestei acţiuni, Karl-Heinz Hoffman şi alţi 10 membri ai grupului au fost arestaţi;

Fane FNE

— organizaţie franceză de dreapta al cărei obiectiv principal este lovirea intereselor evreieşti din Franţa;

— este răspunzătoare de atacuri asupra unor instituţii evreieşti (precum plasarea unei bombe într-o sinagogă, mitralierea unor clădiri evreieşti din Paris).

Noua Ordine (Ordine Nuovo)

— cunoscut înainte sub denumirea de „Ordine Nero", este unul dintre cele mai importante grupuri de dreapta din Italia;

— a primit arme, bani şi ajutor pentru instruire din Libia (care sprijinea în acea perioadă şi „Brigăzile Roşii");

— posibile relaţii cu teroriştii libieni şi palestinieni;

— este posibil ca unii membri ai grupului să fi fost implicaţi în atentatul cu bombe din gara Bologna (1 august 1979), soldat cu 76 de morţi şi 188 de răniţi.

Union Movement (UM)

— organizaţie britanică de extremă dreapta;

— reprezintă continuarea „Uniunii Britanice a Fasciştilor", fondată de Oswald Mosley în anul 1932;

— după cel de-al doilea Război Mondial, acesta a reînfiinţat organizaţia sub o nouă denumire, apoi, pentru a se sustrage măsurilor punitive preconizate de autorităţile britanice, s-a refugiat în Franţa;

— are aproximativ 5.000 de membri, din care doar 1.500 sunt activi.

Mişcarea Naţional-Socialistă

— grupare teroristă britanică de extremă dreapta, înfiinţată la 20 aprilie 1962 de Colin Jordan;

— în anii '80, este condusă de John Tyndall.

Armata Republicană Irlandeză – Aripa Provizorie (PIRA)

— după separarea Irlandei de Nord de Republica Irlandeză, în momentul când aceasta din urmă şi-a recăpătat independenţa în 1921, minoritatea romano-catolică din Irlanda de Nord a protestat contra discriminării susţinute de guvernul protestant, militând pentru unificarea Irlandei atât prin mijloace violente, cât şi prin mijloace paşnice;

— în 1969 „Armata Republicană Irlandeză", aflată într-o

anumită pasivitate, s-a despărţit în două aripi: cea Oficială (OIRA) şi cea Provizorie (PIRA). Iniţial, ambele erau militant agresive, dar începând cu 1970 „Oficialii" au optat pentru nonviolenţă;

— majoritatea aderenţilor PIRA, mai ales în zonele rurale, sunt naţionalişti irlandezi tradiţionali, republicanii fiind cei mai vechi, în prezent fiind contestaţi de liderii mai tineri (proveniţi din Irlanda de Nord, cu tendinţe radicale de stânga). Aceştia sunt iniţiatorii politicii „Armatite and Ballot Box" (dinamitei şi a urnei de vot) după care PIRA continuă campania teroristă, promovând, în acelaşi timp, eforturi în domeniul politic, prin intermediul partidului Sinn Fein Provizoriu (Provisional Sinn Fein) care urmăreşte să devină forţa politică legitimă atât în Irlanda de Nord, cât şi în Republica Irlanda.

Armata Naţională Irlandeză de Eliberare (INLA)

— fondatorul INLA este Seamus Costello, împuşcat împreună cu mai mulţi membri ai grupului în 1977;

— INLA este aripa militară a Partidului Republican Socialist Irlandez (IRSP), o fracţiune politică a Armatei Republicane Irlandeze Oficiale (OIRA). INLA este considerată mult mai marxistă decât Armata Republicană Irlandeză – aripa provizorie (PIRA);

— în Irlanda de Nord, operaţiile tipice ale INLA includ plasarea de bombe şi folosirea armelor de foc împotriva soldaţilor britanici, a membrilor forţelor de securitate ale Irlandei de Nord, oficialilor guvernamentali din Ulster, membrilor partidelor politice loiale şi a grupărilor paramilitare ale acestora.

2.4. Organizaţii teroriste din Asia

Armata Roşie Japoneză (JRA)

— grup terorist format în 1971 de Fusako Shigenobu (în timpul când era „ofiţer de legătură" între Fracţiunea Armata Roşie Japoneză şi teroriştii palestinieni) cu ajutorul unui mic număr de cadre care i se alăturaseră în Libia;

— infrastructura permanentă a organizaţiei nu a depăşit niciodată 20 – 25 de membri, baza simpatizanţilor activi din Japonia fiind, probabil, în jur de 100 de persoane;

— în perioada 1972 – 1977, JRA a comis atentate teroriste în numele Frontului Popular de Eliberare a Palestinei (PELP), cel mai

grav fiind atentatul de pe aeroportul Lod din Israel din 1972;

— începând cu 1977, JRA nu şi-a mai asumat responsabilitatea pentru nicio acţiune violentă, dar membrii JRA au fost implicaţi în atentatele revendicate de alte grupări teroriste;

— JRA are o „filială" şi în România.

Chukaku-Ha[20]

— cea mai puternică fracţiune a „Noii Stângi" japoneze şi a radicalilor de stânga (oficialii japonezi estimează că „Noua Stângă" grupează 23 de fracţiuni şi dispune de aproximativ 35.000 de membri activi şi simpatizanţi);

— Chakaku-Ha s-a dezvoltat după desprinderea grupului de Kakumaru-Ha (organizatoarea „Noii Stângi" până în 1983);

— membrii grupării s-au specializat în folosirea dispozitivelor incendiare cu aprindere întârziată, a aruncătoarelor de flăcări, a lansatoarelor asemănătoare cu mortierele (cunoscute şi sub numele de „rachete") etc.

— obiectivele vizate de membrii grupării sunt clădirile guvernamentale, sistemul feroviar japonez, dar organizaţia şi-a asumat responsabilitatea şi pentru multe atacuri asupra intereselor americane din Japonia;

Noua Armată Populară (NPA) [21]

— NPA este o grupare insurgentă de orientare maoistă, reprezentând aripa militară a Partidului Comunist din Filipine, apărut în anul 1968 şi hotărât să răstoarne regimul politic existent, folosind principiile maoiste ale revoltei ţărăneşti, precum şi purtarea unui război de guerilă de uzură;

— organizaţia şi-a dovedit eficienţa în zonele rurale ale ţării, obţinând controlul parţial asupra unor comunităţi săteşti;

— odată cu creşterea numerică, NPA a început să ducă o campanie de intimidare şi terorizare, având ca obiectiv oficialităţile guvernamentale ce se opuneau mişcării comuniste;

— alte ţinte vizate de membrii NPA: membri ai forţelor de

---

[20] http://www.ict.org.il/organizations/org_frame.cfm?orgid=9.

[21] http://www.ict.org.il/organizations/org_frame.cfm?orgid=27.

securitate, secţiile locale de poliţie, ziarişti şi conducători din presa anticomunistă;

— singurele acţiuni ale NPA asupra americanilor sunt cea din 1974, soldată cu moartea a trei ofiţeri navali SUA lângă baza navală Subic Baz, şi cea din 26 octombrie 1987, când doi militari americani, un rezervist şi un trecător filipinez au fost asasinaţi în Angeles City, în rest organizaţia limitându-şi activitatea la supravegherea şi culegerea de informaţii despre americanii staţionaţi în arhipelag.

Brigada Alex Boncayao (ABB)

— ABB este o grupare ce aparţine Partidului Comunist din Filipine a Noii Armate Filipineze, formată la mijlocul anilor ’80;

— este responsabilă pentru circa 100 de victime şi se crede că a fost implicată în uciderea colonelului american Jamer Rowe în Filipine, în anul 1989;

— în martie 2000, grupul a revendicat atacul cu aruncătoare executat asupra clădirii Departamentului Energiei din Manila şi a distrus birourile Companiei SHELL pentru a protesta împotriva creşterii preţului petrolului.

2.5. Organizaţii teroriste islamice

Organizaţia Abu Nidal (ANO)

— organizaţie teroristă internaţională condusă de Sabri-al Banna, desprinsă din PLO (OEP-Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei) în 1974; este compusă din nenumărate comitete funcţionale politice, militare şi financiare;

— a desfăşurat atacuri teroriste în peste 20 de ţări, ucigând sau rănind peste 900 de persoane;

— ţintele vizate au fost în SUA, Marea Britanie, Franţa, Israel şi nenumărate ţări arabe;

— cele mai importante atacuri au fost cele de pe aeroporturile din Roma şi Viena, în decembrie 1985, Sinagoga Neve Shalom din Istanbul, deturnarea avionului Panam la Karachi, în septembrie 1986, a navei turistice Porthos (Grecia), în iulie 1988;

— este suspectată de asasinarea adjunctului şefului PLO – Abu Iyad şi a şefului securităţii PLO – Abu Hul, în Tunisia, în ianuarie 1991;

— îşi manifestă prezenţa în Liban, mai ales în Valea Beckaa şi în

taberele de refugiaţi palestinieni situate în zonele de coastă ale Libanului;

— are o prezenţă ridicată în Sudan şi Siria şi, datorită unor probleme financiare şi dezorganizării interne, şi-a redus activitatea şi capacitatea de reacţie a grupurilor;

Frontul/Partidul Popular Revoluţionar de Eliberare (DHKP/C)

— iniţial formată în 1978 sub denumirea de Devrimci Sol sau Dev Sol, prin desprinderea din Partidul/Frontul Popular Turc de Eliberare. Actuala denumire a fost adoptată în 1994, în urma luptelor dintre facţiuni;

— gruparea promovează o ideologie marxistă şi o opoziţie virulentă faţă de SUA şi NATO;

— în 1990 a început o nouă campanie îndreptată împotriva SUA, prin asasinarea a doi oficiali militari americani şi rănirea unui ofiţer aparţinând FAM americane, protestând astfel împotriva războiului din Golf;

— în iunie 1999 – autorităţile turce au împiedicat o încercare de atentat cu arme antitanc îndreptată împotriva consulatului SUA din Istanbul; seria raidurilor şi arestările executate în taberele teroriştilor de către forţele de securitate turce a slăbit semnificativ puterea organizaţiei.

Forţa 17

— Forţa 17 a fost formată în septembrie 1970 de către reprezentanţii Al-Fatah, chiar în momentul următor expulzării Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei (OEP) din Iordania;

— denumirea acesteia provine din corelarea numerelor 1 şi 7, care reprezintă, printre altele, şi localizarea sediului din Beirut, strada Faqahani nr. 17;

— Forţa 17 a fost implicată în atacuri teroriste încă din anii ’80, executate asupra unor ţinte palestiniene şi israeliene din Orientul Mijlociu şi Europa;

— primul comandant al forţei a fost Ali Hassan Salame, care a participat la masacrul delegaţiei israeliene de la Jocurile Olimpice de la München din 1972. Ulterior, el a fost înlocuit de col. Mahmoud Al Natour (Abu Tayeb), care a fost şi bodyguardul personal al lui Yasser

Arafat (care şi-a folosit prezenţa pe lângă acesta pentru a-şi consolida puterea personală în cadrul organizaţiei).

Jaish-Mohammed (JEM) sau Armata Lui Mohamed

— JEM este un grup islamist cu baza în Pakistan ce s-a extins rapid după ce Maulana Masood Azhar, fost ultrafundamentalist al Mişcării Harakat Ulansar (HUA), a anunţat constituirea propriei sale organizaţii;

— scopul grupării constă în unirea Kashmirului cu Pakistanul. Din punct de vedere politic, este aliniat cu Mişcarea Radicală pro-talibană Jamiat-Ulema-l Islam (JUI-F).

Kach şi Kahane Chai

Grupare al cărei scop este de a răsturna statul biblic a lui Israel. Kach (fondat de rabinul israeliano-american Meia Kahane) şi aripa sa Kahane Chai care înseamnă „Vieţile Kahane" (fondat de către Binyamin, fiul lui Meir Kahane după asasinarea tatălui său în SUA), a fost declarată în martie 1994 drept organizaţie teroristă de cabinetul israelian, în urma unor atacuri executate asupra unor personalităţi israeliene şi în mai multe moschei din Israel.

Lashkar-e-Tayyiba (LT)

— LT este aripa înarmată a organizaţiei religioase din Pakistan Markaz-ud-Dawa-wal-Irshad (MDI) – organizaţie misionară sunită antiamericană formată în 1989;

— liderul LT este profesorul Hafiz Mohammed Saeed, care este şi liderul MDI;

— din 1993 desfăşoară acţiuni împotriva trupelor indiene şi ţintelor civile din Kashmir.

Frontul de Eliberare al Palestinei (PLF)

— a luat fiinţă în 1970, prin divizarea PFLP-GC, ulterior fracţionându-se în două grupări: una pro – OLP, condusă de Muhammad Abbas (Abu Abbas) şi una prolibiană;

— a organizat mai multe atacuri împotriva Israelului. În 1985 şi-a asumat responsabilitatea atacului executat asupra navei Achille Lauro.

Harakat Ul – Mujahedin (HUM)

— cunoscut oficial sub denumirea de Harakat ul-Ansar, HUM

este un grup militant dislocat în Pakistan care operează în Kaşmir. Iniţial, membrii grupării au luptat împotriva trupelor sovietice din Afghanistan, ulterior devenind o reţea internaţională care luptă pentru cauza islamică în întreaga lume;

— HUM este o filială a organizaţiei lui Osama Bin Laden „Islamic World Front for the struggle against the Jews and the Crusaders" (Al-Jabhah al-Islamiyyah al-Alămiyyah li-Qital al-Yahud wal-Salibiyyin).

Tigrii Eliberării din Tamil-Elam (LTTE) **22**

— organizaţie formată în 1972 de tinerii tamili ce considerau că este necesară înfiinţarea unui stat al tamililor de sine stătător, ca reacţie la refuzul guvernului de a rezolva problemele comunitare ale tamililor;

— cel mai vechi şi mai activ grup militant tamil;

— LTTE şi-a început campania separatistă în 1977 prin mai multe tentative de asasinare a unor politicieni moderaţi tamili;

— după răscoalele rurale din 1983, LTTE şi-a extins aria de acţiune, atacând forţele de securitate stilankeze şi jefuind bănci, dar şi prin atacuri nediscriminatorii ce vizau oficiali şi populaţia stilankeză din provinciile nordice şi sudice;

— după octombrie 1987 (când Forţele indiene de menţinere a păcii au atacat şi cucerit oraşul Jaffna – Bastionul LTTE –, ca urmare a atentatelor asupra populaţiei civile din est şi a refuzului LTTE de a depune armele şi de a accepta acordul de pace), organizaţia a fost supusă unor presiuni foarte mari;

— în anul 2000, 65 de persoane au murit în urma unor atentate sinucigaşe ale LTTE;

— la 29 octombrie 2001, premierul stilankez Atnasiri Wickremenayake este victima unui atentat nereuşit organizat de un kamikaze din LTTE; în urma detonării bombei pe care o avea asupra lui, au murit două persoane (un poliţist şi un civil), iar 16 persoane au fost rănite.

Mai pot fi menţionate şi alte grupări teroriste islamiste

---

22 http://www.ict.org.il/organizations/orgdet.cfm?orgid=22#history

importante[23]:

Hamas (Mişcarea Islamică de Rezistenţă); Hezbolah (Partidul lui Dumnezeu); Jihadul Islamic Palestinian (PIJ); Mişcarea Islamică din Uzbekistan (IMU); al-Qa'ida; Al-Gama-a al-Islamiyya (Grupul Islamic Egiptean).

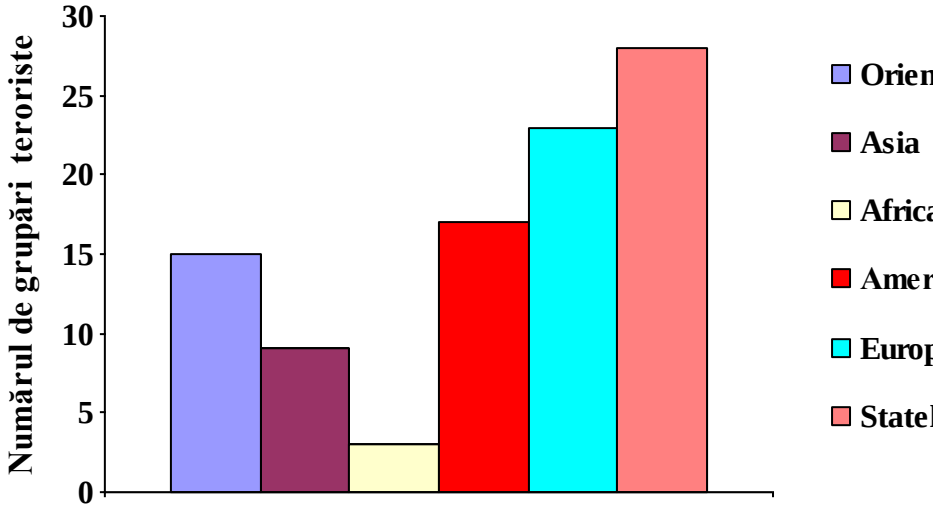

Figura 2 – 1. Tabel comparativ după regiune cu principalele grupări teroriste înfiinţate până în anul 2005

[23] Sunt grupări teroriste religioase prezentate pe larg în Capitolul 3.

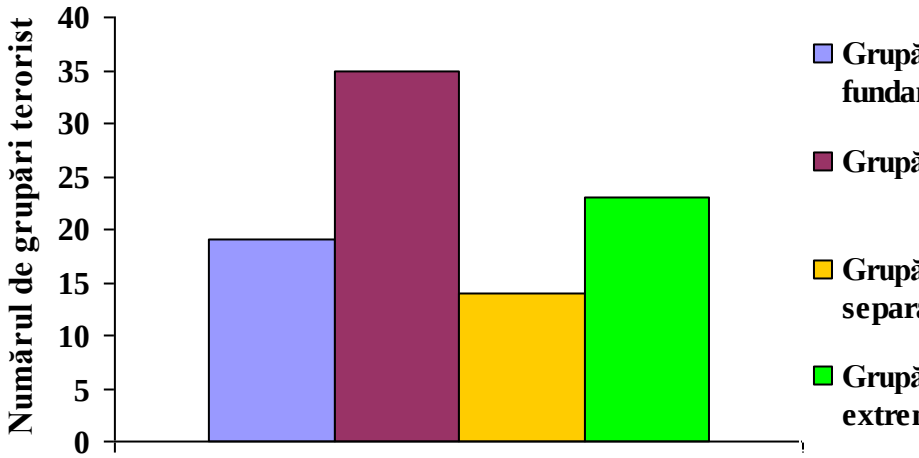

Figura 2 – 2. Tabel comparativ după specific cu principalele grupări teroriste înfiinţate până în anul 2005

CAPITOLUL 3.

TERORISMUL RELIGIOS

„O religie e la fel de adevărată ca şi cealaltă”.

Robert Burton

Tragic, dar marile religii pot justifica violenţa, şi religia a fost asociată cu terorismul. De când există binele şi răul, religioşii au răspuns răului prin răutate. De aici reies câteva legături ataşate ideii de Dumnezeu şi a înclinaţiei către violenţă. Cea mai comună idee de recurgere la violenţă este atunci când grupările religioase se simt ameninţate şi se cred „poporul ales”. Opus, mai puţin răspândită, este cea de a sacrifica alte persoane în numele unei zeităţi.

Există patru semne de îngrijorare din partea unui grupări teroriste periculoase: **24**

1. gândirea apocaliptică, sau escatologică, când lumea se apropie de sfârşit şi doar adevăraţii creştini se vor bucura de recunoştinţa eternă;

---

[24] http://faculty.ncwc.edu/TOConnor/429/429lect13.htm.

2. spiritul de lider carismatic, unde supuşii sunt dominaţi spiritual, psihologic, emoţional şi sexual;

3. paranoia şi răutatea celor din exterior însoţită de intenţia de izolare în sânul unei comunităţi;

4. pregătiri de natură defensivă, de obicei indicată prin fabricarea de arme, baricade, tabere, otrăvuri şi/sau arme de distrugere în masă.

Mulţi experţi în terorism (Levy 1974, White 2002) consideră gândirea apocaliptică ca fiind primul şi cel mai important semn de pericol din partea unei organizaţii.

3.1. Definiţie

Fundamentalismul nu este numai o mişcare extremistă, cum se crede adesea, este o filosofie, o credinţă şi se bazează pe un sistem selectiv de valori. Selectarea acestora este însă o trecere la limită şi se realizează nu doar prin „decuparea" unor valori dintre alte valori, ci prin afirmarea exclusivă şi agresivă a celor selectate şi negarea violentă a celor neselectate. El are ca expresie directă terorismul islamic şi este menit să aducă islamismul, prin orice fel de mijloc, la conducerea planetei, deoarece numai această religie – se crede – este adevărată şi importantă, numai ea are o misiune mesianică. El vizează lumea întreagă, dar mai ales civilizaţia occidentală, cu leagănul ei european şi configuraţia ei actuală de influenţă americană.

*Folosirea calculată a violenţei ilegale pentru a instaura frica, în vederea intimidării sau pedepsirii guvernelor sau societăţilor, pentru atingerea unor scopuri în general religioase sau ideologice.***25**

„*Concise Oxford Dicţionar of Current English*" defineşte fundamentalismul ca fiind respectarea strictă a preceptelor religioase, în special în cazul religiei islamice. Încercările de a stabili care sunt trăsăturile fundamentalismului islamic, şi chiar folosirea acestui termen au dus la dezbateri aprinse. Acesta se manifestă ca o întoarcere la credinţa adevărată, într-un Dumnezeu transcendental.

3.2. Principalele religii ale lumii

---

[25] TC 19-16 Countering Terrorism on US Army on Installation, Definiţia Departamentului Apărării al Statelor Unite.

Creştinismul – cea mai răspândită religie pe glob (33%) şi cu cele mai multe evenimente violente de-a lungul istoriei, majoritatea fiind războaie. O persoană devine creştină: când se naşte din nou (Conservatorii), prin botez (Ortodocşii şi Catolicii), recitând crezul Apostolilor (Catolicii) sau având o relaţie personală cu Iisus (Liberalii). Ortodoxia Estică (în Rusia) nu recunoaşte crezul Apostolilor. Angajamentul cel mai puternic implică interpretarea Noului Testament, deşi Fundamentaliştii (Conservatorii Extremişti) cred că Biblia este lege.

Islamismul – a doua religie ca mărime (20%) şi cu cea mai mare viteză de extindere. Cuvântul „Islam" derivă din cuvântul „salam" care înseamnă pace, mântuire, salut[26]. Cucântul „Allah" înseamnă un singur Dumnezeu adevărat. Coranul afirmă în versetul 19, surata 3: „Religia, în ochii lui Dumnezeu, este de fapt islamul".[27]

Ca o definiţie, „Islamul este ultima dintre religiile monoteiste, este mesjul lui Dumnezeu relevat profetului Mahomed prin mijlocirea Arhanghelului Gabriel, la începutul secolului al 7 d.Hr."[28]. O persoană devine musulman prin următoarele: devenind un adept al Islamului, mergând la moschee, citind Coranul (Qur an) şi având şase credinţe (în Dumnezeu, îngeri, mesageri, Satana, Ziua Judecăţii şi Iisus)

Hinduismul – a treia religie a lumii ca mărime (13%) cu peste 700 milioane de adepţi şi una dintre cele mai vechi religii (mileniul al II-lea! Ch.) Hinduismul este o religie fără un întemeietor. O persoană devine hindus prin citirea textelor sacre, recunoscând Sfânta Treime (Brahma „Cuvânt sacru", Civa (Shiva)" Binevoitorul" şi Vishnu „Atotpătrunzătorul"[29]). Hinduşii cred în transmigrarea sufletului, reîncarnare şi în judecata faptelor bune sau a celor rele.

Budhismul – a patra religie (6%) fondată de Buddha (Siddhartha Gautamaun prinţ dintr-un regat nepalez, Terai) în 535 î.Hr. Buddha înseamnă „Cel Deşteptat" şi se trage din rădăcina

---

[26] Phiippe Gaudin, Marile religii, Editura Orizonturi, Bucureşti, 2004, pag. 124.
[27] Philippe Gaudin, op. cit. , pag. 125.
[28] Idem, pag. 127.
[29] Ibidem, pag. 327-328.

sanscrită „Budh" = a se deştepta. În religia budhistă nu există credinţa în Dumnezeu, Mântuitor, Rai sau Iad. Decât în Nirvāṇa, stare obţinută prin meditaţie. În Sud-Estul Asiei se practică budhismul sudic accentuând Karma; China, Japonia şi Coreea practică budhismul estic, iar în Tibet, Mongolia şi Rusia se practică budhismul tibetan (Dalai Lama fiind conducătorul spiritual). Majoritatea japonezilor (85%) de asemenea cred în Shinto – „Calea Zeilor" şi Confucianism sau Taoism.

Iudaismul – cu doar 0,2% adepţi dintre credincioşi dar una dintre cele mai influente religii. Istoria evreilor este descrisă în Vechiul Testament, care corespunde cu textele lor sacre, Torah (cele cinci cărţi ale lui Moise). „Evreu" în ebraică „Yehudi" înseamnă iniţial cel ce se trage din tribul lui Iuda (Yehuda). Evreii cred într-un Dumnezeu imaterial care veghează asupra noastră. Sinagogile sunt conduse de parohie iar rabinul este cineva foarte bine educat. Religiile derivate din Iudaism sunt: cea Ortodoxă, Reformată şi Conservatoare.

Potrivit profesorului Samuel Huntington, religia determină cultura, astfel cel puţin opt culturi diferite se „ciocnesc" astăzi în lume. În Balcani (Iugoslavia) regiune unde erup violenţe între creştini, creştini-ortodocşi şi musulmani. Japonia, altă zonă pregătită de conflicte ca şi în India subcontinentală şi zona Hindu; ori în cazul Africii unde 40% din populaţie sunt creştini şi 40% musulmani[30].

Jumătate din cele mai periculoase grupări teroriste (30) sunt motivate religios. Experţii în terorism susţin că terorismul religios nu este cel mai periculos tip de terorism dar este cel mai motivat şi neprevăzător. Majoritatea teroriştilor religioşi nu aparţin vreunei secte sau cult, dar sunt devotaţi, fundamentalişti şi credincioşi religiei de care aparţin. Terorismul religios este „pregătit" spiritual pentru violenţă şi nu există îndoieli asupra acestui fapt.

---

[30] Samuel P. Huntington, Ciocnirea civilizaţiilor şi refacerea ordinii mondiale, Editura Antet, Bucureşti, 1998.

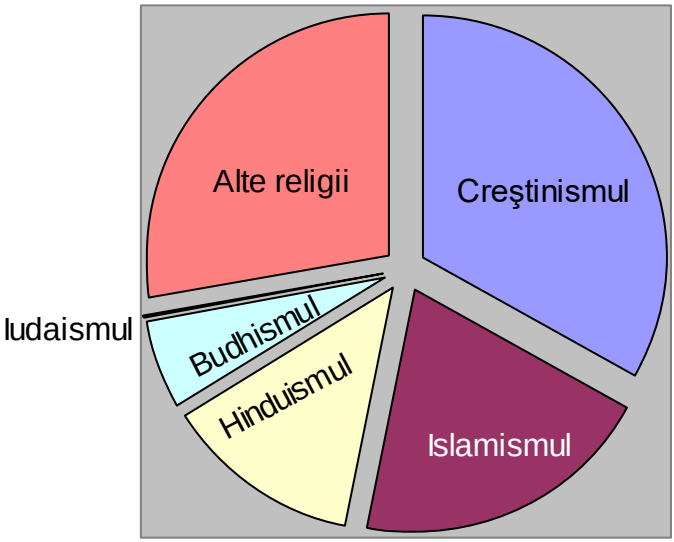

Figura 3 – 1. Principalele religii ale lumii

3.3. Conceptul larg de terorism religios

La mijlocul anilor ’60 şi sfârşitul anilor ’90 numărul mişcărilor fundamentaliste cu diverse afilieri religioase s-a triplat în întreaga lume[31]. Simultan, după cum a observat Bruce Hoffman, a avut loc o explozie a grupărilor teroriste religioase[32] de la niciunul, în 1968, la numărul impresionant din zilele noastre, când aproape un sfert din grupările teroriste active la nivel mondial sunt motivate în mod predominant de chestiuni religioase. Spre deosebire de corespondentele lor seculare, grupările teroriste religioase sunt, prin natura lor, motivate de consideraţii religioase, dar şi de chestiuni

[31] Terrorism in the Name of Religion, Dr. Magnus Ranstorp, Columbia University Press, 1996.

[32] Bruce Hoffman, op. cit., pag. 2. Anul 1968 este cunoscut ca punctul de origine al terorismului modern internaţional. Atunci au început o explozie de deturnări de avioane din Cuba până în SUA, ca şi atacurile împotriva companiilor israeliene şi occidentale executate de diverse grupări palestiniene.

politice specifice contextului căruia îi aparţin. Acest fapt îl determină pe cercetătorul interesat de această problematică să distingă sfera politică de cea religioasă în care se încadrează grupările teroriste în cauză. Situaţia este caracteristică mai ales pentru grupările teroriste musulmane, căci religia şi politica pot fi cu greu separate în cazul Islamului. De exemplu, organizaţiile Hezbollaah sau Hamas acţionează conform unei ideologii religioase pe care o combină cu o agendă politică foarte precisă în Liban şi în teritoriile palestiniene.

Aceste grupări au în vedere atât obiective pe termen scurt, cum ar fi eliberarea membrilor deţinuţi în închisori, cât şi obiective pe termen mai lung, precum opunerea rezistenţei faţă de ocupaţia israeliană a pământurilor pe care s-au născut şi „eliberarea", în consecinţă, a tuturor „credincioşilor". Această situaţie devine chiar mai complicată când intră în discuţie problema terorismului sprijinit de autorităţi statale: grupările teroriste religioase nu presupun costuri ridicate şi sunt considerate instrumente eficiente de statele care urmăresc să îşi îndeplinească prioritățile înscrise în agendele de politică externă.

Din 1988, proliferarea mişcărilor extremist-religioase a fost urmată de o creştere a numărului total de acte teroriste. Mişcările religioase sunt răspunzătoare de mai mult de jumătate din cele 64.319 de incidente înregistrate între 1970 şi luna iulie a anului 1995[33], însă această cifră este mult mai mare în prezent.

Predominanţa terorismului religios indică, de asemenea, faptul că, în ultimele trei decenii, transformarea terorismului contemporan într-o metodă de luptă şi evoluţia tacticilor şi tehnicilor folosite de diversele grupări au provocat schimbări ample la nivel local, regional şi global. Acestea pot fi observate în numeroase incidente, de la deturnarea avioanelor de către terorişti palestinieni nereligioşi şi de la mutilările cauzate de grupări de dreapta sau de stânga din Europa, până la nivelul global fără precedent atins în prezent de extremismul

---

[33] Algerian Terrorism: Some National, Regional and Global Perspectives, Columbia University Press, declaraţia profesorului Yonah Alexander în 110ctombrie 1995.

religios.

Evoluţia terorismului religios caracteristic vremurilor noastre nu s-a produs în vid şi nici nu reprezintă un fenomen cu totul nou. Totuşi, acest fenomen a câştigat teren în perioada ulterioară războiului rece, fiind determinat de exacerbarea conflictelor etnico-religioase şi de apropierea noului mileniu. Disoluţia accelerată a legăturilor tradiţionale care asigură coeziunea socială şi culturală a unei societăţi şi a mai multor societăţi în actualul proces de globalizare se combină cu moştenirea istorică şi cu manifestările curente de represiune politică, cu inegalitatea economică şi cu prefacerile sociale comune diferitelor mişcări religioase extremiste. Toate acestea au dus la o creştere a fragilităţii, instabilităţii şi imprevizibilităţii prezentului şi viitorului. Actualul nivel atins de terorismul religios în ceea ce priveşte latura militantă indică faptul că respectivele credinţe şi comunităţi se află la un punct istoric de cotitură: teroriştii simt nevoia de a-şi păstra identitatea religioasă, şi consideră acest moment istoric ca o oportunitate de a-şi configura în mod fundamental viitorul.

Există un număr de factori care se întrepătrund şi care au contribuit la renaşterea terorismului religios în forma sa modernă şi distrugătoare pe care a atins-o la începutul mileniului. În acelaşi timp, este posibil să se distingă între diversele modele şi caracteristici comune tuturor grupărilor teroriste religioase din diferite regiuni şi de diferite credinţe. Aceste caracteristici ajută la definirea cauzelor şi la portretizarea inamicului, precum şi la configurarea mijloacelor, a metodelor şi a momentului ales pentru folosirea violenţei.

3.4. Istoria terorismului religios

Terorismul religios în zona Balcanică

Iugoslavia, aflată în zona balcanică (Albania, Bosnia, Bulgaria, România, Croaţia, Ungaria şi Macedonia) este de mult timp o zonă a conflictelor etnico-religioase. În Balcani trăiesc peste 10 milioane de musulmani (numai în Kossovo, Bosnia şi Bulgaria există câte 2 milioane de mu-sulmani în fiecare) şi există o antipatie faţă de musulmani şi creştini (între sârbi şi croaţi).

Figura 3 – 2. Zona Balcanică

„Există situaţii în care rolul religiei a fost exagerat, ea fiind unul dintre factorii care au amplificat fenomenele (geo) politice, şi nu originea lor. Cele mai concludente cazuri sunt cele din fosta Iugoslavie…”**34**

Musulmanii de aici nu sunt chiar islamici, aceştia consumă alcool, fumează şi sărbătoresc Paştele şi Crăciunul. Ei descind din creştini, convertindu-se la Islam în urma invaziei otomane din secolul 15 – 16. Inamicii lor sunt ortodocşii care sunt văzuţi ca o populaţie protectoare împotriva „invaziei” musulmane în Europa. Armata de Eliberare din Kossovo (KLA) este privită de către sârbi ca o grupare teroristă. Pentru lumea arabă intervenţia Statelor Unite şi NATO în conflictele din Croaţia (1991 – 1995), Bosnia (1992 – 1995) şi Kossovo (1999) este privită ca o ultimă încercare a creştinătăţii de a învinge lumea islamică într-o ultimă cruciadă. În prezent (din februarie 2008), Kossovo este oficial independentă, sub numele oficial de Republica Kossovo, fiind recunoscută oficial de 43 de state, după ce a fost o provincie a Serbiei şi Muntenegru (Privincia Autonomă Kossovo şi Metohia).

Terorismul irlandez

Terorismul irlandez este şi un model de terorism naţionalism, numai că vom urmări doar elementele religioase, cele care au fost subiectul disputelor dintre catolici (Verzii) şi protestanţi (Portocaliii).

Din punct de vedere istoric, majoritatea catolicilor erau republicani care locuiau în zona de sud, iar protestanţii, unionişti (arendaşii şi industrialiştii) în nord. Disputele există încă din secolul 19. Primul conflict major a apărut în ziua de Paşte a anului 1916 când unionştii au cerut ajutorul artileriei engleze iar Dublinul a fost distrus din temelii. Armata Republicană Irlandeză (IRA) a fost formată în acea zi şi condusă de Michael Collins, un student al terorismului şi anarhismului sovietic. Crimele şi conflictele au continuat până în 1921, când a avut loc semnarea independenţei Irlandei de Sud (Republica Irlandeză). Însă disputele s-au mutat în Nordul Irlandei, unde englezii

---

34 Silviu Neguţ , Introducere în geopolitică, Meteor Press, Bucureşti, 2005, op. cit., pag. 155.

i-au constrâns pe locuitori cu ajutorul unei grupări de poliţie militară (Royal Ulster Constabulary – RUC) devenind astfel ţinta grupării Aripa Provizorie IRA (PIRA). Această grupare a practicat terorismul internaţional până în anul 1994 când au început tratativele de pace şi s-au încheiat disputele. Însă altă grupare, Armata Republicană Irlandeză Reală (RIRA) continuă şi astăzi cu acte de terorism. Există diferite teorii legat de conflictul irlandez, însă toate admit că la baza disputelor se află religia, politica şi economia reprezentate de cele trei dominaţii: catolicismul, Biserica Engleză şi prezbiterianismul. Influenţa politică este dată de religii; discriminarea economică (pentru locurile de muncă) de asemenea în funcţie de apartenenţa religioasă. Religia, în conflictele din Irlanda, este catalizatorul care aprinde pasiuni şi dispute. Majoritatea terorismului irlandez este în numele răzbunării iar aceasta este motivată spiritual, astfel Verzii susţin că îşi apără căminele de abuzurile guvernului englez iar portocaliii susţin că sunt trădaţi de tratatul cu guvernul englez şi astfel trebuie să se răzbune printr-un terorism letal.

Terorismul religios în contextul Euroasiatic

Figura 3 – 3. Zona Euroasiatică

Între Federaţia Rusă şi Ca-ucaz au existat atentate teroriste care s-au intensificat în 1999 odată cu începerea războiului rus împotriva terorismului din Cecenia. Cecenii sunt un popor mu-sulman, declarându-şi independenţa în 1991 şi au învins Rusia în războiul din 1994 – 1996. Cauza lor a devenit problema tuturor musulmanilor. Între ceceni şi al-Qaeda exista o legătură, militanţii ceceni luptând alături de trupele al-Qaeda în Afghanistan şi Irak. Terorismul cecen este prezent în Georgia, Azerbaigian, Kirgistan, Uzbekistan, chiar şi în Moscova. Mişcarea Islamică din Uzbekistan (IMU) este una dintre grupările teroriste religioase. Regiunea este folosită ca bază de asistenţă financiară şi logistică pentru toate organizaţiile teroriste mondiale. Postul de televiziune al-Jazeera difuzează frecvent imagini cu civilii ceceni care sunt ucişi în războiul rusesc împotriva terorismului. Terorismul religios cecen este finanţat de mafia cecenă, rusească şi de grupări din Arabia Saudită. Terorismul cecen este foarte

bine organizat, deoarece mafia cecenă îi furnizează date şi informaţii din interiorul armatei ruse. Această mafie se mai implică şi în comerţul nuclear, făcând contrabandă cu plutoniu, cesium şi alte materiale radioactive nesare fabricării de bombe.

Terorismul religios în Sudul Asiei

Deseori, terorismul religios se interpune cu conflictul etnic. Această situaţie există în subcontinentul indian şi mai mult în sudul asiei, unde mulţi locuitori se identifică ca „vorbitori" iar alţii drept „credincioşi". Sri Lanka, o insulă săracă din sudul Indiei, este un exemplu elocvent. Aici aproximativ 75% din locuitori sunt budhişti vorbitori de sinhalese iar 8% sunt musulmani vorbitori de limba arabă.

Figura 3 – 4. Zona Kashmir

Sudul Asiei (care include India, Pakistan, Af-ganistan, Bangladesh şi Nepal) au cea mai mare densitate a populaţiei (Bombai cu 127.000 loc/m^2 în comparaţie cu New York City cu 24.000 loc/m^2), aici existând zeci de dialecte, un trai de viaţă precar şi mâncare insuficientă. După războiul de independenţă din 1947, nordul Indiei (cu populaţie majoritar islamică) se desparte de Sud

(cu populaţie majoritar hindusă) şi Pakistanul se formează în urma unei migraţii în masă a populaţiei. În urma unui conflict etnic în Pakistan din 1971 duce la o altă migrare, formându-se Bangladeshul. Din 1975 „zona de urgenţă" – Punjab este controlată de gruparea

Sikhsi iar Bangladeshul de gruparea Assam. Rezultatul este o zăpăceală a grupărilor etnico-religioase care încearcă să-şi impună convingerile – conflictul din Kashmir fiind un exemplu elocvent.

Kashmir este o zonă aflată la graniţa nordică a Indiei şi Pakistan. Aici trăiesc aproximativ 70% de musulmani iar restul sunt hinduşi, budhişti şi sikh-şi. Încă din 1948 au existat conflicte în India şi Pakistan pentru această zonă. Din 1989 grupările din Kashmir, finanţate de Pakistan, luptă împotriva prezenţei militare indiene. Aceste grupări (Harakatul Mujahedin – HUM, Armata lui Mahomed – JEM şi Lashkar-e-Tayyiba – LT) doresc îndepărtarea prezenţei indiene din Kashmir. În ultimii 10 ani au murit aproximativ 60.000 de bărbaţi, femei şi copii. Această zonă este una dintre cele mai periculoasă din lume.

Terorismul religios în contextul Nord-African

Sudan este cea mai întinsă ţară din Africa (aproximativ cât Europa) situată în sudul Egiptului. A fost zonă de război de la independenţa din 1954 când a ieşit de sub dominaţia Britanică. În Nord există 8 milioane de musulmani vorbitori de arabă şi populaţia indigenă Nuba pe care actuala guvernare încearcă să o extermine. În sudul ţării trăiesc 6 milioane de africani creştini. Scopul actualei conduceri este de a transforma ţara în stat islamic, aşadar legile islamice şi Jihadul sunt folosite pentru a-i persecuta pe creştini; care de regulă sunt ucişi, violaţi, răpiţi, mutilaţi sau făcuţi sclavi. Frontul Islamic Naţional (NIF) care guvernează capitala Khartoum privesc activităţile misionare creştine ca pe o invazie a Vestului. Osama bin Laden s-a ascuns mulţi ani în această ţară.

Figura 3 – 5. Zona Nord Africană cu Sudan şi Uganda

Vecină cu Iranul, Sudan este cel mai mare sponsor al terorismului, dar încearcă să schimbe asta şi să coopereze cu Statele Unite în războiul împotriva terorismului, însă oficialităţile americane sunt sceptice asupra acestui lucru.

Africa este formată din multe culturi religioase, dar multe sunt o formă distorsionată a creştinismului; una dintre acestea fiind cultul pen-ticostal. Acest cult predomină în Ghana, Malawi, Zambia, Zimbabwe, Nigeria şi Uganda.

Uganda se află la graniţa inferioară cu Sudan. Ca şi mulţi africani, ugandezii încă mai cred în vraci, iar misionarilor creştini le este greu să explice populaţiei termeni ca „vrăjitori" sau „diavol". Populaţia este receptivă la tot ce însemnă salvarea şi punerea problemelor de-o parte pentru a începe o nouă viaţă. Cel puţin o grupare teroristă (LRA) exploatează aceste dorinţe. Această grupare teroristă a făcut un acord cu NIF de a lupta alături de aceasta împotriva populaţiei din sudul Sudanului doar în cazul sprijinului financiar.

Terorismul religios în Orientul Mijlociu

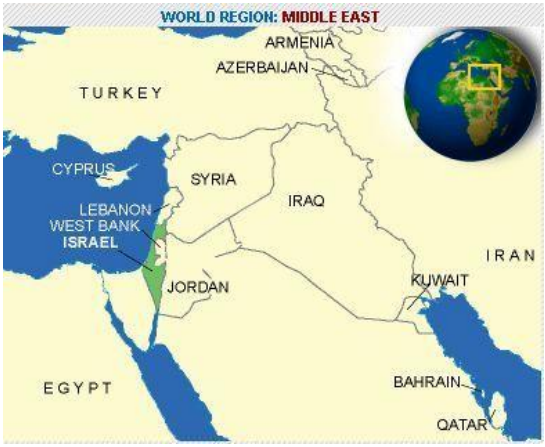

Figura 3 – 6. Zona Orientului Mijlociu

Aici se află 57 de state cu religia oficială islamică şi o populaţie majoritar musulmană. Aceste ţări fac parte din Congresul Organizaţiei Islamice (OIC). Aici se regăsesc trei „şcoli" mu-sulmane: prima şi cea mai numeroasă are convingerea că menirea islamului este de a conduce lumea chiar folosind şi sabia dacă este necesar. Al doilea grup acceptă convieţuirea cu alte religii atâta timp cât islamul este religia supremă, şi cea din urmă grupare, moderaţii, invocă co-existenţa religiilor datorită beneficiilor economice. Ţările Orientului Mijlociu văd ca o jignire personală existenţa Israelului printre musulmani. Palestina, încă din antichitate a fost populată de arabi mu-sulmani, arabi creştini şi arabi evrei. În 1917, Marea Britanie a promis că ajută la formarea unui cămin pentru evrei în Palestina. Protestele arabilor au început în 1920. În 1919 în Palestina trăiau 568.000 de musulmani, 74.000 de creştini şi 58.000 de evrei. În periada hitleristă au migrat spre Palestina 15.000 de evrei anual şi alţi 100.000 de supravieţuitori ai lagărelor au venit mai târziu. În prezent cu o populaţie de 6.199.008**35** sunt 80, 1% evrei, 14, 6% musulmani şi 2, 1% creştini. Războaiele între Israel şi statele arabe au fost purtate în 1948 – 1949, 1956, 1967 (Războiul de

6 zile), 1973 – 1974 (Războiul Yom Kippur) şi în 1982. În

---

35 www.emulateme.com/country.aspx?countryid=119&countryName=Israel.

prezent conflictele au loc între cele două teritorii controlate de israelieni West Bank şi Fâşia Gaza. În această regiune exista organizaţii teroriste dedicate ideii dominaţiei islamice în lume.

3.5. Organizaţii teroriste religioase

Tabelul 3 – 1. Organizaţii teroriste religioase

Islamice	Abu Sayyaf (Philipine) Armata Islamică Aden-Abyan (Yemen) Al-Gama-a al-Islamiyya (Egipt) Grupul Islamic Armat (Algeria) Hamas Brigăzile Martirilor Al-Aqsa Ansar al-Islam (Irak) Al-Qaeda (Afghanistan şi Pakistan) Asbat al-Ansar (sudul Libanului). Jama'at al-Tawhid wa al-Jihad (al-Qaeda în Irak) Jihadul Islamic Egiptean (Egipt) Harakat ul-Mujahidin (Pakistan, Kaşmir) Frontul Islamic de Eliberare al Bahrainului Mişcarea Islamică din Asia Centrală Mişcarea Islamică din Uzbekistan	Jaish-e-Mohar Jaish Ansar al- Frontul de El şi Kaşmir Jemaah Islar Asiei) Jihat Rite (Aus Lashkar-e-Jha Lashkar-e-Toi Maktab (Afghanistan) Grupul Com Marocan Confreria (internaţional) Oameni împo şi drogurilor (Africa Grupul Salaf rugăciune (Algeria) Sipah-e-Sahab (Pakistan) Takfir wal-Hij Algeria) Kurdish-Hizbu Reţeaua Hofst Frontul d Naţională (Kerala, In
Creştine	Rebelii din Nagaland Frontul de eliberare naţională a Tripura Armata de rezistenţă a Domnului	

Hindu	Shiv sena sau Armata lui Shiva Păţit Pawan Sanghatana-Organizaţie fascistă Hindu. Brigada Shambaţi-Grup Hindu de tineret
Iudaice	Kach (Israel, USA) Kahane Chai (Israel, USA)
Fronturi Islamice	Al-Barakaat – (al-Qaeda) Organizaţia Umanitară Al-Wafa (al-Qaeda) Fundaţia internaţională a bunăvoinţei. (al-Qaeda) Fundaţia Ţara Sfântă pentru dezvoltare (Hamas) Fundaţia globală (al-Qaeda) Compania de Comerţ Konsojaya – (Jemaah Islamiyah)
Sikh	Babbar Calza Federaţia Internaţionala a Tineretului Sikh Forţa Khalsa Saheed Forţa de Eliberare a Khalistanului Forţa Comando a Khalistanului Frontul de Eliberare a Khalistanului Armata Naţională a Khalistanului Regimentul Dashmesh

Mişcarea Islamică din Uzbekistan (IMU)

Coaliţie a militanţilor islamici din Uzbekistan şi din alte state din Asia Centrală, ce se opune regimului preşedintelui Islom Karimov. Scopul acestei grupări este stabilirea unui stat islamic în Uzbekistan. Ultima propagandă efectuată include şi retorici antiamericane şi antiisraeliene.

În februarie 1999 au loc cinci atacuri cu maşini-capcană în Tashkent; iar în 1999 – 2000 răpesc patru cetăţeni americani, patru geologi japonezi şi opt soldaţi din Kirghistan.

Această grupare acţionează în Afghanistan şi Tadjikistan. Aria operaţiilor include însăşi ţări ca: Uzbekistan, Tadjikistan, Kirghistan şi Afghanistan.

Primeşte sprijin din partea grupurilor extremiste islamice din

Asia Centrală şi de Sud.

În Filipine – Grupul Abu Sayyaf[36] (ASG) este cel mai mic şi cel mai radical grup islamic separatist ce acţionează în sudul Filipinelor. Unii membri ai ASG au studiat sau au lucrat în Orientul Mijlociu, unde au stabilit legături cu mujahedinii care luptau şi se antrenau în Afghanistan.

— în 1991, grupul s-a divizat, formându-se Frontul de Eliberare Naţional MORO sub conducerea lui Abdurajik Abubakar Janjalani, anihilat în cursul unei incursiuni ale poliţiei filipineze (18 decembrie 1998). Potrivit relatărilor presei, locul i-a fost luat de fratele său mai mic, Khadafi Janjalani, care a fost numit lider al grupului compus din câteva facţiuni;

— a organizat atentate cu bombă, asasinate şi răpiri pentru crearea unui stat islamic în vestul Arhipelagului Sulu şi în Mindanao (zone din sudul Filipinelor, cu populaţie majoritar musulmană);

— primul atac terorist major cu grenade asupra aeroportului şi bisericilor romano-catolice din localitatea Zamboanga;

— în aprilie 1995, a efectuat un raid în localitatea Ipil din Mindanao, iar în 2000 a fost prima mişcare de amploare a grupului prin care au fost răpiţi mai mult de 30 de cetăţeni, inclusiv americani;

— ASG acţionează, în primul rând, în sudul Filipinelor, dar ocazional membrii săi se de-plasează şi la Manila. În 2000, grupul şi-a extins aria de acţiune în Malaezia, unde a desfăşurat acţiuni de luare de ostatici;

— primeşte, probabil, ajutor din partea extremiştilor islamici aflaţi în Orientul Mijlociu şi Asia de Sud. Grupul îşi finanţează operaţiile prin acţiuni de răpire şi piraterie. Se bănuieşte că Abu Sayyaf primeşte fonduri de la reţeaua teroristă a lui Osama Bin Laden. Observatorii militari avansează ideea că acest grup încearcă să stabilească legături cu celulele teroriste internaţionale şi, de aceea, nu a luat parte la procesul de pace dintre guvern şi MNLF, solicitând în continuare un stat islamic independent. ASG este cel mai mic şi cel mai radical grup islamic separatist ce acţionează în sudul Filipinelor;

---

[36] www.ict.org.il/organizations/org_frame.cfm?orgid=3.

— se crede că grupul este compus dintr-un nucleu din 20 de luptători dar, din august 2001, au mai aderat aproximativ 2000 de persoane; numărul luptătorilor activi este estimat la câteva sute, cea mai mare grupare fiind în Insulele Filipineze.

În India – Dal Khalsa

— cea mai veche organizaţie separatistă sikh, apărută pe 13 aprilie 1978, cu scopul de a milita pentru un stat independent sikh în India;

— a apelat la terorism după ce mişcarea pentru independenţă sikh a cunoscut o turnură violentă începând cu 1981, sub conducerea lui şanţ Jarnail Bhindranwale;

— a fost oficial scoasă în afara legii de guvernul indian, fiind considerată responsabilă şi de ciocnirile interetnice din 1982;

— Manochahal este unul dintre cei mai căutaţi lideri extremişti sikh din Punjab (există şi un premiu pentru capturarea lui – viu sau mort).

Regimentul Dashmesh

— „Regimentul 10 Dashmesh" a fost organizat sub patronajul lui şanţ Jarnail Bhindranwale, care, la începutul anilor '80, a condus o campanie de teroare în statul Punjab, fiind ucis de armata indiană în iunie 1985, când a fost atacat „Templul de Aur";

— numele grupării a fost luat după cel de-al 10-lea guru (ultimul) sikh – Gobind Singh –, cel care a influenţat decisiv religia sikh în sec.18, transformându-i pe sikh într-o clasă de războinici;

— fondatorul „Regimentului Dashmesh" se pare că a fost generalul Shahez Singh, un ofiţer sikh cu experienţă în instruirea guerilelor din Bangladesh, concediat de armata indiană pe motive de corupţie;

— primul conducător al grupului se pare că a fost Surinder Singh Gill, un sikh ortodox, care renunţase la o importantă funcţie în administraţie pentru a se alătura lui Bhindranwale;

— după atacul de la „Templul de Aur", „Regimentul 10 Dashmesh" a câştigat sprijin popular şi acoperire, continuând să-şi asume responsabilitatea pentru atentatele teroriste din India.

În Pakistan – Harakatul Mujahedin (HUM) – cunoscut oficial sub

denumirea de Harakat ul-Ansar, HUM este un grup militant dislocat în Pakistan care operează în Kaşmir. Iniţial, membrii grupării au luptat împotriva trupelor sovietice din Afghanistan, ulterior devenind o reţea internaţională care luptă pentru cauza islamică în întreaga lume.

HUM este o filială a organizaţiei lui Osama Bin Laden „Islamic World Front for the struggle against the Jews and the Crusaders" (*Al-Jabhah* al-*Islamiyyah* al-*Alămiyyah li-Qital* al-*Yahud wal-Salibiyyin*). În anii '80, gruparea era iniţial dislocată în regiunea centrală Punjab, din Pakistan. La câteva luni după formare, HUM a început să trimită voluntari în Afghanistan pentru a pregăti grupurile mujahedine de aici. Voluntarii erau recrutaţi din Pakistan şi din Kashmir-ul ocupat (POK). Se apreciază că HUM a recrutat aproximativ 5.000 de voluntari pentru Afghanistan. Recrutările au fost finanţate de către adepţii din Pakistan, Egipt şi Arabia Saudită (inclusiv de către Osama Bin Laden). După încheierea războiului din Afghanistan, HUM a continuat să recruteze voluntari pentru comunităţile musulmane din alte state. Aproximativ 6.000 de voluntari au fost recrutaţi pentru Algeria, Egipt, Tunisia, Iordania, Arabia Saudită, Mişcarea Jammu din Kashmir, Bangladesh, Myanmar şi Filipine. Iniţial, voluntarii erau antrenaţi în utilizarea armamentului şi explozibilului în tabere de antrenament situate în provincia Paktia din Afghanistan, conduse de Jalaluddin Haqqani, lider al Hezb Islami (KHALIS), care este un grup al mujahedinilor afghani. Ulterior, HUM şi-a organizat propriile tabere de antrenament, în interiorul teritoriului afghan, în zona Miran Shah. Se apreciază că cei mai buni luptători din războiul afghan au provenit din aceste centre de pregătire.

După ce mujahedinii afghani au luat puterea la Kabul, în aprilie 1992, HUM s-a transformat într-o reţea internaţională care apără drepturile musulmanilor în întreaga lume. Numele organizaţiei a fost schimbat în 1993 în Harakatul-Ansar şi o altă formaţie afghană – Harkat-Ul-Jihad-Al-Islami – s-a raliat acestei organizaţii. Din 1992, HUM îşi desfăşoară activitatea în India, Egipt, Tunisia, Algeria, Bosnia, Cecenia, Tadjikistan, Myanmar şi Filipine. Taberele de an-trenament ale HUM au fost atacate de către americani pe data de 20 august 1998, ca represalii la atentatele de la Ambasadele din Tanzania şi Kenya.

Ulterior, liderul aripii Sindh, Azizur Rahman Danish, a avertizat că „loviturile aeriene americane au delimitat clar lumea musulmană de cea creştină, aceasta însemnând începutul unei cruciade. SUA va fi răsplătită cu aceeaşi monedă".

HUM este organizaţie sunnită, ideologic apropiată de gândirea Şcolii Deoband şi de gândirea islamico-hindusă. Ideologia este similară legii islamice, care interpretează strict prevederile Coranului, interzicând democraţia parlamentară şi drepturile egale pentru femei. Iniţial, obiectivul HUM a constat în organizarea unui ajutor umanitar pentru refugiaţii afghani din provincia de nord-vest a Pakistanului. Ulterior, s-a declarat ca suporter al Jihadului Islamic în lupta seculară împotriva Vestului.

În timp ce Fazlur Rahman Khalil este adesea numit lider al HUM, Departamentul de Stat american îl identifică ca lider al grupării pe Maulana Sadaatullah Khan. Se crede că, în timp ce Rahman Khalil conduce filiala HUM din Pakistan, Sadaatullah Khan conduce unitatea din Kashmir. Cartierul general al organizaţiei se află în localitatea Muzzaffarabad din Pakistan, de unde supervizează cu precădere activităţile din Kashmir. HUM are câteva sute de suporteri înarmaţi, pakistanezi, afghani şi locuitori din Kashmir, localizaţi în Azad Kashmir, Pakistan în sudul Kashmirului şi în regiunea Doda din India. Membrii ce urmează să îndeplinească obiectivele HUM trebuie să parcurgă un curs de antrenament de 40 de zile. Nucleul militant este format din aproximativ 300 de oameni (pakistanezi şi locuitori ai Kashmirului dar şi afghani şi arabi veterani ai războiului din Afghanistan). Surse ale Serviciului de Informaţii pakistanez estimează că Harkat comandă aproximativ 500 de militanţi bine antrenaţi. HUM utilizează mitraliere uşoare şi grele, puşti de asalt, mortiere, exploziv şi rachete.

La ora actuală, HUM îşi atrage voluntarii dintre misionarii organizaţiei de caritate Tabligi Jamaat (TJ), ce îşi desfăşoară activităţile caritabile în comunităţile musulmane din Pakistan şi din alte state. HUM este din 1994 membru în Consiliul Jihadului Unit.

HUM a desfăşurat numeroase acţiuni îndreptate împotriva trupelor indiene şi a ţintelor civile din Kashmir:

— în iulie 1995, membrii grupării au răpit 5 turişti occidentali în Kashmir din care unul a fost ucis în august 1995 iar ceilalţi în decembrie 2002;

— în iunie 1994, a fost răpit lt. col. Bhupinder Singh, membru al armatei indiene, în schimbul eliberării comandantului HUM. În urma refuzului autorităţilor indiene, militanţii l-au ucis;

— în mai 1994, militanţii HUM au efectuat două atacuri în districtul Doda.

Membrii organizaţiei au participat la operaţiuni teroriste, desfăşurate în Kashmir, Burna, Tad-jikistan şi Bosnia.

Ramura HUM din Burna, localizată în localitatea Arkanas, antrenează musulmanii locali în mânuirea armamentului şi în tacticile luptei de guerilă. În Tadjikistan, membrii HUM s-au implicat în antrenarea elementelor Rezistenţei Tadjice. Un prim grup de militanţi HUM a intrat în Bosnia în 1992.

Această grupare teroristă acţionează în India, Egipt, Tunisia, Algeria, Bosnia, Cecenia, Tadjikistan, Myanmar şi Filipine.

În Liban – Hezbollah – este o organizaţie-umbrelă a diferitelor grupuri radicale shiite şi organizaţii care au aderat la ideologia khomenistică. Organizaţia a fost fondată în 1982, în urma păcii încheiate după războiul Galileei din Liban (în urma căruia a crescut prezenţa şi influenţa iraniană în Liban). Hezbollah a fost fondată ca un corp organizaţional al fundamentaliştilor shiiţi condus de clerici religioşi care considerau că adoptarea doctrinei iraniene reprezintă o soluţie la stagnarea politică a Libanului. Această doctrină prevede utilizarea mijloacelor teroriste ca moduri de îndeplinire a obiectivelor politice.

La sfârşitul anului 1982, Iranul a trimis în Liban luptători din Garda Revoluţionară pentru a acorda ajutor Mişcării Islamice în lupta împotriva Israelului (Jihadul). Aceste forţe localizate în zona Ba'albek din nordul Văii Beqa'a au implementat în zonă caracterul islamic iranian şi au constituit nucleul organizaţiei Hezbollah din Liban.

Organizaţia are o reţea de centre de pregătire situate în localităţi din Liban şi din afara acestuia. Scopul antrenamentelor constă în formarea unor forţe militare destinate executării unor

acţiuni teroriste.

Liderul spiritual al mişcării din Liban este Shkekh Muhammed Hussein Fadiallah care acţionează ca şef multadih – judecător al legii islamice – al comunităţii şiite din Liban.

În timp, importanţa Hezbollah a scăzut, transformându-se într-o organizaţie de nivel local ale cărei grupuri erau conduse de reprezentanţii regionali. Secretarul General al Hezbollah este Hassan Nasrallah care, la începutul anului 1980, a fost însărcinat de Mişcarea Amal cu conducerea zonei Beka'a. El a părăsit organizaţia în 1982 şi a aderat la Hezbollah, atrăgând după el o parte din liderii grupării. După moartea lui Abbas Musawi, el a fost ales în unanimitate succesor al acestuia.

Infrastructura organizaţională a Hezbollah s-a dezvoltat cu asistenţă din partea Siriei şi Iranului, organizând o vastă reţea militară în zona Ba'albek. Ulterior, militanţii săi s-au împrăştiat în zonele shiite din vestul Beirutului şi din sudul Libanului. Principiile de funcţionare a acestei reţele sunt identice cu cele ale grupurilor shiite.

În prezent, mii de activişti şi membri Hezbollah sunt localizaţi în Valea Beqa'a (Beirut) şi în sudul Libanului, unde sunt, de asemenea, şi bazele de recrutare şi antrenament ale populaţiei shiite.

În 1985, după retragerea din Liban, organizaţia Hezbollah s-a consolidat prin înfiinţarea unor depozite de armament, întărirea procesului de recrutare a activiştilor şi luptătorilor şi prin acordarea de ajutoare rezidenţilor aflaţi în sudul Libanului (fonduri financiare, echipamente, ajutoare medicale etc.). Scopul acordării acestor ajutoare la reprezentat obţinerea unui sprijin din partea populaţiei locale pentru activităţile organizate în zonă.

Scopul principal constă în înfiinţarea unei Republici Islamice condusă de clerici religioşi. Platforma politică, publicată în februarie 1985 prevede:

— soluţionarea problemei Libanului, prin formarea unei republici Islamice, singurul regim capabil să asigure securitatea şi egalitatea cetăţenilor din Liban;

— lupta împotriva „imperialismului occidental" şi eradicarea acestuia din Liban;

— distrugerea completă a statului Israel şi implementarea unui regim islamic în oraşul Ierusalim.

Partea radicală a ideologiei este considerată ca o obligaţie religioasă. Hezbollah a extins conflictul atât în teritoriul israelian, cât şi în zone din Liban.

Odată cu semnarea Acordului din 1989 prin care Siria s-a angajat în Liban, Hezbollah a fost forţată să se conformeze dictaturii siriene. Interesul sirian în continuarea atacurilor teroriste în sudul Libanului a dus la dispariţia statutului adoptat de Hezbollah în zona libaneză ca unică forţă militară. Oficialităţile siriene au prevenit guvernul libanez asupra pericolului pe care-l reprezintă capacităţile militare ale Hezbollahului ce acţionează în momente în care se instaurează pacea.

Acţionând sub nume ca „Jihadul Islamic", „Organizaţia pentru Justiţie Revoluţionară" şi „Rezistenţa Islamică", Hezbollahul a executat o serie de atacuri îndreptate împotriva ţintelor israeliene din sudul Libanului şi a forţelor multinaţionale aflate în Liban:

— în octombrie 1983 a avut loc un atentat cu bombă asupra ambasadei americane din Beirut;

— 1992 – atac asupra ambasadei israeliene din Argentina;

— 1991 – Hezbollahul şi-a asumat 52 de atacuri (numărul acestora crescând de la 19 executate în 1990);

— 1992 – au fost executate 63 de atacuri, iar în 1993, 158 de tancuri culminând cu sute de rachete katiuşa lansate în zona de securitate instaurată în teritoriul israelian;

— 1994 – s-au înregistrat un total de 197 de atacuri executate asupra trupelor israeliene (119 focuri de artilerie, 31 de detonări de încărcătură explozivă şi 2 atacuri frontale asupra poziţiilor de apărare);

— 1995 – 344 de atacuri împotriva trupelor israeliene, din care 270 tiruri de artilerie, 64 de-tonări de încărcături explozive şi atacuri frontale.

Hamas (Mişcarea Islamică de Rezistenţă) **37**

---

37 www. muslimsonline.com.

S-a format în 1987 prin desprinderea din ramura palestiniană a Frăţiei Musulmane. Mişcarea Hamas a utilizat atât metode politice, cât şi metode violente, inclusiv acţiuni teroriste, pentru crearea unui stat islamic palestinian. Are o structură largă care cuprinde elemente ce muncesc clandestin sau care activează legal în moschei şi instituţii administrative cu misiunea de a recruta noi membrii, de a strânge fonduri, de a organiza activităţi şi de a face propagandă. Forţele principale ale Mişcării sunt concentrate în Fâşia Gaza şi în câteva zone din West Bank (malul vestic al Iordanului).

Sursele organizaţionale şi ideologice pot fi găsite în mişcarea Frăţiei Musulmane (*Muslim Brotherhood* – MB), care s-a format în 1920 în Egipt şi a reînnoit şi dezvoltat activitatea în anii ’60 şi ’70 în lumea arabă, în special în Iordania şi Egipt.

Temelia MB este un sistem al unei activităţi sociale esenţiale, denumită de aceştia „Da wah”. În cei 20 de ani care au precedat Intifada, ei au constituit o impresionantă infrastructură socială, religioasă, educaţională şi culturală, care le-a dat legitimitate politică, atât în Fâşia Gaza, cât şi pe malul de vest al Iordanului, în ciuda unei lipse de sprijin faţă de politica naţionalistă de luptă armată.

Mişcarea a fost înregistrată legal în Israel, în 1978, de şeicul Ahmed Vassin, liderul spiritual al mişcării, ca o Asociaţie Islamică cu numele de Al-Mujamma Al Islami, ce şi-a câştigat simpatizanţii şi suporterii prin propagandă religioasă şi muncă socială.

O mare parte din succesul mişcării este datorat influenţei lor în Fâşia Gaza. Numărul mare de refugiaţi, problemele socio-economice ale populaţiei din lagărele de refugiaţi şi, până recent, nivelul relativ scăzut al elementelor naţionaliste au ajutat Hamas-ul să-şi adâncească

influenţa printre refugiaţi. Aceasta pune accentul pe o soluţie care, incluzând eliberarea Palestinei, este mai atractivă pentru populaţia din Gaza, dincolo de factorii sociali care alimentează influenţa islamică în acea zonă.

Un alt factor, care a servit popularităţii fenomenului islamic, a fost acela că mişcările naţionaliste palestiniene şi O.E.P. şi-au mutat centrul politic la distanţă de Palestina, consolidându-şi o conducere externă prin sacrificarea celei interne din teritoriile ocupate. Prin contrast, partea islamică şi conducerea sa şi-au dezvoltat o conducere în întregime internă, în Palestina, putând servi astfel mai bine interesele palestinienilor.

Infrastructura islamică în teritoriile ocupate a fost separată, dar paralelă cu instituţiile naţionale create de O.E.P. În anii ’80, Hamas a avut succes în formarea unui sistem social care a furnizat o alternativă la structura social-politică a O.E.P. Prestigiul Hamas se bazează atât pe capacitatea sa ideologică, cât şi pe capabilităţile practice, fiind o mişcare care a contribuit la viaţa de zi cu zi a palestinienilor, nu mai puţin decât la lupta armată împotriva Israelului şi a ocupaţiei.

O schimbare importantă în mişcarea MB a fost tranziţia de la pasivitate faţă de regimul israelian la militantism şi activitate violentă pe scară largă, în special în Fâşia Gaza. Mişcarea şi-a schimbat denumirea în Mişcarea de Rezistenţă Islamică – Hamas şi a pus accent pe caracterul său patriotic, palestinian. S-a declarat nu ca o forţă paralelă, ci alternativă la O.E.P. şi facţiunile sale. În august 1988 şi-a publicat credo-ul său ideologic. „Pactul Islamic” care prezintă politica mişcării la toate nivelurile luptei, atât împotriva Israelului, cât şi împotriva mişcării naţionale O.E.P., lansând o provocare la adresa O.E.P., ca singură mişcare reprezentativă a poporului palestinian, însă nu a cerut eliminarea sa.

Liderii Hamas au lucrat la realizarea structurilor mişcării. În tradiţia Frăţiei Musulmane, şeicul Zassin a construit Hamas-ul ca o mişcare subterană. A decis separarea diverselor structuri şi activişti diverselor zone şi utilizarea de mesaje codificate pentru comunicaţiile interne. Structura militară a fost denumită Mujahidin. La început, conducerea nu s-a străduit să mărească numărul activiştilor din

organizaţie. Scopul fondatorilor a fost punerea la punct a unor instrumente de activitate care se vor baza pe un mic număr de activişti centrali. Dar o nouă generaţie de lideri ai străzii s-a ridicat la suprafaţă din sistemul structural complex creat de-a lungul anilor. Această generaţie plină de fervoare religioasă a devenit „vârful de suliţă" al luptei islamice.

La începutul anului 1991, şeful secţiunii teroriste al Hamas în Gaza, Zaccaria Walid Akel, a creat primele detaşamente ale batalioanelor Izz al Qassam. În prima fază, acestea răpeau şi executau persoane suspectate de cooperare cu Israelul. Asasinarea unui rezident al Kfar Darom în 1991 a fost primul asasinat al acestor detaşamente şi a marcat o schimbare în modul de operare al organizaţiei Hamas.

Ideologia de bază a Hamas se bazează, în principal, pe cea a Frăţiei Musulmane. În „Pactul Islamic", organizaţia se autodefineşte ca „ramura palestiniană a Frăţiei Musulmane". Oricum, se face o distincţie clară în ordinea priorităţilor, ca fiind opuse celor ale MB din teritoriile ocupate, în perioada anterioară Intifadei, în special în ceea ce priveşte problema Jihadului. MB considera Jihadul ca principiu şi îndatorire generală, primul obiectiv fiind instalarea Islamului şi apoi Jihadul împotriva Israelului. Hamas a subliniat Jihadul ca mijloc unic şi imediat de rezolvare a problemei palestiniene.

Hamas defineşte tranziţia la etapa Jihadului „pentru eliberarea întregii Palestine" ca „datorie religioasă personală". În acelaşi timp, respinge orice aranjament politic care prevede renunţarea la oricare parte a Palestinei. Scopul central al Hamas este instalarea unui stat islamic în toată Palestina. Mijloacele imediate de atingere a acestui scop sunt escaladarea luptelor armate şi Jihadul, cu participarea nu doar a musulmanilor palestinieni, ci a întregii lumi islamice.

La începutul acestui an gruparea Hamas a câştigat alegerile legislative în guvernul palestinian şi au anunţat că încetează cu atacurile teroriste. Israelul consideră guvernul condus de Hamas responsabil pentru atentatul sinucigaş de la Tel Aviv, dar nu va lansa un atac împotriva Auorităţii Palestiniene. Decizia a fost luată în urma unei şedinţe a cabinetului Olmerţ, desfăşurată pe 20 Aprilie 2006 la

Ierusalim. Un înalt responsabil al executivului a declarat că Guvernul israelian a incriminat Guvernul palestinian condus de Hamas pentru comiterea în ajun a atentatului sinucigaş de la Tel Aviv „Israelul consideră guvernul Hamas responsabil de comiterea atentatului deoarece nu l-a condamnat. În consecinţă, guvernul de la Tel Aviv a decis să retragă unor membri ai Hamas dreptul de rezidenţă în Israel”**38**, a spus responsabilul, care a făcut această declaraţie după şedinţa la care au participat premierul Ehud Olmerţ, ministrul Apărării Shaul Mofaz, cel de Externe Tzipi Livni, şi cel al Securităţii Interne Gideon Ezra.

În Afghanistan – Până la intervenţia americană, în urma catastrofei teroriste din 11 septembrie, fundamentalismul islamist controla 90 % din teritoriul ţării şi constituia filosofia unei guvernări care, practic, nu era foarte bine organizată.

Al Qa Ida (القاعدة în arabă, transcris de asemenea ca al-Qa’idah, al-Qaeda, sau al-Quaida). Este o grupare de sprijin multinaţională, care finanţează şi orchestrează activităţile militanţilor islamici din întreaga lume. A fost înfiinţată în urma războiului afghan împotriva ex-URSS, iar membrii de bază sunt veterani ai acestui război, provenind din lumea arabă. A fost creată în 1988 de şeicul Usamah bin Muhammad bin Awad bin Ladin (născut pe 10 martie 1957 sau 30 iulie 1957), cunoscut în mod uzual ca Osama bin Laden (أسامة بن لادن)**39**. Având baza în Afghanistan, Bin Laden foloseşte o reţea internaţională extinsă pentru menţinerea legăturii între extremiştii musulmani din diverse state.

Principalul scop al organizaţiei este răsturnarea a ceea ce aceasta consideră „guverne corupte şi eretice ale statelor musulmane” şi înlocuirea lor cu legea islamică Sharia. Gruparea este pronunţat anti-occidentală şi consideră SUA ca inamicul principal al islamului. În prezent, scopul declarat al grupării este restabilirea „Statului

---

38 www.cronicaromana.ro/reactie-moderata-israelul-nu-va-recurge-la-represalii-militare-impotriva-anp.html.

39 www.muslimsonline.com.

Musulman" în întreaga lume.

Ossama Bin Laden şi-a început activitatea în acest domeniu în 1979, când şi-a transferat afacerile în Afghanistan. Având în vedere că Afghanistanul nu dispunea nici de infrastructura şi nici de oamenii necesari pentru a face faţă unui conflict prelungit, a început punerea la punct a acestor aspecte. Primul pas a fost realizarea unui program de încorporare, organizând, împreună cu liderul „Frăţiei Musulmane Palestiniene", un birou de recrutare. Se estimează că au fost instruiţi circa 10.000 de luptători, doar o mică parte dintre aceştia fiind afghani. Se afirmă că circa jumătate din recruţi proveneau din Arabia Saudită, 3.000 din Algeria, 2000 din Egipt, restul provenind din Yemen, Pakistan şi Sudan.

Un rol important în istoria grupării l-a avut SUA, prin intermediul CIA, care, în perioada războiului afghano-sovietic, a lansat o campanie (500 milioane de dolari anual) de înarmare şi pregătire a guerilelor mujahedine pentru a lupta împotriva URSS, gruparea lui Bin Laden fiind una dintre cele mai importante. Se estimează că, în acest fel, gruparea a primit o mare cantitate de armament american, inclusiv rachete antiaeriene Stinger.

La sfârşitul războiului din Afghanistan, Bin Laden s-a separat de Frăţia Musulmană Palestiniană, formând Al-Qaida în 1988 şi concentrându-se asupra acţiunilor împotriva altor state. După retragerea cetăţeniei saudite de către acest stat şi expulzarea sa în 1994, Bin Laden s-a mutat în Sudan, unde a construit o infrastructură pentru guvernul saudit şi centre de pregătire pentru veteranii afghani. În 1996, ca urmare a unei îmbunătăţiri a relaţiilor sudano-americane, guvernul saudit, ca un gest de prietenie faţă de SUA, i-a cerut lui Bin Laden să părăsească ţara.

În mai 1996, Osama Bin Laden se instalează în Afghanistan, unde formează organizaţia „The Islamic World Front for the struggle against the Jews and the Crusaders" (Frontul Islamic Mondial pentru Lupta împotriva evreilor şi cruciaţilor), printre membri fondatori numărându-se Ayman al-Zawahiri, lider al Jihadului Egiptean şi Rifa-i Ahmad Taha, lider al „Grupului Islamic".

În 28.05.1998, Bin Laden a anunţat formarea „Frontului

International Islamic pentru Jihadul împotriva SUA şi Israelului", afirmând că lideri ai mişcărilor islamice din mai multe state, inclusiv Pakistan, şi-au arătat interesul de a se alătura Frontului. Potrivit declaraţiei lui Bin Laden cu această ocazie, este datoria tuturor musulmanilor să ucidă cetăţeni americani, atât civili, cât şi militari şi de asemenea, aliaţii lor din orice parte a lumii.

Al Qaida este o reţea constând din mai multe organizaţii fundamentaliste din diverse state. Factorul comun al acestor grupări este utilizarea terorismului ca mijloc pentru atingerea scopurilor lor politice şi o agendă a cărei prioritate o constituie înlăturarea „guvernelor eretice" din statele lor şi instalarea legii islamice. Din declaraţiile oficiale ale lui Bin Laden reiese un scop fundamental şi predominant: expulzarea prezenţei americane, atât civile, cât şi militare din zona Golfului Persic.

Numele lui Bin Laden a fost asociat cu mai multe atacuri teroriste în diverse regiuni ale lumii, printre care: atacurile de la Riyadh (noiembrie 1995), Dharan (iunie 1996), un hotel din Yemen (decembrie 1992), tentativa de asasinat împotriva preşedintelui egiptean Mubarak, în Etiopia (iunie 1995), atentatul de la World Trade Center (februarie 1993) şi un atac împotriva forţelor americane din Somalia.

Gruparea se crede că este formată dintr-un număr cuprins între câteva sute şi câteva mii de membri. De asemenea, serveşte ca bază a unei organizaţii umbrelă care include grupuri islamice extremiste sunite, inclusiv facţiuni ale „Jihadului Islamic Egiptean", „al-Gama'al-Islamiyya" şi „Harakatul-Mujahidin".

Se afirmă că Bin Laden a moştenit circa 300 de milioane de dolari, pe care-i utilizează pentru finanţarea grupării. De asemenea, al-Qaida menţine afaceri, colectează donaţii din partea supor-terilor şi sustrage fonduri din donaţiile către organizaţiile musulmane caritabile.

În Egipt-Al-Gama'al-Islamiyya (Grupul Islamic Egiptean sau Grupul Islamic Armat – GIA). GIA este un grup islamic extremist care urmăreşte răsturnarea regimului din Algeria şi transformarea ţării într-un stat islamic. A apărut în anii '70, mai mult ca fenomen, decât ca

grupare organizată, acţionând în principal în închisorile şi universităţile egiptene. Fenomenul a fost afectat, în principal, de ideologia militantului Sayyd Quth, executat în 1966, care a deschis drumul apariţiei grupărilor militante în Egipt şi în restul lumii arabe. Ca urmare a eliberării, în 1971, a majorităţii prizonierilor islamici din închisorile egiptene, mai multe grupuri diferite de militanţi au început să se organizeze, luând diferite nume. Fiecare celulă opera independent. Se pare că au existat unele contacte organizate între liderii diferitelor grupuri, însă nu este clar dacă acestea au început să-şi coordoneze activităţile. GIA şi-a început acţiunile violente în 1992, după anularea rezultatelor alegerilor câştigate de Frontul Islamic al Salvării (cel mai mare partid islamic).

Pacea încheiată de Egipt cu Israelul în 1979 a dat un nou sens fundamentalismului. Pentru a-şi susţine momentul de pace al politicii sale, preşedintele Sadat s-a identificat cu politica americană, fapt perceput de islamişti ca un faliment pe plan intern şi o trădare în plan extern, pe considerentul că preşedintele îşi neglijează vecinii arabi în favoarea unor legături mai strânse cu Occidentul, în special SUA şi Israelul. Asasinarea lui Sadat, în 1981, de către membrii Jihadului a demonstrat capacitatea militanţilor islamici de a lovi profund structura puterii egiptene.

Primii 5 ani de preşedinţie a lui Hosni Mubarak au fost marcaţi de o scădere a violenţei. După aceea, militanţii religioşi au escaladat campania lor de violenţă şi au şubrezit stabilitatea ţării. Escaladarea violenţelor poate fi atribuită, în parte, dificultăţilor sociale datorate unei ajustări structurale a politicii economice, ca şi procesului de democratizare. Militanţii islamici erau organizaţi în mai multe grupări, apreciindu-se că acestea aveau efective de mai multe mii de membri. Formate din mici celule, grupările fundamentaliste au fost unite de convingerea că utilizarea forţei pentru a conduce Egiptul pe calea legii Islamului este o îndatorire religioasă a Jihadului. Grupul Islamic nu a menţinut legături cu Frăţia Musulmană, aceasta din urmă dorind o mai mare legitimitate politică. În mai multe ocazii (cum a fost atentatul împotriva ministrului egiptean de interne, din august 1993), Frăţia a denunţat atentatul. Guvernul a răspuns acţiunilor militanţilor prin

diferite măsuri, fiind adoptată şi legislaţia potrivită pentru a le combate. În 1992, administraţia Mubarak a anunţat că guvernul va prelua controlul asupra a aproximativ 40.000 de moschei private, considerate a fi utilizate de militanţi.

O serie de declaraţii contradictorii, provenind din partea grupării, a dus la concluzia că aceasta a fost fragmentată atât în interior, cât şi din exterior. Astfel, una dintre declaraţiile de după acest atentat afirma că atacurile la adresa turiştilor străini vor fi oprite, în timp ce altă declaraţie o nega pe prima. Declaraţia de oprire a atacurilor a fost dată publicităţii de liderul unei facţiuni, Osamam Rushdi, care trăieşte în Olanda şi editează publicaţia grupării, „al-Murabitoun", în timp ce infirmarea acesteia a fost dată publicităţii de Rafael Ahmed Taha, unul din liderii grupării despre care se crede că trăieşte în Afghanistan.

Principala contribuţie a militantului Sayyd Quth a fost aceea de a da religioşilor islamici legi-timitatea menţinerii unui Jihad violent îndreptat împotriva regimurilor arabe seculare, percepute de ei ca eretice. De asemenea, a acordat prioritate acestui tip de Jihad, faţă de revoluţia socială islamică a Frăţiei Musulmane. Membrii noilor grupări considerau depăşite ideile fondatorului acestui grup, Hassan Al-Banna. Ideologia lui Quth proclama că statele musulmane trebuie să fie conduse după Coran şi că regulile în afara celor stipulate de acesta sunt o negare şi o blasfemie la adresa Coran-ului, neputând exista un compromis între două sisteme, între două tipuri de societate. Ţintele atacurilor militanţilor pentru a institui un stat islamic au inclus un atentat la viaţa preşedintelui Mubarak, la adresa unor miniştri, a altor oficialităţi de stat, ofiţeri de poliţie, intelectuali, creştini corupţi, turişti străini. GIA a desfăşurat o campanie teroristă care a dus la adevărate masacre în rândul populaţiei civile prin distrugerea unor state întregi din zona lor de operaţii.

— în septembrie 1993 – GIA şi-a început campania teroristă îndreptată împotriva cetăţenilor străini aflaţi în Algeria. Peste 100 de oameni, în mare parte europeni, au fost ucişi începând de la acea dată. Gama metodelor folosite cuprinde de la asasinate, amplasarea de bombe (inclusiv maşini capcană) până la răpiri de persoane şi

masacre;

— în decembrie 1994 – membrii GIA au deturnat un aparat aparţinând Air France ce efectua un zbor spre Alger;

— în 1999 – mai mulţi membri GIA au fost judecaţi în Franţa pentru executarea de atentate cu bombe pe teritoriul acestei ţări în 1995;

— în 1998, din GIA s-a desprins o facţiune denumită Grupul Salafi pentru Renaştere şi Luptă (GSPC), considerată în acel moment cea mai eficientă grupare armată din Algeria. Ambele grupări îşi menţin obiectivele, dar spre deosebire de GIA, GSPC nu desfăşoară activităţi împotriva populaţiei civile;

— în ianuarie 2000, GSPC a organizat un atentat împotriva participanţilor la raliul Paris – Dakar, ceea ce demonstrează că ţintele civile nu sunt neglijate.

Al – Jihad – Grup islamic extremist ce acţionează în Egipt, înfiinţat în anii ’70. Pare să fie divizat în două facţiuni: una condusă de Ayman Al-Zawahiri, aflat în vremea bombardamentelor şi înainte de acestea în Afghanistan şi care este un lider cheie în organizaţia teroristului Osama Bin Laden, Frontul Internaţional Islamic, şi o altă facţiune, Talaa al-fateh (Vanguards of Conquest – *Avangarda Cuceririi*), condusă de Ahmad Husayin Agiza. Abbud Al-Zummar, liderul grupării originare Jihad, se află în închisoare, în Egipt şi în 2004 s-a alăturat grupării spirituale, din închisoare, condusă de Shaykh Umăr Abd-AI Rahman. Are relaţii strânse cu organizaţia Al-Qaida condusă de Bin Laden. A suferit numeroase schimbări, ca urmare a arestării membrilor săi în diferite zone ale lumii în special cele executate recent în Liban şi Yemen. Obiectivul acestei grupări constă în răsturnarea guvernului de la Cairo şi transformarea Egiptului într-un stat islamic, precum şi atacarea intereselor americane şi israeliene din interiorul şi din afara Egiptului.

Membrii grupării sunt specializaţi în organizarea şi executarea de atacuri armate împotriva persoanelor de rang înalt egiptene şi în amplasarea de maşini capcană lângă obiectivele americane din Egipt. În 1981 l-au asasinat pe preşedintele egiptean Anwar Sadat, iar în august 1993 au revendicat atentatul care a dus la uciderea ministrului

de interne Hassan Al-Alfi. În 1995 a avut loc alt atentat cu bombă la ambasada egipteană din Islamabad.

Guvernul egiptean a acuzat atât Iranul, cât şi pe Bin Laden că sprijină mişcarea. De asemenea, gruparea primeşte sprijin financiar din partea unor organizaţii islamice neguvernamentale.

Regimentul Dashmesh sau „Regimentul 10 Dashmesh" a fost probabil organizat sub patronajul lui şanţ Jarnail Bhindranwale, care, la începutul anilor '80, a condus o campanie de teroare în statul Punjab, fiind ucis de armata indiană în iunie 1985, când a fost atacat „Templul de Aur".

Numele grupării a fost luat după cel de-al 10-lea (ultimul) guru sikh – Gobind Singh –, cel care a influenţat decisiv religia sikh în sec.18, transformându-i pe sikh într-o clasă de războinici. Fondatorul „Regimentului Dashmesh" se pare că a fost generalul Shahez Singh, un ofiţer sikh cu experienţă în instruirea guerilelor din Bangladesh, concediat de armata indiană pe motive de corupţie. La puţin timp înainte de moartea acestuia în luptele de la „Templul de Aur", generalul negase orice legătură cu „Regimentul 10 Dashmesh" sauvreo informaţie referitoare la această organizaţie. Primul conducător al grupului se pare că a fost Surinder Singh Gill, un sikh ortodox, care renunţase la o importantă funcţie în administraţie pentru a se alătura lui Bhindranwale.

După atacul de la „Templul de Aur", „Regimentul 10 Dashmesh" a câştigat sprijin popular şi acoperire, continuând să-şi asume responsabilitatea pentru atentatele teroriste din India.

Kach şi Kahane Chai – Grupare al cărei scop este de a răsturna statul biblic a lui Israel. Kach (fondat de rabinul israeliano-american Meia Kahane) şi aripa sa Kahane Chai care înseamnă „Vieţile Kahane" (fondat de către Binyamin, fiul lui Meir Kahane după asasinarea tatălui său în SUA), a fost declarată în martie 1994 drept organizaţie teroristă de cabinetul israelian, în urma unor atacuri executate asupra unor personalităţi israeliene şi în mai multe moschei din Israel.

A organizat proteste îndreptate împotriva guvernului israelian; a lansat ameninţări împotriva palestinienilor din Hebron şi West Bank şi oficialităţilor guvernamentale israeliene. Această grupare acţionează

în aşezările din Israel şi West Bank, în particular în regiunea Qiryat Arba din Hebron. Primeşte sprijin de la simpatizanţi aflaţi în SUA şi Europa.

CAPITOLUL 4.
LIDERI AI GRUPĂRILOR TERORISTE ŞI ATENTATE RELIGIOASE
(STUDIU DE CAZ)

4.1. Lideri al unor grupări teroriste religioase

Sheicul Ahmed Yassin[40]

Şeful spiritual şi fondatorul mişcării islamiste palestiniene Hamas, Ahmed Yassin a fost personalitatea cea mai respectată de integriştii palestinieni, pentru care, cuvântul său era, întotdeauna, literă de lege. Ca lider religios şi-a disputat cu şeful Autorităţii Palestiniene, Yasser Arafat, loialitatea a peste jumătate de milion de palestinieni. În 1987, Yassin a creat, în Fâşia Gaza, mişcarea de rezistenţă islamică Hamas, după modelul grupării Fraţii Musulmani din Egipt.

Militanţii săi erau din rândurile palestinienilor din teritoriile ocupate, care, în anii ’80, s-au ridicat împotriva Israelului, revoltă cunoscută sub numele de Intifada. Reţeaua sa de colaboratori provenea din instituţiile sociale islamice şi din rândul clericilor din moschei. În 1989, la Gaza, autorităţile israeliene l-au arestat pe şeicul Yassin, acuzându-l de implicare în asasinarea a doi militari israelieni şi a patru colaboraţioniştitermen dat palestinienilor bănuiţi că acţionează ca informatori pentru forţele israeliene. În 1991 şeicul a fost condamnat la închisoare pe viaţă. Aflat în penitenciarul Ayalon, în 1995 Yassin a reuşit să convingă cotidianul de limba arabă Al Hayat să publice câteva din declaraţiile sale, potrivit cărora, pacea cu Israelul este împotriva legii islamice, însă el nu excludea un armistiţiu temporar cu statul evreu, menit să contribuie la unirea forţelor palestiniene şi a celor arabe pentru a ataca această ţară. Yassin excludea, însă, orice posibilitate de a-şi modera atitudinea faţă de procesul de pace semnat de Yasser Arafat şi guvernul israelian, în

---

[40] www.cadranpolitic.ro.

1993.

După opt ani de închisoare, pe 1 octombrie 1997, a fost eliberat şi internat într-un spital iordanian. Oficial, eliberarea sa a fost decretată de guvernul condus, atunci, de premierul Benjamin Netanyahu, după o solicitare prezentată de însuşi regele Hussein al Iordaniei. Unul dintre principalele motive oficiale invocate de monarhul hasemit, pentru obţinerea eliberării lui Yassin, a fost starea precară a sănătăţii şeicului integrist şi presupusul risc pe care şi l-ar fi asumat autorităţile israeliene în cazul în care Yassin ar fi murit într-o închisoare israeliană, fapt care ar fi provocat, inevitabil, o explozie de furie în teritoriile palestiniene. Ahmed Yassin avea 67 de ani, aproape orbise şi era paralizat în proporţie de 90 la sută, în urma unui accident din copilărie. Însă în spatele acestor explicaţii oficiale părea să se ascundă o altă realitate, şi anume: eliberarea lui Yassin a fost rezultatul unui schimb de prizonieri, mediat de regele Iordaniei, operaţiune la care ar fi participat miniştrii de externe din Israel şi Iordania. La numai o zi după eliberare, şeicul Yassin şi-a manifestat sprijinul pentru atacurile sinucigaşe care vizau obiective israeliene. Iniţial nu i s-a permis revenirea în Gaza, însă Netanyahu a autorizat, ulterior, întoarcerea şeicului Yassin. Pe 6 octombrie 1997, mii de palestinieni l-au primit ca pe un adevărat erou. El a venit din Iordania cu un elicopter al forţelor armate, pus la dispoziţia sa de regele Hussein. După eliberare, deşi era ţintuit într-un scaun cu rotile, Yassin a plecat într-un turneu în mai multe ţări arabe. Potrivit analiştilor palestinieni, interesul majorităţii regimurilor arabe de a-i acorda onoruri liderului Hamas era unanim: în aproape toate aceste ţări exista o opoziţie, mai mult sau mai puţin puternică din partea radicalilor islamici, şi o întâlnire a unui oficial guvernamental cu Yassin era considerată o reuşită, care ducea, de obicei, la calmarea spiritelor în zona respectivă. Acest lucru se întâmpla în special în Arabia Saudită şi în Emirate.

Nici în Gaza nu a trecut neobservată contribuţia liderului islamist: colectarea a peste 50 de milioane de dolari destinaţi consolidării infrastructurii sociale, educative şi religioase a organizaţiei, în preajma alegerilor legislative palestiniene. Cea mai mare sumă de bani, obţinută de Yassin, provenea din Arabia Saudită25

de milioane, din partea Iranului a primit 15 milioane, iar din Kuweit 10 milioane de dolari. Pe 24 iunie 1998, Yassin a fost întâmpinat de sute de tineri palestinieni la punctul de frontieră de la Rafah. La întoarcerea sa, liderul Autorităţii Palestiniene, Yasser Arafat, i-a propus să intre într-un guvern de unitate naţională, ofertă refuzată, însă, de Yassin. Pe 5 decembrie 2001, ca urmare a intensificării violenţelor declanşate, cu un an în urmă, de vizita premierului Ariel Sharon pe Esplanada Moscheilor, Autoritatea Palestiniană i-a impus şeicului arestul la domiciliu, ca măsură de prevenire a altor atacuri teroriste. În mai 2002, lideri ai Autorităţii Palestiniene i-au sugerat încă o dată lui Yassin să facă parte din noul executiv palestinian, însă şi de această dată au fost refuzaţi. Pe 6 septembrie 2003, liderul spiritual al Hamas a fost rănit la braţ, într-o primă încercare de asasinat selectiv, după ce avioane israeliene F-16 au lansat o bombă de mare putere asupra clădirii din oraşul Gaza, în care se afla Yassin. Pe 22 martie 2004, însă, şeicul nu a mai scăpat: a fost ucis în timp ce se îndrepta spre o moschee, de un raid cu rachete, lansat de către forţele israeliene.

Uciderea şeicului Yassin, din ordinul şi sub comanda directă a prim-ministrului israelian Ariel Sharon, a provocat un val de reacţii de nemulţumire. Şi aceasta nu doar din partea statelor musulmane, ci şi în rândul democraţiilor occidentale. Dacă Uniunea Europeană s-a mulţumit să condamne cea ce considera a fi „o crimă extra-judiciară", ministrul britanic de Externe, Jack Straw, a apreciat că lichidarea lui Yassin este „inacceptabilă" şi „nejustificată".

El a adăugat că Israelul nu era abilitat să efectueze o astfel de operaţiune, care are puţine şanse să îşi atingă obiectivul. Ministrul german de Externe de atunci, Joschka Fischer, a declarat că „guvernul de la Berlin este foarte îngrijorat" după operaţiunea israeliană de asasinare a liderului spiritual al mişcării Hamas şi a lansat un apel la calm. Acelaşi apel, reiterat de mai mulţi oficiali, a fost şi singura poziţie a administraţiei americane, care, a cerut celor două părţi să evite escaladarea violenţelor. Koffi Anan, secretarul general al ONU a declarat că atacurile încalcă legislaţia internaţională.

Ayman Muhammad Rabi Al Zawahiri

Ayman Muhammad Rabi Al Zawahiri este liderul organizaţiei

teroriste islamiste Jihadul Islamic Egiptean (JIE) şi cel mai apropiat colaborator al lui Osama Bin Laden în cadrul reţelei al-Qaida. Cele mai multe surse susţin că el ar fi ideologul organizaţiei, respectiv creierul acesteia[41]. Vorbeşte, pe lângă limba arabă, franceza şi engleza. A folosit, de-a lungul timpului, mai multe pseudonime: Muhammad Ibrahim, Abu Abdallah, Abu al-Mu'iz, Abu Muhammad Nurel-deen, Dr. Abd Al-Wahhab, Salah Ali Kamil, Sami Mahmound Al-Hifnawi, Amin Othman.

Ayman Al-Zawahiri s-a născut la 19 iunie 1951, într-o prestigioasă familie din Cairo, care a dat un imam al moscheei Al-Azhar (Al-Ahmadi Al-Zawahiri, bunic din partea tatălui pentru Ayman), un secretar general al Ligii Arabe (Abdul Rahman Azzam, unchi din partea mamei) şi un ambasador al Egiptului în Pakistan (Abdel Wahab Azzam, bunic din partea mamei). Deşi nu a frecventat decât şcoli laice, tânărul Zawahiri se va distinge încă din adolescenţă prin pioşenia cu care vizita moscheile, însoţit deseori de fratele sau mai mic, Mohamed, care i se va asocia în activităţile teroriste[42] (celălalt frate, Hassan, este inginer şi trăieşte în Egipt). În anii '60, Ayman va înfiinţa, la liceu fiind, o grupare secretă, compusă din colegi ce se întâlneau în moschei sau chiar la şcoală. În 1980, Zawahiri se implică în coordonarea strategică a luptei islamiştilor egipteni împotriva autorităţilor laice de la Cairo. Un consiliu (shura), compus din doisprezece membri, va fi format în acest scop; îndrumător religios al consiliului va fi numit şeicul Abdul Rahman Omar, nimeni altul decât cel care, în 1996, a fost condamnat la închisoare pe viaţă de un tribunal din Statele Unite, pentru activităţi teroriste comise pe teritoriul american. În vara aceluiaşi an, Al-Zawahiri, pe atunci doctor într-un spital pentru săraci din Cairo, pleacă la Peshawar, în Pakistan, ca

---

[41] Azzam Tamimi, directorul Institutului pentru Gândire Politică Islamică din Londra, citat în Time Special Report:

Inside Al-Qaeda, Time, 12 noiembrie 2001, vol. 158, nr. 21.

[42] Nimrod Raphaeli, Ayman Muhammad Rabi' Al-Zawahiri: The Making of an Arch Terrorist, în Terrorism &

Political Violence, 2002, Vol. 14, Nr. 4, pp. 1-22.

voluntar al Crucii Roşii Internaţionale, pentru a se dedica ajutorării refugiaţilor afghani. Aici, el va intra în contact cu „Jihad"-ul declanşat de mujahedini împotriva invadatorilor sovietici şi, fascinat de lupta lor, nu va ezita să treacă graniţa pentru a asista (sau, după unele surse, chiar a lua parte) la lupte, dar mai ales pentru a-i îngriji pe răniţi. Contrar unor informaţii date de mediile islamiste, el nu a fost implicat în asasinarea preşedintelui egiptean Anwar Al Sadat (la 6 octombrie 1981), dar se va număra printre cei trei sute de militanţi islamişti arestaţi de autorităţi în zilele ce au urmat atentatului. Surse apropiate familiei Zawahiri susţin că doctorul, fiind torturat de poliţie, a divulgat ascunzătoarea unuia dintre camarazii săi islamişti, Issam Al Qamari, care va fi arestat şi ulterior executat. Aceasta ar explica, pe de altă parte, faptul că Zawahiri a primit o sentinţă blândă (trei ani de închisoare), fiind găsit vinovat doar de posesie ilegală de arme, nu şi de asociere la asasinarea lui Sadat. În închisoare, diferenţele de vederi dintre islamiştii egipteni vor duce la separarea în două tabere, din care vor rezulta, ulterior, grupările auto-intitulate Jihadul Islamic şi Grupul Islamic (al Gamaa Al Islamiyya).

La sfârşitul lui 1984, Zawahiri este eliberat din închisoare, iar doi ani mai târziu, pleacă în Arabia Saudită şi mai apoi în Pakistan, pentru a lucra ca chirurg într-un centru medical înfiinţat de Kuweit la graniţa cu Afghanistanul. Aici, el să se asociază lui Osama Bin Laden, implicându-se în administrarea aşa-numitului „Birou de Servicii" (Makhtab al-Khidamat), care, sub tutela palestinianului Abdullah Yusuf Azzam, a jucat un rol major în recrutarea, antrenarea şi susţinerea voluntarilor de pe frontul antisovietic din Afghanistan. Zawahiri îşi va folosi conexiunile în mediile islamiste egiptene pentru a uşura recrutarea de voluntari pentru frontul afghan. Astfel, el va convinge marea parte a militanţilor din Jihadul Islamic, care se strâng în jurul doctorului şi vin în Afghanistan, unde adoptă numele de „Avangarda Victoriei" (Tala'a al Fatah). Cartierul general al organizaţiei este stabilit la Peshawar, unde, în 1986, Jihadul Islamic va edita o publicaţie lunară de propagandă – „al Fath" (Cucerirea). Treptat, mulţi lideri islamşti egipteni, eliberaţi şi ei din închisoare, i se vor alătura lui Zawahiri – este vorba de Mohammed Islambouli, Osama Rushdi, Talat

Fuad Kassem. Ei vor fi integraţi în unităţile de mujahedini înfiinţate cu ajutorul miliardarului saudit Osama Bin Laden, de care Zawahiri va deveni din ce în ce mai apropiat. La Peshawar însă, prezenţa a numeroşi egipteni simpatizanţi ai Grupului Islamic va declanşa o serie de certuri printre „arabii afghani", Zawahiri fiind acuzat inclusiv de delapidare a banilor oferiţi pentru susţinerea războiului anti-sovietic de către diferite fundaţii din ţările bogate ale Golfului Persic[43]. Aceste fricţiuni au degenerat, la începutul anilor '90, în acuzaţii de apostazie[44] şi tentative de asasinat, uneori încununate de succes. Zawahiri va ieşi învingător din aceste lupte interne, iar poziţia sa va fi întărită inclusiv de dispariţia lui Abdullah Azzam, liderul necontestat al mujahedinilor afghani, ucis la Peshawar, în 1989, într-un atentat cu bombă. Azzam, mentor şi colaborator apropiat al lui Osama Bin Laden, va fi înlocuit pe lângă acesta din urmă de Ayman Al Zawahiri, care îşi va impune, treptat, viziunea asupra scopurilor şi principiilor Jihadului: un război sfânt care trebuie purtat în numele lui Allah, împotriva a tot ce este străin de Coran şi care trebuie să aibă ca rezultat eliberarea teritoriilor locuite de musulmani de sub orice influenţă venită atât din partea Vestului democratic, dominat de capitalism şi Statele Unite cât şi din partea lagărului socialist-ateist. Din această perspectivă, Zawahiri avea să scrie, în 2001, că „Jihadul din Afghanistan a fost o şcoală pentru tinerii musulmani pregătiţi astfel pentru viitoarea bătălie cu super-puterea ce a ajuns unicul lider în lumea de astăzi – America".[45] În această perioadă, apropierea dintre liderul JIE şi cel al al-Qaida devine din ce în ce mai puternică; potrivit unor informaţii din mediile mujahedinilor afghani, Zawahiri şi Bin Laden ar fi decis, după încheierea războiului din Afghanistan, ca JIE trebuie să-şi păstreze identitatea ca organizaţie egipteană, în timp ce al-Qaida se va dezvolta

---

[43] Roland Jaquard, În numele lui Usama Bin Laden…, Editura Rao, Bucureşti, 2001, pag. 123.

[44] Abandonarea credinţei.

[45] Citatul este extras dintr-un volum atribuit lui Zawahiri, publicat în decembrie 2001, de ziarul saudit cu sediul la

Londra Al Sharq al Awsat, ediţia din 10 decembrie 2001.

pe structura unei reţele internaţionale, care să integreze treptat voluntarii implicaţi în rezistenţa antisovietică şi să extindă Jihadul către alte teritorii de pe glob. La sfatul lui Bin Laden, Zawahiri va părăsi Afghanistanul pentru Sudan, la sfârşitul lui 1990. La Khartum, regimul islamic ce preluase puterea în 1989 le va permite celor doi să înfiinţeze mai multe tabere de antrenament pentru lupta de gherilă şi misiuni teroriste, între 1992 şi 1996. Perioada petrecută în Sudan se va dovedi benefică pentru planurile lui Zawahiri, recunoscut de-acum drept lider de necontestat al JIE şi prim-sfătuitor al lui Osama Bin Laden. Cu toate acestea, arestarea teroristului venezuelean Carlos Şacalul, în august 1994, de către autorităţile sudaneze, urmată de extrădarea acestuia în Franţa, îl sileşte pe Zawahiri să caute o soluţie. El va pleca în toamna lui 1994 în Yemen, unde va înfiinţa, cu sprijinul financiar al lui Bin Laden, trei tabere de antrenament (Badr, al-Qadisiyya şi Maraqesha), care vor atrage voluntari din Egipt, Sudan, Afghanistan şi unele ţări africane; aceştia vor fi pregătiţi în tehnicile războiului de gherilă, terorismului şi sabotajului. Zawahiri nu va ezita să se folosească de talentele ucenicilor săi pentru a lovi Egiptul, încercând să-l asasineze chiar pe preşedintele Hosni Mubarak, în iunie 1995, pe când acesta vizita oficial Etiopia. Operaţiunea a fost coordonată şi executată de o celulă a al-Qaida, după ce conducerea reţelei teroriste – inclusiv Bin Laden – a fost persuadată în acest sens de către Zawahiri şi apropiaţii săi încă de la jumătatea lui 1994. Mubarak va scăpa nevătămat din atac, iar Zawahiri se va mulţumi să recurgă la planuri de atac bazate pe structurile islamiste din Egipt. Astfel, tot în 1995, un atentat împotriva primului ministru egiptean va eşua, la fel ca tentativa de a arunca în aer un autobuz cu turişti israelieni în bazarul central din Cairo. Teroriştii lui Zawahiri vor reuşi, însă, să arunce în aer ambasada Egiptului la Islamabad, Pakistan, în 1995. În mai 1996, presiunile Statelor Unite şi ale Egiptului vor sfârşi prin a convinge guvernul sudanez de necesitatea abandonării lui Osama Bin Laden şi a colaboratorilor săi. Teroristul saudit va pleca de la Khartum şi se va întoarce în Afghanistan, unde, împreună cu Zawahiri, va fi primit cu căldură de miliţiile Talibane, proaspăt înscăunate la Kabul. În timp ce Bin Laden se va concentra pe

strângerea legăturilor cu islamiştii conduşi de „mollah”-ul Omar, doctorul egiptean va vizita Statele Unite, cu scopul declarat de a strânge bani pentru ajutorarea copiilor şi văduvelor din Afghanistan. După revenirea în Afghanistan, Zawahiri va confirma convingerea lui Bin Laden potrivit căreia atacurile trebuie să se concentreze asupra Statelor Unite, şi nu asupra regi-murilor arabe, care s-au dovedit mult prea rezistente la ofensiva islamiştilor. Guvernele laice din statele musulmane (în jargonul islamiştilor, „inamicul de aproape”) lasă locul, în lista cu ţinte preferate, Statelor Unite şi aliaţilor lor occidentali („inamicul de departe”). Discuţiile dintre conducătorii Al-Qaida de la acea vreme au gravitat, după toate informaţiile disponibile, în jurul slăbiciunii societăţilor vestice, uşor de infiltrat şi atacat din interior. Planurile de acţiune ce vor duce la fatidica zi de 11 septembrie 2001 au fost trasate cu siguranţă încă de la momentul reorientării extremiştilor islamişti către America, iar relaxarea aparentă de care au beneficiat statele arabe vizate până atunci (îndeosebi Egiptul) a slujit ca o înşelătoare „perdea de fum”. Ca o consecinţă a acestei repoziţionări, principala datorie a liderilor al Qaida avea să devină extinderea reţelei de celule teroriste în toate mediile propice pentru aceasta, respectiv state incapabile să exercite suficient control în interior: Yemen, Sudan, Afghanistan, ţările din regiunea Caucazului. Astfel, degringolada din fostul spaţiu sovietic precum şi oportunităţile oferite de conflictul dintre Moscova şi separatiştii ceceni se vor dovedi destul de atractive pentru ca Zawahiri să încerce să viziteze Cecenia, în iarna lui 1996. La 1 decembrie 1996, doctorul egiptean este însă arestat de trupele de securitate ruse în timp ce încerca să pătrundă pe teritoriul cecen venind din Azerbaidjan. Zawahiri şi cei doi colaboratori care îl însoţeau aveau mai multe rânduri de paşapoarte false, pe diferite nume, şi transportau sume importante de bani, în dolari şi ruble ruseşti. După şase luni de închisoare, cei trei vor fi eliberaţi din lipsa de probe, în iunie 1997 (Zawahiri a pretins că lucrează pentru o organizaţie umanitara arabă). Surse neoficiale susţin însă că norocul egipteanului s-a bazat pe eşecul anchetatorilor ruşi în a descifra fişierele scrise în arabă de pe laptopul egipteanului şi, respectiv, cele două sute de mii de dolari pe care Osama Bin Laden

le-ar fi oferit ca mită poliţiei locale.

Ajutorul oferit la nevoie, va cimenta relaţia dintre saudit şi egiptean; Zawahiri va deveni medicul personal al lui Bin Laden şi, în acelaşi timp, îl va influenţa în direcţia radicalizării sentimentelor şi convingerilor anti-americane şi anti-occidentale. O serie de analişti[46] consideră că, prin sprijinul moral şi ideologic oferit de Zawahiri, precum şi ca urmare a absorbirii în cadrul al-Qaida a celulelor teroriste implantate de JIE în diverse ţări din Orientul Mijlociu, Asia, Europa şi Africa, Bin Laden a devenit, dintr-un simplu luptător în Jihadul antisovietic din Afghanistan, un terorist de anvergură internaţională, cu o faimă pe măsură. Astfel se explică decizia miliardarului saudit de a-l confirma, indirect, pe Zawahiri ca fiind secundul său la comanda Al Qaida: începând cu 1988 (anul în care, practic, JIE a fuzionat cu Al-Qaida[47]), cei doi au apărut mereu împreună, în rarele momente imortalizate prin intermediul înregistrărilor video. Poziţia lui Zawahiri în cadrul Al Qaida a fost întărită şi prin preluarea conducerii comitetului religios al organizaţiei, precum şi a consiliului consultativ („shura majlis")[48].

Pe 23 februarie 1998, cotidianul „al Quds al Arab" publica o aşa-numită „Declaraţie a Frontului Islamic Mondial pentru Război Sfânt Jihad împotriva Evreilor şi Cruciaţilor", semnată de Bin Laden, Ayman al Zawahiri (în numele JIE) şi Rifai Ahmed Taha (pentru Grupul Islamic). Textul va fi relativ ignorat de presa occidentală, deşi conţinea celebra „fatwa", potrivit căreia „*uciderea americanilor şi a aliaţilor lor*,

---

[46] *** Report of St Andrews/Southampton ESRC Project on theUK's Preparedness for Future Terrorist Attack, Centrul de Studii pentru Terorism şi Violenţa Politică de la Universitatea St. Andrew, 31martie 2005.

[47] Jeffrey A.Nedoroscik, Extremist Groups in Egypt, în Terrorism & Political Violence, 2002,Vol. 14, Nr. 2, pag. 47.

[48] Agentia Centrală de Informaţii a SUA îl consideră pe Ayman Al-Zawahiri drept "principalul adjunct" al lui Bin Laden –articolul Counterterrorism After Al-Qaeda, publicat pe site-ul www.cia.gov de către Paul R. Pillar.

civili sau militari, constituie o datorie a fiecărui musulman care are această putere, în orice ţară unde acest lucru va fi posibil"[49]. Aproape neobservat a trecut şi un incident petrecut, în luna iunie a aceluiaşi an, în Albania: cinci membri ai JIE sunt arestaţi la Tirana şi deportaţi în Egipt, ca urmare a unei operaţiuni comune a serviciilor secrete albaneze şi americane. Cei cinci făceau parte dintr-o celula teroristă a JIE, descoperită de CIA şi descrisă ulterior drept una dintre cele mai periculoase din sud-estul Europei. Celula fusese fondată în 1992 chiar de către fratele lui Ayman al-Zawahiri, Mohammed, care intrase în Albania ca activist al unei organizaţii umanitare islamice, „Islamic Relief Organization". Deşi Mohammed reuşeşte să scape (va fi arestat în aprilie 2000, în Dubai, şi apoi extrădat în Egipt, unde este încarcerat), Ayman va da frâu liber mâniei şi va transmite un avertisment dur Statelor Unite, pe 6 august 1998, cu o zi înaintea atentatelor împotriva ambasadelor americane din Kenya şi Tanzania: „Vrem să-i anunţăm pe americani că mesajul lor a fost primit şi că ar fi bine să citească răspunsul nostru cu mare atenţie, căci va fi scris, cu voia lui Dumnezeu, în limba pe care ei o înţeleg"[50].

A doua zi, ambasadele Statelor Unite la Nairobi şi Dar es Salaam sunt ţinta unor maşini-capcană care ucid 224 de oameni şi rănesc alte câteva mii. Operaţiunea fusese pregătită cu mult timp înainte, iar serviciile secrete americane nu duc lipsă de suspecţi: la 20 august, mai multe rachete de croazieră lovesc o bază de antrenament din Afghanistan a al-Qaida, însă atât Bin Laden cât şi Zawahiri scapă nevătămaţi. Cei doi vor fi, ulterior, acuzaţi oficial de justiţia din SUA de organizare şi coordonare a operaţiunii teroriste. Din acest moment, al-Qaida va fi suspectată de implicare atât în atacul de la 5 octombrie 2000 împotriva distrugătorului american USS Cole, ancorat în portul Aden din Yemen (17 marinari morţi), cât şi în teribilele atentate de la

---

[49] *** World Islamic Front Statement Urging Jihad Against Jews and Crusaders, 23 feburarie 1998, www.fas.org.

[50] Fabrizio Falconi şi Antonello Sette, Osama Bin Laden. Teroare în Occident, Ed. ALLFA, Bucureşti, 2002,

op. cit. pag. 39.

11 septembrie 2001, de la New York şi Washington. În consecinţă, pe capul lui Zawahiri şi al lui Bin Laden vor fi puse recompense de câte 25 de milioane de dolari americani, oferite de guvernul SUA[51]. Războiul declanşat de SUA şi aliaţii lor împotriva miliţiilor Talibane din Afghanistan se va solda cu distrugerea bazelor al-Qaida din această ţară[52]; de la sfârşitul lui 2001, Zawahiri, la fel ca Bin Laden, este de negăsit, însă figura primului continuă să apară pe micile ecrane, graţie casetelor video şi audio înregistrate în diverse ascunzători. După septembrie 2001 şi până la 1 septembrie 2005, Zawahiri a transmis nu mai puţin de şapte mesaje video, în care sunt reluate, practic, aceleaşi ameninţări la adresa „inamicilor Islamului".

Ossama bin Laden şi Ayman al-Zawahiri (care, susţin unele surse, se auto-prezintă drept „noul Che Guevara") reprezintă, practic, imaginea teroristului islamist al sfârşitului de secolul al XX-lea: educat, provenit dintr-o familie bogată, bigot[53] până la absurd, fanatic şi lipsit de orice consideraţie pentru rezultatele tragice ale acţiunilor sale ucigaşe. Această imagine este cu atât mai fascinantă cu cât reprezintă rezultatul unei abile şi asidue campanii de propagandă, bazată pe câteva elemente de istorie contemporană redate bombastic de către discursul islamist: înfrângerea trupelor sovietice în Războiul din Afghanistan din anii '80, atribuită exclusiv zelului mujahedinilor arabi, retragerea precipitată a soldaţilor americani din Somalia, în urma încercării eşuate de a-l captura pe generalul Mohamed Farah Aideed, „victoria" asupra Israelului din 2000, „silit" de gruparea de rezistenţă şiită Hezbollah să se retragă din sudul Libanului, bombardarea World Trade Center şi a Pentagonului la 11 septembrie 2001 ş.a. Toate aceste succese atribuite Jihadului islamist globalizat ascund însă un paradox important: în timp ce combatanţii mor, liderii câştigă faima şi, desigur, trăiesc. Mai mult, în efortul de a propaga mesajul lor extremist, islamişti precum Bin Laden şi al-Zawahiri, susţin musulmanii

---

51 www.fbi.gov/pressrel/pressrel06/mostwantedterrorists022406.

52 Robert Harvey, Global Disorder, Ed. Robinson, Londra, 2003, pag. 63.

53 Credincios (religios) habotnic, fanatic, absurd, exagerat, zelos dincolo de orice limită.

moderaţi, „*se angajează într-un nemaiîntâlnit exerciţiu de corupere, răstălmăcire şi prezentare tendenţioasă a cuvântului lui Dumnezeu, cu scopul de a genera sprijin pentru scopurile lor politice*”**54**.

Prin asocierea cu fanaticii religioşi şi liderii lor radicali, tineri precum atentatorii de la Londra capătă posibilitatea de a se identifica mai degrabă cu victoriile repurtate în numele lui Allah, decât cu ceea ce li se prezintă a fi eşecurile militanţilor laici, fie ei palestinieni, libanezi sau afghani. Zawahiri însuşi, conştient de importanţa propagandei şi de nevoia păstrării mesajului islamist la un nivel comprehensibil pentru masele de potenţiali combatanţi întru Jihad, afirma în 2001: „*Argumentele noastre religioase sunt prea complicate pentru a fi înţelese de către mase. Lor trebuie să le vorbim* despre *Palestina şi despre lupta pentru alungarea americanilor din Peninsula Arabică*”**55**.

Analizând evoluţia JIE şi a al-Qaida, precum şi relaţiile dintre Bin Laden şi Zawahiri, putem afirma că „primul are asigurată succesiunea în persoana celui de-al doilea – desigur, cu condiţia să nu moară împreună (eventualitate destul de probabilă, având în vedere informaţiile potrivit cărora Bin Laden este bolnav şi, deci, medicul său personal – Zawahiri – îi este permanent aproape). Niciunul dintre ei nu are altă şansă decât să lupte până la capăt, cu demenţa sinucigaşului care şi-a anulat deja orice şansă de scăpare şi se îndreaptă spre momentul final cu viteză accelerată. Rămâne de văzut dacă exemplul oferit de soarta lui Saddam Hussein – capturat viu şi adus în faţa justiţiei – îi va convinge pe liderii al-Qaida să aleagă, atunci când vor fi încolţiţi, alternativa suicidului pe care, altminteri, o proslăvesc în toate mesajele belicoase transmise lumii întregi”**56**. Până atunci însă, nu putem decât să sperăm că printre noi nu se mai afla şi alţi tineri care să

---

54 Rohan Gunaratna, Inside Al Qaeda. Global Network of Terror, Berkley Books, New York, 2003, op. cit. pag. 114.

55 Apud Roland Jacquard, Les archives secrètes d’Al-Qaida, Ed. Jean Picollec, Paris, 2002, op. cit., pag. 159.

56 George Surugiu, Teroriştii kamikaze de la Londra,articol pe www.sferapoliticii.ro.

gândească precum Muhammad Sadiq Khan şi cei trei camarazi ai săi, transformaţi în cenuşă în tragica zi de 7 iulie 2005, la Londra.

4.2. Atentate efectuate de grupări teroriste religioase

Pe 25 Februarie 1994, în cea de-a doua vineri a lunii sfinte a Ramazanului, un sionist din colonia ultraortodoxă Qiryat Arba a intrat în moscheea Ibrahim (extrem de aglomerată la acea dată) din oraşul Hebron, Cisiordania. Acolo, şi-a descărcat cele 30 de cartuşe ale armei sale automate în grupul de palestinieni musulmani, ucigând 29 de persoane şi rănind alte 150, înainte de a fi linşat. Era adept al grupului radical fundamentalist evreiesc Kach[57]. Hebronul a fost locul masacrării a 69 de evrei în 1929.

Asasinarea prim-ministrului Yitzhak Rabin, de către un tânăr student evreu, Yigal Amir, care a pretins că acţionase la chemarea divină. Amir a fost influenţat de rabinii militanţi şi de învăţăturile predicate de aceştia, pe care le interpreta ca însemnând că „obligaţiile adeptului" erau de a-l ucide pe liderul israelian.[58]

Cei mai mulţi israelieni pot fi îngroziţi de ideea uciderii unui evreu de un alt evreu, dar prim-ministrul a fost până la urmă victima unei forţe mai importante, care a dat naştere uneia dintre tendinţele cele mai vibrante, periculoase şi atotpătrunzătoare din era ulterioară războiului rece: terorismul motivat religios. La mare depărtare de Orientul Mijlociu, care este în mod tradiţional mai violent şi unde religia şi terorismul se întrepătrund de multă vreme, fanatismul religios s-a manifestat prin acte spectaculoase şi în alte zone ale globului. Acest val de violenţă nu are precedent numai din punct de vedere al intensităţii selecţionării ţintelor, ci şi al caracterului său letal şi nediscriminatoriu. Exemplele abundă: în efortul de a grăbi venirea noului mileniu, secta religioasă japoneză Aum Shinrikyo a organizat un atac cu gaz sarin în metroul din Tokyo pe 25 martie 1995; adepţii şeicului Abd al-Rahman din organizaţia al-Gama'a al-Islamiyya au

---

[57] Dr. Magnus Ranstorp, Terrorism in the Name of Religion , Columbia University Press, 1996, pag. 41.

[58] John Kifner, A Son of Israel: Rabin's Assassin,în New York Times, 19 Noiembrie1995.

provocat un masacru şi distrugeri prin atentatul cu bombă asupra clădirii World Trade Center în 1993 şi au plănuit să distrugă şi alte simboluri din regiunea New York-ului; doi americani membrii ai unei organizaţii care susţine supremaţia rasei albe au stat la originea atentatului cu bombă asupra clădirii guvernamentale americane din Oklahoma City.

Toţi aceştia au în comun credinţa că acţiunile lor au sprijin divin, că sunt chiar o obligaţie impusă de divinitate. Deşi au origini foarte diferite şi se conduc după ideologii, instituţii şi practici diverse, aceşti extremişti religioşi sunt uniţi de justificarea că violenţa lor este divină şi că, prin ea, urmăresc să-şi răzbune propriile comunităţi ori să atingă scopuri milenariste (Apocaliptice) sau mesianice.

Atacul cu gaz sarin din Tokyo (07: 39 – 11: 00, 20 Martie 1995) **59**

Japonia a suferit cel mai grav atac terorist din istoria sa în 1995, când membri ai sectei Aum Shinrikyo au eliberat un gaz mortal în metroul din Tokyo, în timpul orei de vârf a dimineţii.

Pe data de 20 martie 1995, Tokyo a suferit cel mai grav atac terorist din istoria Japoniei. În punctul maxim al orei de vârf a dimineţii, membri ai grupării teroriste Aum Shinrikyo au eliberat gaz sarin**60** în reţeaua subterană a metroului, expunând aproximativ 5.000 de persoane emanaţiilor toxice ale acestui gaz.

Cinci membri ai sectei Aum s-au urcat la bordul unor trenuri şi au aruncat pe podeaua vagoanelor pachete care conţineau sarin lichid, împachetate în ziare. Apoi, înainte de a coborî din vagoane, au perforat pachetele cu vârful ascuţit al unor umbrele. Câţiva dintre ei purtau măşti şi eşarfe înfăşurate pe faţă, care i-au protejat împotriva

---

[59] Barry S.Levy, Victor W. Sidel, Terrorism and Public Health, Oxford University Press, 2003.

[60] Tabunul, sarinul şi somanul sunt gaze toxice de luptă, care produc moartea în mod aproape instantaneu, în chinuri groaznice, descoperite de industria chimică germană în 1938 (IG Farben Industrie), dar interzise ulterior de legile internaţionale ale războiului (Protocolul de la Geneva – 1925, întărit prin Convenţia asupra folosirii armelor chimice – 1993, Carta Naţiunilor Unite – 1945, etc.)

emanaţiilor toxice, în timp ce se îndepărtau de sursa acestora.

Gazul sarin, produs de către naziști în anul 1938, este de 20 de ori mai toxic decât cianura în stare gazoasă. Persoanele expuse mai mult timp emanaţiilor acestui gaz prezintă convulsii, paralizie, comă, stop cardiac sau stop respirator. Gazul este incolor, inodor şi nu are niciun gust (insipid). Ca urmare, primele semnale de alarmă au apărut abia când persoanele aflate în metrou începuseră deja să fie afectate, având dificultăţi de respiraţie şi lăcrimând abundent.

Spitalele nu erau pregătite pentru o situaţie de urgenţă de asemenea proporţii. În plus, deţineau prea puţine informaţii referitoare la tratamentul corespunzător al victimelor, după ce cauza acestei catastrofe a fost identificată ca fiind gazul sarin. Unii pasageri şi-au riscat viaţa ajutându-i pe ceilalţi să iasă din vagoane, iar 135 persoane din sistemul sanitar au fost afectate la rândul lor, în absenţa echipamentului adecvat de protecţie şi a unor proceduri corecte de decontaminare.

12 persoane şi-au pierdut viaţa şi peste 3.000 au fost rănite. Multe dintre acestea suferă şi acum efectele inhalării gazului toxic, prezentând probleme de respiraţie, depresii sau chiar afecţiuni cerebrale. Secta Aum a recunoscut că este răspunzătoare pentru acest atac, iar teroriştii implicaţi în evenimente au fost condamnaţi la moarte sau închisoare pe viaţă.

Prezentare în ordine cronologică

07:39:59	Cinci membri ai sectei Aum Shinrikyo se urcă în tren
07:	diferite linii ale reţelei subterane de metrou din Tokyo. Fie
	aruncă două sau trei pachete cu gaz sarin pe podeaua vag
	perforează înainte de a coborî. Cei cinci scapă cu ajutorul altor
	sectei, care îi aşteptau în automobile pregătite în apropierea st
	ca puncte de întâlnire. Pasagerii trăiesc primele simptome a
	gazul sarin.

08 : 00 În staţia Kodenmacho, un pasager împinge cu piciorul sarin, care este proiectat din vagon pe platforma staţiei. Aici, gaz scurgă din pachet, formând o pată care va provoca moartea a pa

08 : 10 În acelaşi tren, un pasager trage semnalul de alarmă opreşte în staţia următoare, Tsukiji. Câţiva pasageri leşină pe uşile se deschid, iar trenul este imediat scos din serviciu.

08 : 17 Se fac primele rapoarte cu privire la apariţia unor emanaţ

08 : 30 Un tren este evacuat şi percheziţionat în staţia Ikebukur gaz sarin nu sunt descoperite şi trenul îşi reia traseul, după câ următoarea oră este curăţat şi pachetele sunt îndepărtate, dar t din serviciu abia la ora 09: 27.

08 : 40 Prima victimă soseşte la Spitalul Internaţional St. Luke's.

08 : 50 În apropierea ieşirilor din staţiile de metrou se st medicale de urgenţă, pentru a face faţă numărului tot mai mare

11 : 00 Poliţia confirmă că incidentul este un atac terorist cu gaz

Atentatul cu bombă din Oklahoma City (08: 02 – 09: 02, 19 Aprilie 1995) **61**

În dimineaţa zilei de 19 aprilie 1995, clădirea federală Alfred P. Murrah din centrul Oklahomei a devenit locul celui mai cumplit atac dat pe solul SUA, pe timp de pace, până la data respectivă. În timp ce sute de angajaţi se pregăteau pentru ziua care începea, a fost detonat un camion cu o bombă de 3.175 kg, parcat în faţa clădirii de nouă etaje. Explozia care a urmat s-a simţit pe o rază de 64 km şi a lăsat în urma sa un crater lat de 9 metri şi adânc de 2, 5 metri. Clădirea Murrah a fost

---

61 www.discovery.ro/ora_zero/seria_2/oklahoma.

grav afectată, 168 persoane şi-au pierdut viaţa, 19 dintre acestea fiind copii.

În jurul orei 9 am în acea zi, mulţi părinţi tocmai îşi aduseseră copiii la grădiniţa din clădirea federală Murrah, când s-a întâmplat ceva imposibil de conceput. Un camion închiriat, încărcat cu o bombă masivă, de peste 3.175 kilograme, a explodat, spulberând jumătate din clădirea de nouă etaje. SUA a fost uluită când cadavrele a 168 persoane, între care 19 copii, au fost scoase de sub dărâmături, în decurs de aproape două săptămâni.

La numai 70 de minute după explozie, Timothy McVeigh a fost oprit de un poliţist pentru că maşina sa nu avea număr de înmatriculare. A fost arestat pentru că avea o armă fără autorizaţie. La scurt timp înainte de a fi eliberat, după două zile, McVeigh a fost recunoscut şi acuzat ca suspect în cazul atentatului cu bombă.

McVeigh gândise acest atentat din Oklahoma în mod asemănător cu un eveniment descris în „The Turner Diaries" (Jurnalul Turner), un roman care susţinea supremaţia rasei albe. El avea asupra sa acest roman când a fost arestat şi plănuise atacul astfel încât să comemoreze împlinirea a doi ani de la asediul din 1993 din apropiere de Waco, Texas. Curtea l-a găsit pe McVeigh vinovat pentru 11 capete de acuzare, între care crimă şi conspiraţie, şi l-a condamnat la moarte. A fost executat prin injecţie letală pe data de 11 iunie 2001.

Prezentare în ordine cronologică

McVeigh cumpărase deja o maşină cu care să fugă şi o parcase vizavi de clădirea Alfred P. Murrah. Apoi a închiriat un camion Ryder lung de 7 metri, cu numai două zile înainte de atentat. După ce a încărcat complet camionul cu explozibil, Timothy McVeigh a pornit spre Oklahoma City, în misiunea lui ucigaşă. Timothy se îndepărtează de clădirea Alfred P. Murrah. După ce a parcat camionul încărcat cu bombe în faţa clădirii federale Alfred P. Murrah, Timothy McVeigh a făcut greşeala fatală de a pleca într-o maşină fără număr de înmatriculare. Acest aspect avea să ducă în final la prinderea sa şi la aducerea în instanţă, pentru moartea a 168 compatrioţi ai săi.

08 Cu o oră înainte de explozie, Timothy McVeigh condu

: 02 Ryder închiriat, îndreptându-se spre ţinta sa, Oklahoma City.

08 : 23 McVeigh este la numai 48 kilometri de ţintă. Conduce f pentru a evita să atragă atenţia asupra sa.

08 : 36 În ciuda faptului că nu depăşeşte viteza legală şi semnali: întoarcere, McVeigh remarcă o maşină de poliţie care îl urm vreme însă, din păcate, maşina de poliţie trage pe dreapta, i continuă misiunea.

08 : 41 McVeigh ajunge la marginea oraşului Oklahoma.

08 : 57 McVeigh opreşte camionul şi aprinde primul fitil. O camer a unui bloc de apartamente din apropiere îl surprinde când ap fitil.

08 : 58 McVeigh ajunge la destinaţie cu numai patru minute înai să explodeze. Parchează camionul în faţa clădirii. Traversează pă de vizavi, de unde îşi ia maşina special pregătită şi pleacă.

09 : 02 Bomba explodează. Aproape toată faţada de nord a clădir este spulberată, transformată în ruine.

Atentatele din din Statele Unite ale Americii (08: 46 – 10: 03, 11 Septembrie 2001)

Cele mai sângeroase din istorie, atentatele din 11 septembrie 2001 au declanşat Al Treilea Război Mondial – cel împotriva terorismului. Atacurile din SUA s-au soldat cu 2.978 de morţi şi au fost comise de 19 membri ai al-Qaida, care au deturnat patru avioane. Turnurile Gemene ale World Trade Center din New York au fost lovite la interval de câteva minute. Prima aeronavă, un Boeing 767 al companiei „American Airlines", cu 92 de persoane la bord – dintre care cinci erau terorişti – a lovit primul turn la ora locală 08: 46. Al doilea aparat de zbor, un Boeing 767 al „United Airlines", cu 65 de pasageri la bord – dintre care cinci terorişti – a lovit al doilea turn la ora locală 09: 03. Acest atac a fost transmis în direct de mai multe posturi de televiziune. Atentatele din New York s-au soldat cu moartea a 2.749 de persoane. La 09: 43, un Boeing 757 al „American Airlines", cu 64 de

persoane la bord – dintre care cinci teroriști – a lovit Pentagonul. Un al patrulea aparat de zbor, un Boeing 757 al „United Airlines", cu 44 de oameni la bord – dintre care patru teroriști – s-a prăbușit la ora locală 10: 03 în Pennsylvania. Cel mai probabil, avionul ar fi trebuit să distrugă clădirea Congresului SUA sau Casa Albă. Pasagerii acestui zbor s-au luptat însă cu teroriștii, iar membrii al-Qaida n-au mai reușit să atingă ultimul obiectiv. Pasagerii fuseseră deja informați prin telefoanele mobile despre ceea ce se întâmplase la World Trade Center.

Atentatul cu bombă din Bali (22: 10 – 23: 10, 12 Octombrie 2002)

În timp ce sute de turiști se bucurau de o noapte petrecută în clubul de succes Kuta Beach, din Bali, membri ai unei celule malaeziene a grupării Al Qaida se pregăteau să dezlănțuie un atac distrugător. Explozii simultane sfârtecă Clubul Sari, ucigând peste 200 turiști nevinovați și rănind mulți alții. Existența unei rețele teroriste cu adevărat globale a devenit o realitate terifiantă. Ororile au început când o mică bombă, ascunsă în rucsacul unui terorist sinucigaș, a explodat în Paddy's Bar. Răniții au fugit imediat în stradă, exact cum se așteptau cei care plănuiseră această operațiune.

După câteva secunde, o bombă mult mai puternică, de 1.000 kg, ascunsă într-o camionetă albă, a fost detonată în fața Clubului Sari. Clădirea s-a prăbușit sub forța exploziei, lăsând în urma sa un crater adânc de 1 metru. Flăcările au izbucnit în Kuta, cartierul cluburilor de noapte de pe insulă. Zeci de victime au suferit arsuri cumplite, devenind imposibil de identificat, sau pur și simplu au fost spulberate de puterea exploziilor uriașe. Spitalul local nu a putut să facă față numărului de răniți.

Numărul total de victime a fost 202, în cea mai mare parte turiști între 20 și 40 de ani, care se aflau în cele două baruri. Peste 300 de persoane au suferit arsuri cumplite și diverse alte răni.

Prezentare în ordine cronologică

Ali Imron, condamnat la închisoare pe viață pentru participarea sa la atacuri, a declarat că atentatele din Bali fuseseră inițial prevăzute pentru 11 septembrie, pentru a marca prima aniversare a atacurilor

teroriste din SUA, însă bombele nu au fost gata la timp, iar planurile au fost amânate. Amrozi îi duce cu maşina pe cei doi atentatori sinucigaşi, Igbal şi Jimi, la Clubul Sari. Patru terorişti au fost implicaţi în aceste atentate cumplite. Doi dintre ei, Iqbal şi Jimi, aveau să moară în urma exploziilor. O altă bombă, plasată lângă consulatul american, a fost detonată prin telecomandă.

22 : 10 Ali Imron se pregăteşte să facă „o livrare" dintr-o ascun departe de principalele locuri de atracţie din Bali. El ia primele t îndreaptă spre consulatul american.

22 : 16 Ali Imron soseşte în apropierea consulatului americar bomba de 500 g care va fi declanşată printr-un telefon mobil - serie de explozii mortale.

22 : 24 În ascunzătoarea lor, Jimi şi Iqbal se pregătesc psihic să vieţii, devenind martiri.

22 : 26 Ali Imron se întoarce şi, după o ultimă repetiţie, ple camionetei în care se află Jimi şi Iqbal. O a patra persoană, Idriss motocicletă.

22 : 30 Teroriştii pleacă din ascunzătoare şi se îndreaptă spre ţin

22 : 48 Douăzeci de minute înainte de detonaţia bombei, două d de noapte cele mai populare din Bali, Paddy's Bar şi Sari Club pline.

22 : 58 Ali Imron opreşte camioneta la 100 de metri distanţă de S ce le dă celor doi ultimele instrucţiuni, pleacă rapid cu Idriss, pe

23 : 01 Cei doi terorişti-sinucigaşi, Jimi şi Iqbal, au rămas parchează camioneta la 30 de metri de Sari Club. Iqbal pregăte mică şi se îndreaptă cu ea spre Paddy's Irish Bar. Nu mai e cale d

23 : 10 Bomba lui Iqbal explodează şi toată lumea iese în stra generală, după câteva secunde, Jimi declanşează bomba din ma grav atentat terorist după 11 septembrie.

Atentatele din patru gări spaniole (07: 39 – 07: 42, 11 Martie 2004)

În dimineaţa zilei de joi 11 martie 2004, zece rucsacuri încărcate cu TNT au explodat în patru trenuri în zona Madrid (Spania) în timp ce intrau şi ieşeau pasageri din patru staţii diferite.

Exploziile au avut loc simultan, între 7: 39 şi 7: 42 dimineaţa în staţiile madrilene periurbane Atocha (3 bombe), EI Pozo del Tío Raimundo (2 bombe) şi Santa Eugenia (1 bombă) şi o a patra pe calea Téllez spre Atocha (4 bombe). Forţele de securitate au găsit şi alte trenuri încărcate cu explozibil, după cele declarate de ministrul de interne spaniol Ángel Acebes, ce aveau să fie detonate la sosirea ambulanţelor.

Atacul a produs cel puţin 199 de morţi (dintre aceştia 181 în momentul efectiv al exploziilor) şi 1467 răniţi, număr cu care devine al doilea cel mai puternic atac suferit de Europa în timpuri de pace, după atacul aerian (asupra unui avion Pan Am) din Lockerbie pe 21 decembrie 1988.

Poliţia a detonat mai multe bombe care aveau să explodeze în staţii. Un total de 13 bombe au fost pregătite pentru atacul ce a avut loc cu trei zile înainte de alegerile generale.

Patruzeci şi unu de morţi erau cetăţeni străini, printre care cincisprezece proveneau din România, câte cinci din Ecuador şi Perú, patru din Polonia, trei din Columbia, doi din Honduras, şi câte unul din Bulgaria, Chile, Cuba, Republica Dominicană, Guineea-Bissau, Franţa şi Maroc.

Autorii atentatului nu sunt cunoscuţi încă, dar investigaţiile continuă. O ipoteză importantă este cea lansată de guvernul spaniol care incriminează Organizaţia Separatistă Bască (ETA). Altă ipoteză, cea lansată de un ziar arab apărut la Londra, citează o declaraţie posibil aparţinând Al-Qaidei în care organizaţia revendică atentatul motivată fiind de sprijinul acordat de José María Aznar guvernului american, după Atentatele din 11 septembrie 2001 de la New York.

În primă fază, atentatul a fost atribuit, de către guvern şi majoritatea mediilor de comunicaţie, organizaţiei ETA. Garda Civilă a

dejucat deja numeroase planuri atrbuite organizaţiei separatiste şi pe 29 februarie a capturat peste 500 kg de explozivi şi a arestat presupuşi membri ai ETA. Explozivii erau de acelaşi tip ca cel folosit la atentatele de la Madrid, dar acest lucru pare să fie dezminţit în ultimele informaţii de la Ministerul de Interne.

Totuşi, ETA obişnuia să anunţe înainte de atacurile sale indiscriminante, iar înainte de acest atac nu a existat niciun anunţ. Directorul Europol, Jürgen Storbeck, a precizat că exploziile „nu corespund cu *modus operandi* pe care ETA l-a adoptat până acum". În plus, ţinând cont că atacurile se produc la 2 ani şi jumătate după atentatele din 11 septembrie 2001 de la New York (911 zile, iar în engleză atentatul este de obicei referit ca şi 9/11), s-ar putea zice că atentatorii urmează tipul celor care atacă în zile cu semnificaţie importantă pentru ei.

ETA a revendicat responsabilitatea pentru mai mult de 800 de morţi de la fondarea sa, în 1968. ETA a atentat şi cu alte ocazii în perioada campaniei electorale.

Arnaldo Otegi, lider al partidului politic Batasuna, scos în afara legii pentru legăturile sale cu ETA „respinge în totalitate" acest „masacru" şi orice legătură a sa cu atentatul. A sugerat ca ipoteză că vinovaţi ar fi teroriști islamici ca Al-Qaida, probabil ca răspuns la sprijinul spaniol dat invaziei Irakului. Prima reacţie a guvernului a fost să respingă această interpretare, considerând că este vorba de inducerea în eroare a investigaţiei.

În seara/noaptea lui 11 martie, conform Ministrului de Interne al Spaniei, se deschide o nouă linie de investigaţie, care are să găsească o casetă audio în arabă cu verseturi din Coran într-o furgonetă, la Alcalá de Henares, de unde veneau trei din cele patru trenuri. În acelaşi context, ziarul Al *Quds* Al *Arabi* a primit la sediul său din Londra o scrisoare care afirma că Brigăzile lui Abu Hafs Al Masri, în numele al-Qaidei, reţeaua teroristă a lui Ossama bin Laden, se află în spatele atentatelor de la Madrid. Scrisoarea mai zice că atacurile au fost „o reglare de conturi" cu Spania, pe care o acuză de complicitate cu Statele Unite şi Regatul Unit, de o „cruciadă contra Islamului".

Mai târziu, au apărut îndoieli în privinţa autenticităţii acestui

comunicat, deoarece grupul a mai reclamat responsabilitate în numele Al-Qaidei în atentatul contra sinagogilor din Turcia pe 15 noiembrie 2003 şi delegaţiei Naţiunilor Unite în Bagdad pe 19 august acelaşi an.

În noiembrie 2001, autorităţile spaniole au arestat opt oameni suspectaţi de a opera pentru al-Qaida, unul dintre ei având relaţii în trecut cu ETA. Ossama bin Laden a ameninţat public în 2003 cu acţiuni de pedepsire contra ţărilor care vor sprijini Statele Unite în invazia Irakului, indicând foarte clar numele Spaniei, care are 1300 soldaţi pe pământul irakian la începutul lui 2004.

La orele 14 în ziua de 12 martie, Ministrul de Interne a dat o serie de detalii referitoare la detonare şi tipul de exploziv implicat, care pare să sublinieze bănuielile asupra unui grup islamic.

Cu o zi înainte, două persoane au distribuit broşuri în regiunea bască, în care se vorbea de atacarea Reţelei Naţionale de Căi Ferate Spaniole, RENFE.

Săptămâna anterioară, un grup terorist numit AZF a negociat cu Ministrul de Interne francez, după ce a ameninţat că va atenta la reţeaua de căi ferată franceză. AZF era numele unei fabrici care a explodat accidental, conform informaţiilor oficiale, în oraşul Toulouse, la câteva sute de kilometru de frontiera cu Spania, pe 21 septembrie 2001, la doar zece zile de la momentul 11 septembrie 2001. Până în ziua de azi, nu s-au găsit legături între aceste două evenimente.

Reacţii şi consecinţe politice, *economice şi sociale*:

Ø Pe plan naţional

— La numai trei zile înainte de alegerile generale, principalele partide politice din Spania şi-au suspendat campania electorală ca urmare a atentatelor.

— Guvernul a decretat trei zile de doliu naţional şi a chemat populaţia la manifestări în toate oraşele principale sub emblema „Cu victimele, cu Constituţia, împotriva terorismului”.

— Regele Juan Carlos I a ţinut un discurs televizat condamnând atentatul. De obicei singura astfel de apariţie a regelui la televiziune este cu ocazia sărbătorilor de Crăciun. În discurs el nu a menţionat deloc grupările ETA sau Al Qaida.

Ø Pe plan internaţional

— Diverşi lideri mondiali şi-au exprimat condamnarea lor asupra atentatelor de la Madrid şi s-au solidarizat cu victimele. Printre aceştia s-a aflat şi prim-ministrul român Adrian Năstase.

— Parlamentul European a declarat ziua de 11 martie „*ziua victimelor terorismului*".

— Statele Unite oferă sprijinul lor în lupta antiteroristă pentru a găsi responsabilii.

— Israel trimite experţi pentru recunoaşterea cadavrelor şi analiza ADN.

— Amnesty International condamnă atentatele.

— Portugalia declară ziua următoare, 12 martie, zi de doliu naţional.

— În Franţa, toate steagurile naţionale au fost coborâte în bernă în timpul celor trei zile de doliu din Spania.

— Personalităţi precum Romano Prodi, Silvio Berlusconi, Jean-Pierre Raffarin şi Joschka Fischer au venit pe 12 martie la Madrid pentru a participa la protestele pacifiste de la 7 seara.

— Cea mai mare parte din bursele europene au căzut cu procente între 2 şi 3% ca şi consecinţă a atacurilor de la Madrid. Indicele Dow Jones a căzut cu 1, 6%. Acţiunile întreprinderilor legate de aviaţie şi turism au fost cele mai afectate.

— În România, drapelul naţional a fost coborât în bernă, iar ziua de 14 martie a fost declarată zi de doliu naţional, în solidaritate cu victimele din atentat (la acel moment existau 9 morţi, 8 dispăruţi şi 24 de persoane erau încă internate în spital).

Atentatele de la Londra (08: 49 – 10: 20, 7 Iulie 2005)

În ziua de 7 iulie 2005 a avut loc o serie de şase explozii în trenurile şi staţiile de metrou şi la bordul unui autobuz din Londra, capitala Marii Britanii, în urma cărora au murit 38 de persoane şi alte 45 au fost rănite grav, iar 300 de persoane au suferit răni uşoare.

8: 49 Prima explozie a avut loc la ora 8: 49 în staţia Liverpool. Incidente au fost înregistrate după 45 de minute şi în continuare şi în staţiile de metrou Aldgate, Edgware Road, King's Cross, Old Street şi Russell Square.

10: 20 Încă o explozie a avut loc chiar în centrul Londrei, lângă

Tavistock Square, la bordul unui autobuz urban de tip *Double Decker*, fapt confirmat de purtătorul de cuvânt al Scotland Yard.

Întregul sistem de transport public londonez şi reţelele de telefonie mobilă au fost paralizate.

Probabil că nu este lipsit de interes faptul că zona în care au avut loc aceste explozii în Londra are forma unui pătrat şi este strict delimitată în cele 4 colţuri de sediul Marii Loji a Angliei şi de temple masonice.

Atentatul din metroul moscovit (07: 56 – 8: 41, 29 Martie 2010)

Atentatul din ziua de 29 martie 2010 din metroul moscovit a fost denumit „11 septembrie 2001 rusesc" din cauza similitudinii ca *modus operandi*, ca gravitate cu atentatul asupra Turnurilor Gemene *World Trade Center* din New York şi încă datorită faptului că o mare putere este atacată cu violenţă sălbatică în chiar centrul capitalei sale.

07: 56 O explozie de proporţii a avut loc în dimineaţa de 29 martie 2010 la ora 7: 56 la staţia de metrou Lubianka din centrul Moscovei. Din primele informaţii aproximativ 25 de oameni şi-au pierdut viaţa. Poliţia nu exclude posibilitatea unui atac terorist.

08: 41 Încă o explozie s-a produs în aceeaşi zi la ora 8: 40 în staţia de metrou de la Parcul de Cultură din Moscova, provocând cel puţin 15 victime. Conform bilanţului provizoriu, în cele două explozii şi-au pierdut viaţa peste 40 de persoane.

08: 42 Din ultimele informaţii 25 de persoane au murit în urma primei explozii şi alte 12 şi-au pierdut viaţa în explozia de la Parcul de Cultură conform agenţiei Itar-Tass. Sursa menţionată anunţă şi peste 25 de răniţi în urma celor două deflagraţii.

10: 40 „*Atentatele au fost puse la cale de femei kamikatze*", anunţă serviciile secrete ruseşti. Ultimul bilanţ arată 37 de morţi şi 27 de răniţi în cele două explozii. Oficialii îi suspectează pe separatiştii ceceni de atentate.

11: 20 „*Este absolut clar că cei care se află în spatele exploziilor sunt finanţaţi de organizaţii teroriste internaţionale*", a declarat Mihail Grişankov, vicepreşedintele Comisiei pentru Securitate din cadrul Dumei (Camera inferioară a Parlamentului rus).

11: 23 Sistemele de securitate au fost întărite pe aeroporturile

şi gările din capitala Rusiei.

12: 00 Un cetăţean din Republica Moldova a decedat în exploziile produse luni dimineaţă la metroul din Moscova, a anunţat site-ul newsru.com, citând Ministerul rus al Sănătăţii, relatează PRO TV Chişinău. Bărbatul se numeşte Micriucov Anton şi este născut în 1977. Lista celor decedaţi a fost publicată de autorităţile ruse. Ministerul de Externe de la Chişinău nu a confirmat deocamdată informaţia.

16: 30 Poliţiştii care inspectau căile ferate în apropiere de gara Paliha, 180 kilometri distanţă de Moscova, au găsit un dispozitiv explozibil între şine, iar circulaţia trenurilor a fost oprită. Descoperirea a avut loc la doar câteva ore de la dublul atentat de la metroul din Moscova, însă momentan nu se ştie dacă bomba are legătură cu atentatele de la metrou.

16: 41 Potrivit unui nou bilanţ al autorităţilor ruse, numărul victimelor creşte la 38 de morţi, iar numărul persoanelor rănite este 64.

Atentatul din Daghestan (15: 45, 4 Aprilie 2010)

Un nou atentat terorist a avut loc duminică 4.04. a.c. În Daghestan, în urma căruia opt vagoane de marfă ale unui tren ce rula pe ruta Moscova-Baku au deraiat, cinci dintre ele răsturnându-se. Agenţia Itar-Tass precizează că atacul nu s-a soldat cu victime.

CAPITOLUL 5.
CONSECINŢELE ECONOMICE ALE ATENTATELOR TERORISTE[62]

Ultimele atentate teroriste din Marea Britanie, Egipt şi Turcia au determinat, pe rând, fluctuaţii considerabile pe bursele internaţionale. Acestea s-au stabilizat rapid. Atacurile au produs, de asemenea, dezastre pentru turismul celor trei ţări. Însă atentatele teroriste provoacă peste tot în lume, pagube materiale de miliarde de dolari, scăderea creşterii economice, hoteluri goale, investiţii străine

---

[62] Pentru o analiză completă a consecinţelor economice provocate de atentate, nu ne putem raporta doar asupra celor produse de organizaţiile teroriste religioase.

alungate. Dincolo de impactul imediat, atentatele teroriste au efecte negative şi asupra diferitelor ramuri economice, efectele pe termen lung asupra economiei mondiale sunt însă nenumărate şi se ascund unde nici nu te-ai aştepta.

Atentatele de la Londra din 7 iulie 2005 au costat economia britanică aproximativ 5 miliarde de dolari, sumă estimată de analiştii de la World Markets Center (WMRC). Pagubele sunt imediat legate de distrugerea infrastructurii, însă costul real vine din consecinţele considerabile asupra transporturilor publice şi a vânzărilor cu amănuntul. Suma este comparabilă cu daunele provocate de o catastrofă naturală ca uraganul Dennis din Florida. O lovitură puternică a primit şi industria turismului, oamenii încetând să mai meargă la teatru sau la restaurant. Deşi numărul victimelor din atentatele de la Madrid din 3 martie 2004 a fost de aproape patru ori mai mare decât cel din Londra, economia spaniolă a înregistrat daune mult mai mici: 252 milioane de dolari, reprezentând 0,16% din produsul intern brut al Spaniei în acel an.

Statele Unite ale Americii se află în topul pierderilor după urma atentatelor teroriste. Atacul asupra World Trade Center şi a Pentagonului din 11 septembrie 2001 a fost de departe cel mai copleşitor. Estimarea pierderilor totale este însă greu de realizat; 21, 8 miliarde de dolari reprezintă numai pagubele materiale suferite de oraşul New York. Reparaţiile la clădirea Pentagonului au costat încă un miliard de dolari. În plan economic, pierderile au fost şi mai grave. Bursa de Schimb din New York, Bursa Americană de Schimb şi Bursa NASDAQ au rămas închise timp de o săptămână, înregistrând pierderi de 1.200 de miliarde de dolari. Spaţiul aerian american a fost închis timp de mai multe zile, companiile aeriene au fost aproape de colaps. Transportul aerian de călători suferă încă şi astăzi de pe urma atentatelor, doar câteva companii înregistrând profit.

Într-o ediţie din anul 2005, publicaţia „San Francisco Chronicle" realiza o estimare ce explica, parţial, îngrijorarea contribuabilului american faţă de lupta antiteroristă şi războiul din Irak. Potrivit ziarului citat, conflictele din Irak şi Afghanistan au costat SUA, până în 2005, 314 miliarde dolari, sumă la care, pe parcursul următorilor zece

ani de conflict/reconstrucţie, ar urma să se adauge alte 450 de miliarde. Ceea ce ar însemna că aceste două campanii militare, îndeosebi cea în curs de desfăşurare, ar reprezenta cel mai costisitor efort militar din ultimii 60 de ani, cu peste 100 de miliarde mai scump decât cel din Vietnam.

Implicaţiile macroeconomice ale atentatelor teroriste din ultimii ani, sunt creionate într-un articol publicat de Kenneth Rogoff, fost economist-şef al Fondului Monetar Internaţional şi profesor de economie la Universitatea Harvard.[63] Acesta sugerează că mersul economiei mondiale la ora actuală ar depinde în mare măsură de „patologia fricii", ce s-ar face simţită la nivelul fiecărui individ, în întreaga lume. Rogoff atrage atenţia asupra rolului evident pe care dobânzile reduse, pe termen lung, îl au în acoperirea slăbiciunilor dovedite de economia mondială – *„preţurile tot mai mari ale petrolului, paralizia politică a Europei, împrumuturile imposibil de susţinut ale SUA şi preţurile-record în domeniul imobiliar"*. Aceste dobânzi-record sunt cele care, în opinia expertului citat, ţin în funcţiune economia mondială actuală, ceea ce contrazice mecanismele pieţei în condiţii normale, neafectate de lipsa de securitate pe care o simte populaţia. *„Istoria sugerează că boom-ul tehnologic global nu s-a încheiat, iar creşterile de productivitate din SUA vor continua să radieze de-a lungul şi de-a latul lumii, sporind ratele de creştere de pretutindeni. În mod normal, creşterea globală rapidă se traduce în dobânzi ridicate pe termen lung doar dacă, undeva în adâncul sufletului, omul de rând nu devine prea nervos"*, argumentează Rogoff. El aminteşte că, în anii 1950 – 1960, Europa, SUA şi Japonia au prosperat în condiţiile în care dobânzile au rămas reduse, cu mult sub nivelul creşterii economice. Dar în acea perioadă, ca şi în prezent, lumea trecea printr-o perioadă de nesiguranţă profundă, dominată de teama izbucnirii unui al treilea război mondial – situaţie foarte asemănătoare celei existente în prezent în economia mondială. Aici pândeşte principalul pericol, atrage atenţia Rogoff: dacă, la un moment dat, investitorii depăşesc starea de anxietate prin care trec în prezent, dobânzile vor creşte

---

[63] *** Săptămâna financiară, nr. 57, din 17 aprilie 2006. S-a înşelat cu un an.

imediat, producând o răsturnare brutală a echilibrului precar ce stăpâneşte în prezent economia lumii.

George Soros a estimat o criză economică a SUA în 2007[64], mai mult „Economia Europei se dezvoltă destul de bine, dar apariţia unor efecte negative ale economiei din Statele Unite va fi asociată cu un declin al dolarului, care va aduce prejudicii economiei europene.

Economia lumii a avut de-a face cu încă două riscuri – Statele Unite a dus un război împotriva terorii, iar încălzirea globală se poate dovedi un adversar de necontrolat", a punctat Soros. Acesta a mai apreciat că războiul împotriva terorismului care a urmat atacurilor din 11 septembrie 2001 şi războiul din Irak în special au modificat opinia publică globală, mulţi fiind acum împotriva celei mai mari puteri a lumii. Astăzi, majoritatea americanilor îşi dau seama că administraţia Bush i-a derutat. „Civilizaţia noastră este în pericol", a atras atenţia acest guru al economiei mondiale.

	Sept. 2000	Sept. 2001	
Forţa de muncă	132. Om	131.8 m	
Rata şomajului	3.9%	5.0%	
Productivitatea	146.8	138.5	
S & P 500	1489	1092	
NASDAQ	3896	1695	
Rezerve Federale	6.50%	3.65%	
Ogligaţiuni pe 10 ani	5.80%	4.97%	
Dollar-euro	ŞO.8695	ŞO.9015	
Dollar-¥en	106	119	

Figura 5 – 1. Indicatorii economici şi financiari în SUA în perioada 2000 – 2002

Sursa: *Council on Foreign Relations*

[64] www.smartfinancial.ro.

CAPITOLUL 6.
OFENSIVA ÎMPOTRIVA TERORISMULUI RELIGIOS. COMBATEREA TERORISMULUI RELIGIOS

6.1. Politici pentru combaterea terorismului religios

Combaterea terorismului religios nu este o problemă militară, ci, în primul rând, una politică. Decizia pentru organizarea unei cruciade antiteroriste trebuie luată – şi a fost luată – de conducerea politică a Statelor Unite ale Americii, a Uniunii Europene, a Alianţei Nord-Atlantice, precum şi de organismele internaţionale destinate să asigure protecţia naţiunilor, să prevină războiul şi să organizeze şi gestioneze bunele relaţii dintre ele.

Politicile pentru combaterea acestui fenomen trebuie să se bazeze pe cunoaşterea lui şi să vizeze eradicarea cauzelor care-l generează. Un algoritm raţional de cunoaştere şi recunoaştere a acestui fenomen ar trebui să cuprindă:

— politici de investigare;
— politici de evaluare;
— politici de contracarare a efectelor;
— politici de eradicare a cauzelor;
— politici de prevenire;
— politici de finanţare a structurilor şi acţiunilor îndreptate împotriva terorismului religios;
— politici de pregătire a forţelor, mijloacelor şi populaţiei pentru a duce un război anti-terorist.

Decizia politică de luptă împotriva terorismului aparţine civilizaţiei şi vizează protecţia prin lege şi printr-un sistem coerent de constrângeri şi de acţiuni a cetăţeanului, comunităţii, proprietăţii, instituţiilor, statului şi sistemelor de valori împotriva actelor teroriste.

Toate politicile antiteroriste trebuie să vizeze:

— informarea corectă asupra activităţilor, persoanelor, organizaţiilor şi instituţiilor teroriste, a celor care sprijină sau finanţează terorismului de orice fel;
— supravegherea structurilor, instituţiilor şi activităţilor care sunt bănuite că generează, încurajează sau susţin terorismul religios;
— prevenirea oricăror acţiuni de tip terorist;

— distrugerea reţelelor, organizaţiilor şi bazelor terorismului din toată lumea, oriunde ar fi ele.

Pe baza deciziilor politice, trebuie să se elaboreze un concept strategic adecvat şi pentru combaterea terorismului. Acest lucru este foarte dificil, întrucât terorismul nu este o acţiune strategică de mare amploare, ci un sistem de acţiuni disparate, fără o coordonare unitară şi fără forţe şi mijloace stabile, identificabile, împotriva cărora să se poată acţiona prin mijloace legale şi prin structuri constituite şi deprinse cu astfel de activităţi. O strategie antiteroristă trebuie să aibă în vedere, pe lângă celelalte componente foarte importante (identificarea ameninţărilor şi riscurilor, concepţia acţiunilor, pregătirea şi structurarea forţelor şi a mijloacelor, amploarea şi specificul operaţiunilor), şi cucerirea şi menţinerea iniţiativei strategice. Acest lucru va fi foarte greu, întrucât terorismul se bazează tocmai pe surprinderea tactică, adică pe acţiunile neaşteptate (în ceea ce priveşte obiectivul ales, timpul de acţiune şi modul de atac), dar prima condiţie a reuşitei unei acţiuni de nivel strategic este să se deţină iniţiativa strategică. Acţiunea prin surprindere, spectaculoasă, violentă şi puternic mediatizată este punctul forte al terorismului, dar şi punctul lui cel mai sensibil şi, în anumite privinţe, cel mai vulnerabil.

6.2. Sisteme de supraveghere şi de monitorizare a terorismului

Reuşita în acţiunile împotriva terorismului religios depind în mare măsură de cunoaşterea acestui fenomen în dinamica şi cauzalitatea lui. O astfel de ameninţare nu poate rămâne ne-investigată şi nesupravegheată. Terorismul este o provocare extrem de gravă, care impune restricţii şi constrângeri cu care lumea trebuie să se obişnuiască, iar conducerea politică şi strategică, forţele speciale şi forţele armate trebuie să le pună în aplicare. Sistemele de supraveghere şi de monitorizare a terorismului presupun structuri şi infrastructuri cu foc continuu, distribuite în aşa fel încât să acopere întreaga planetă sau, într-o primă etapă a războiului antiterorist, zonele care ating pragul de importanţă ce se ia în consideraţie de factorii de decizie.

Aceste sisteme trebuie să fie integrate, dar şi suficient de flexibile pentru a face faţă flexibilităţii tactice şi aleatorii a

terorismului, şi să asigure bazele de date şi informaţii necesare organizării corespunzătoare a acţiunii şi reacţiei. Tot ele trebuie să aibă componente naţionale şi internaţionale, care să acţioneze, prin cooperare în toate mediile şi în toate spaţiile. Fiecare din aceste structuri trebuie să includă:

— componente de supraveghere electronică de mare sensibilitate;

— componente de cercetare directă, prin agenţi şi agenţii de influenţă;

— componente de comunicaţii rapide şi securizate;

— componente de analiză a datelor şi informaţiilor;

— componente de decizie rapidă;

— componente de validare şi corectare oportună a acestor decizii.

Factorul cel mai important în supravegherea structurilor, infrastructurilor şi acţiunilor teroriste îl reprezintă omul, agentul de informaţii, dotat cu toate mijloacele necesare şi ajutat de un sistem tehnic-informaţional permanent şi eficace.

În Marea Britanie, serviciul de informaţii MI5 a început din anul 2005 să instruiască diverse companii în privinţa măsurilor de securitate care ar trebui luate în viitorul apropiat. Cum ar fi filtre de securitate la intrarea în sediul companiilor, reorganizarea sau chiar mutarea în sedii mai bine protejate. Îngrijorarea britanicilor se manifestă şi în privinţa securităţii reţelei de transport din capitala ţării, atacată pe 7 iulie. La Bruxelles, guvernatorul Véronique Paulus de Chatelet a avertizat în iulie 2005 că oraşul este total nepregătit în eventualitatea unui atac terorist, măsurile de securitate lipsind cu desăvârşire în majoritatea centrelor comerciale, a spitalelor şi a staţiilor de tren sau de metrou din capitala Uniunii Europene. Punerea acestora la punct presupune, implicit, costuri imense. Iar la nivel comunitar, prima măsură radicală anunţată de Comisia Europeană a fost o propunere prin care băncile vor fi obligate să înregistreze numele, adresa şi conturile tuturor celor care transferă bani în cadrul UE, după cum relatează „Financial Times". Comisia încearcă astfel să „îmbunătăţească" sistemul folosit deja în SUA, unde transferurile

bancare sunt anunţate oficialităţilor numai dacă sumele implicate depăşesc 3.000 de dolari. Scopul acestei măsuri este să ajute la prevenirea actelor de spălare a banilor în folosul reţelelor teroriste.

6.3. Structuri şi acţiuni ofensive împotriva terorismului

Căile cele mai eficiente de combatere a terorismului religios nu sunt cele militare, ci cele active şi chiar ofensive, politice şi culturale. Fiind un fenomen politico-religios, o expresie a disfuncţionalităţii sociale, terorismul acţionează în acest spaţiu, lovind în tot ce înseamnă ordine, organizare, autoritate şi valori democratice. Terorismul nu este doar un fenomen cu cauze aleatoare, cum s-a crezut multă vreme. La articolul 421 – 1 din Codul penal francez, spre exemplu, sunt prevăzute două condiţii pentru ca un act să fie considerat terorist: cel care-l comite să deţină materiale omorătoare, să deturneze aeronave etc. Şi să poată fi stabilită o relaţie între comiterea infracţiunii (decires pectivul cod consideră terorismul ca infracţiune) şi o întreprindere individuală sau colectivă având drept scop tulburarea gravă a ordinii publice prin intimidare, prin teroare (deci terorismul este considerat ca infracţiune împotriva ordinii publice).

O astfel de viziune nu mai este de actualitate. S-a dovedit deja că terorismul poate fi considerat un război de tip asimetric. În acest caz, el trebuie definit ca atare de dreptul internaţional, de dreptul păcii şi al războiului şi tratat ca atare. Cu alte cuvinte, toate structurile internaţionale, începând cu ONU şi continuând cu cele regionale şi toate statele, trebuie să se implice în combaterea terorismului în primul rând prin mijloacele societăţii civile – legislaţie, mijloace economice şi financiare, politici, sisteme prevenţionale, educaţie, cultură – şi, la nevoie, prin folosirea forţei.

Încercând o definiţie, putem spune că terorismul ca formă de ameninţare asimetrică face parte din *„ameninţările împotriva statelor direcţionate de actori etatici sau non-etatici ce dispun de un potenţial militar inferior şi care caută să evite sistemele de securitate şi care exploatează vulnerabilitatea „atacatului" prin toate mijloacele posibile inclusiv cele nemilitare. Noutatea acestui tip de ameninţări constă în natura lor polimorfă şi invizibilă. Ameninţările asimetrice acoperă o gamă largă de moduri de acţiune – mai ales terorismul – conturând o*

confruntare în care adversarii nu au nici acelaşi statut şi nici aceleaşi criterii de victorie sau de înfrângere. În toate cazurile se aleg obiective care sunt cel mai puţin securizate şi se atacă într-o manieră neaşteptată".**65**

„*Terorismul este, deci, un război. Un război al cărui teatru de acţiuni este planeta. Adică un război împotriva ordinii actuale a lumii. Un război mondial*?! *E drept, un război care nu are – cel puţin la nivelul cunoaşterii noastre de azi – o conducere centralizată, un cartier general şi nicio strategie coerentă. El constă din însumarea unor acţiuni disparate, numeroase şi cu o arie de răspândire nelimitată, în toate mediile, care au efecte, mai ales psihologice, ce nu pot fi neglijate. Efectul cel mai periculos al terorismului este teama, adică insecuritatea persoanei, a sistemelor de conducere şi de comunicare, a organismelor sociale*".**66**

Deci, terorismul este un război care are ca scop principal să înspăimânte. Distrugerea, crima, asasinatul reprezintă doar mijloace. Obiectivul strategic este spaima, înspăimântarea. Aşadar, deşi conducătorii teroriştilor nu s-au aşezat niciodată toţi la aceeaşi masă şi nu au plănuit un mod de a acţiona, un sistem de pregătire a forţelor şi mijloacelor, cam toţi acţionează în acelaşi mod, prin mijloace şi procedee asemănătoare.

Teroriştii religioşi nu-şi propun (cel puţin cei care au acţionat până acum) să distrugă planeta. Ei nu au nimic cu planeta. Ei îşi propun să-i distrugă pe cei pe care-i urăsc, pe cei care nu împărtăşesc aceeaşi religie, pe cei care le stau în cale să realizeze, într-o anumită regiune (ţară, etc.) ordinea (sau dezordinea) religioasă, să impună, adică, prin forţă o stare, un regim, o conduită.

După atacurile din 11 septembrie 2001, s-a desprins concluzia că terorismul este război şi, deci, trebuie acţionat pe măsură.

Care este însă această măsură? „*A fost aleasă încă o dată bombardarea masivă, de la mare altitudine. Totuşi, crizele recente, mai*

---

65 http://www.sri.ro/categorii/44/lexicon.html.

66 Gh.Văduva , Terorismul – Dimensiune geopolitică şi geostrategică, Bucureşti, 2002, op. cit. pag. 65.

ales în Irak şi în Serbia, au demonstrat ineficacitatea cvasitotală a acestei strategii asupra forţelor de la sol. Aceste lovituri pot să neutralizeze cu precizie ţinte economice, dar provoacă în mod sigur «efecte colaterale» în rândul populaţiei civile. În contextul actual al Afghanistanului, una dintre ţările cele mai vulnerabile din lume, astfel de lovituri nu au sens. Este vorba atunci de o parte emergentă a unui război subteran mai serios asupra reţelelor teroriste? îndrăznim să sperăm."[67]

Acţiunile asupra talibanilor au dus totuşi la un rezultat: schimbarea regimului, lovirea puternică a infrastructurilor teroriste şi punerea zonei sub un anumit control. Cât de eficient va fi acest control şi cum se va realiza el rămâne de văzut. Acţiunile asupra Afghanistanului şi, probabil, şi altele asupra altor ţări care generează, adăpostesc sau susţin terorismul religios pot să reprezinte o componentă a strategiei antiteroriste, dar nu singura.

O strategie antiteroristă ar trebui să cuprindă:

— identificarea ameninţărilor şi riscurilor de natură teroristă;

— identificarea principalelor caracteristici ale acţiunilor de tip terorist şi a modalităţilor de concepere şi punere în aplicare;

— obiectivul sau obiectivele şi scopurile acţiunilor antiteroriste;

— sistemele de protecţie a persoanelor, instituţiilor şi organizaţiilor sociale, culturale etc.

— concepţia de ansamblu a acţiunilor (războiului, campaniilor) împotriva terorismului religios;

— structurile de forţe destinate să acţioneze împotriva terorismului;

— mijloacele (politice, economice, financiare, culturale, informaţionale şi militare) care vor fi folosite;

— modalităţile de acţiune şi procedeele;

— sistemul de pregătire a forţelor;

— mediile din care şi în care se va acţiona;

— susţinerea mediatică şi publică;

— educaţia populaţiei pentru securitate, inclusiv pentru

---

[67] ***La stratégie militaire americaine est-elle encore capable de se reformer?, de Jean Marguin, 15 octombrie 2001.

prevenirea şi combaterea acţiunilor teroriste. În acest context, definim educaţia pentru securitate a populaţiei ca pe un ansamblu de măsuri întreprinse în mod sistematic de către autorităţi publice şi organizaţii neguvernamentale, prin care noţiunile, ideile şi informaţiile referitoare la valorile, interesele şi necesităţile naţionale de securitate sunt utilizate, în forme şi prin mijloace adecvate, în scopul formării şi dezvoltării însuşirilor intelectuale, morale şi comportamentale ale cetăţenilor în domenii şi probleme ale securităţii naţionale şi internaţionale.

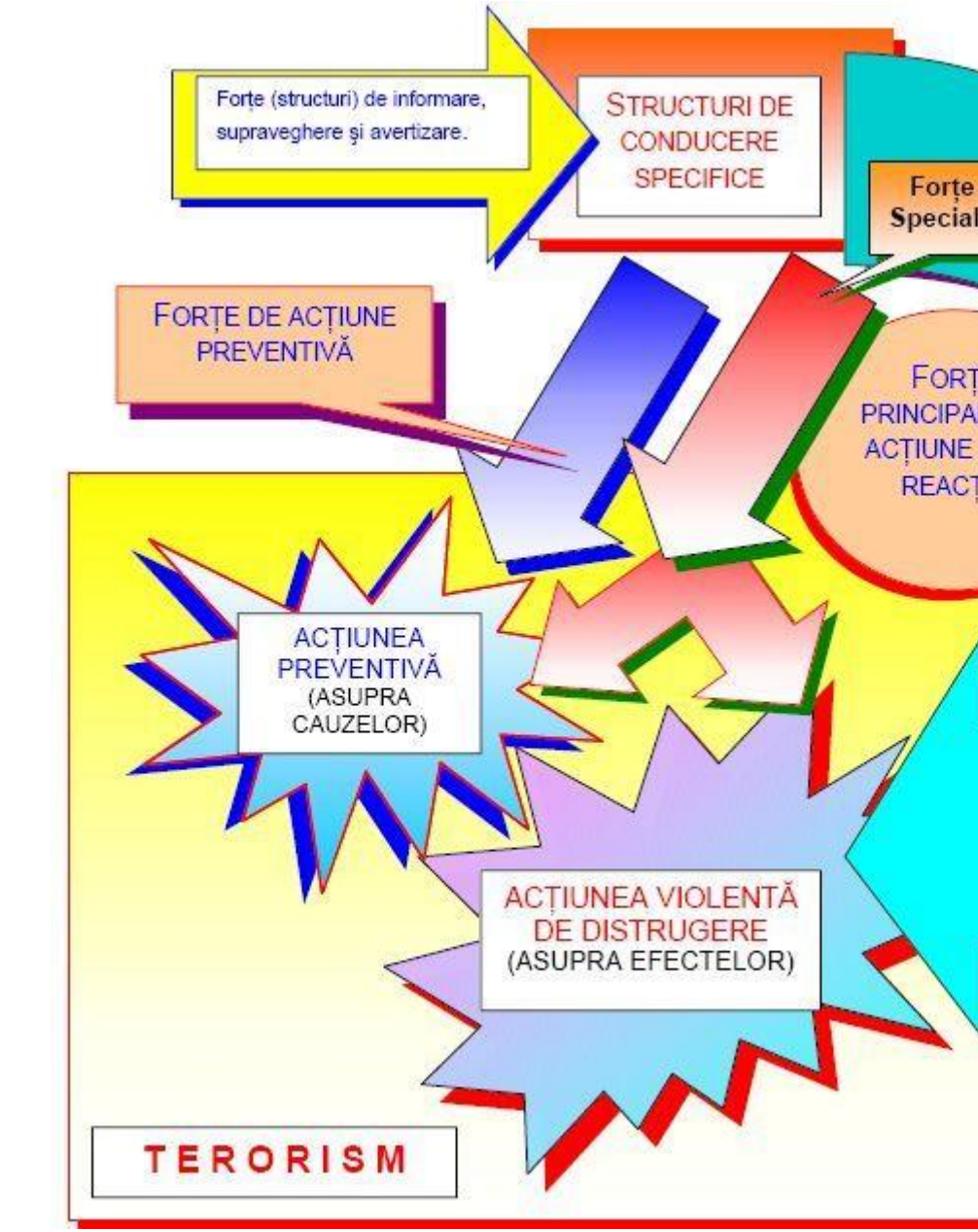
Forțe (structuri) de informare, supraveghere și avertizare.
STRUCTURI DE CONDUCERE SPECIFICE
Forțe Special
FORȚE DE ACȚIUNE PREVENTIVĂ
FORȚ PRINCIPA ACȚIUNE REACȚ
ACȚIUNEA PREVENTIVĂ (ASUPRA CAUZELOR)
ACȚIUNEA VIOLENTĂ DE DISTRUGERE (ASUPRA EFECTELOR)
TERORISM
Figura 6 – 1. Acţiunea antiteroristă

Sursa: *Centrul de Studii Strategice de Securitate București*

Posibile soluţii de eradicare a fenomenului

Pentru a realiza obiectivul declarat al războiului împotriva terorii, comunitatea internaţională, în ansamblul ei, sprijinită de opinia publică şi societatea civilă, dispune de câteva posibile soluţii:

— clarificarea, la nivel internaţional, a conceptului de „pierderi colaterale", cu scopul delegimitizării atacurilor asupra civililor, pentru a nu servi ca o justificare pentru manifestări ale acţiunilor teroriste;

— intervenţia comunităţii internaţionale în statele decăzute, prin acţiuni combinate, inclusiv militare, pentru eradicarea organizaţiilor teroriste (implică, însă, nerespectarea principiului suveranităţii);

— creşterea securităţii pentru a împiedica diferitele mişcări teroriste să profite de avantajele globalizării;

— controale riguroase la frontiere, asupra bunurilor şi indivizilor;

— verificarea frecventă a transferurilor monetare;

— monitorizarea şi controlul informaţiilor;

— întărirea statului, a instituţiilor guvernamentale, prin alocarea de resurse bugetare pentru armată, jandarmerie şi poliţie;

— reducerea stimulentelor recurgerii la acte teroriste.

6.4. Antiterorismul în Strategia de Securitate Naţională a României (SSNR) **68**

Problematica pericolului terorist şi a contracarării acestuia în România este abordată în SSNR în capitolul III, intitulat: *Priorităţile participării active la construcţia securităţii internaţionale*: *promovarea democraţiei*, *lupta împotriva terorismului internaţional*.

Fără a o copia întocmai, având multe elemente de creativitate şi originalitate, SSNR urmează totuşi în liniile sale generale, cum era şi normal, principiile cuprinse în Strategia de Securitate a Uniunii Europene („*A Secure Europe* in a *Better World – European Security Strategy*", aşa-numita *Strategie Solana*), prezentată de Javier Solana la

---

[68] Noua Strategie Naţională de Apărare a României – 2010 nu a fost adoptată încă.

Bruxelles pe 12 decembrie 2003.[69]

Strategia de Securitate a UE, ca şi SSNR, prevede aceleaşi cinci ameninţări-cheie pentru securitatea Uniunii Europene, respectiv a României, dintre care terorismul este pe primul loc:

— Terorismul;
— Proliferarea armelor de distrugere în masă;
— Conflictele regionale;
— Falimentul statelor (proasta guvernare);
— Crima organizată.

Angajarea activă în procesul de asigurare a securităţii internaţionale, prin promovarea democraţiei, lupta împotriva terorismului internaţional şi combaterea proliferării armelor de distrugere în masă, reprezintă principalul imperativ al etapei actuale pentru politica de securitate a României. Această opţiune constituie condiţia fundamentală a participării României la beneficiile globalizării, a exploatării oportunităţilor pe care le prezintă mediul internaţional şi a contracarării eficiente a riscurilor şi ameninţărilor.

Serviciul Român de Informaţii – Autoritate naţională în domeniul anti-terorist

În România, Serviciul Român de Informaţii este desemnat ca autoritate naţională în domeniul antiterorist din anul 2001.

În Strategia de Securitate Naţională a României, terorismul este inclus printre principalele ameninţări la adresa securităţii naţionale, combaterea factorilor de risc generaţi de evoluţia fenomenului terorist internaţional şi de influenţele acestuia asupra stării de securitate a ţării noastre fiind un obiectiv esenţial. Strategia naţională de prevenire şi combatere a terorismului (aprobată de Consiliul Suprem de Apărare a Ţării, în aprilie 2002) este documentul doctrinar fundamental care valorifică solidar interesele şi necesităţile de securitate internă a

---

[69] consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/78367.pdf. Din 18 octombrie 1999, Javier Solana ocupă funcţia de Înalt Reprezentant pentru Politică Externă şi de Securitate al Uniunii Europene, îndeplinind de asemenea şi funcţia de Secretar General al Consiliului Uniunii Europene şi al Consiliului Uniunii Europei Occidentale.

societăţii româneşti, prin consolidarea mecanismelor sale de autoprotecţie faţă de fenomenul terorist.

Activitatea naţională antiteroristă este axată pe concepţia de prevenire şi impune caracterul prioritar şi imperativ al identificării anticipate, prin culegere de informaţii, a premiselor de apariţie/manifestare a unei ameninţări de natură teroristă, indiferent de origine, formă de manifestare şi ţintă.

Conjugarea intenţiei şi a capacităţii logistice a unei entităţi teroriste (persoană sau organizaţie) determină existenţa unei ameninţări, care, pe fondul unor vulnerabilităţi, factori de risc sau stări de pericol, se poate materializa într-o infracţiune de securitate naţională.

Domeniul de acţiune şi de competenţă a Serviciului Român de Informaţii, respectiv al structurii sale antiteroriste, este reprezentat de prevenirea materializării unei ameninţări la adresa securităţii naţionale, prin disruperea intenţiilor sau capacităţilor unei entităţi teroriste şi prin eliminarea vulnerabilităţilor, factorilor de risc sau stărilor de pericol.

Cadrul legal în materie antiteroristă

Până în anul 1989, pe baza unor norme interne, responsabilităţile în domeniu au revenit Unităţii Speciale de Luptă Antiteroristă (USLA).

În anul 1990, USLA ia denumirea de Brigada Antiteroristă şi devine unitate informativ-operativă centrală în structura Serviciului Român de Informaţii, desfăşurându-şi activitatea ulterioară în conformitate cu prevederile Constituţiei, ale Legii 51/1991 privind siguranţa naţională a României, Legii 14/1992 privind organizarea şi funcţionarea S.R.I., ale ordinelor Directorului Serviciului Român de Informaţii, precum şi a celorlalte acte normative aplicabile în materia securităţii naţionale. Legea 51/1991 a abordat, pentru prima dată în sistemul juridic românesc, conceptul de terorism ca ameninţare la adresa securităţii naţionale, iar Legea 14 / 1992 a atribuit Serviciului Român de Informaţii responsabilitatea prevenirii şi combaterii terorismului. Evenimentele din 11 septembrie 2001 şi evoluţiile ulterioare ale fenomenului terorist internaţional au impus o

reevaluare activităţii naţionale antiteroriste şi o dezvoltare a cadrului legal, astfel:

— 2001 – Serviciul Român de Informaţii este desemnat ca autoritate naţională în domeniul antiterorist;

— 2002 – Strategia naţională pentru prevenirea şi combaterea terorismului;

— 2002 – Protocolul general de organizare şi funcţionare a Sistemului Naţional de Prevenire şi Combatere a Terorismului (S.N.P.C.T);

— 2004 – Sistemul Naţional de Alertă Teroristă;

— 2004 – Legea nr. 535/2004 privind prevenirea şi combaterea terorismului;

— 2005 – Regulamentul de organizare şi funcţionare a Centrului de Coordonare Operativă Antiteroristă.

Operaţionalizarea deplină a S.N.P.C.T. s-a încheiat în anul 2005, prin adoptarea, de către C.S.A.T., a Regulamentului de organizare şi funcţionare a Centrului de Coordonare Operativă Antiteroristă (C.C.O.A.) – structură din cadrul Direcţiei Generale Prevenirea şi Combaterea Terorismului, prin care Serviciul Român de Informaţii exercită coordonarea tehnică a Sistemului Naţional de Prevenire şi Combatere a Terorismului.

— 2006 – Metodologia de organizare şi executare a intervenţiei contrateroriste;

— 2007 – Strategia de comunicare şi desfăşurare a informării pentru prevenirea şi limitarea unei situaţii de risc terorist/criză teroristă.

Demersurile naţionale în domeniul antiterorism urmăresc constant identificarea unui echilibru dinamic şi realist al dimensiunilor/raporturilor dintre componentele informativ-operative şi de intervenţie antiteroristă/contrateroristă (ambele pregnant acţionale), în acord cu evaluările furnizate de sursele secrete şi implementarea măsurilor celor mai pertinente pentru asigurarea funcţionării – în timp real – a mecanismului Informaţie e> Decizie + Coordonare e> Intervenţie.

Rolul Direcţiei Generale Prevenire şi Combatere a Terorismului

(DGPCT)

În procesul de modernizare a Serviciului Român de Informaţii, începând cu 1 iulie 2008, a intrat în funcţiune Direcţia Generală Prevenirea şi Combaterea Terorismului – unitate informativ-operativă centrală, care răspunde de planificarea, organizarea şi executarea, într-o concepţie unitară, a activităţilor de prevenire, descoperire, contracarare şi înlăturare a factorilor de risc şi ameninţărilor la adresa securităţii naţionale, ce vizează pregătirea, iniţierea sau săvârşirea de acte teroriste ori constituie vulnerabilităţi ce pot genera sau favoriza asemenea acte. DGPCT are rolul de integrator şi coordonator al activităţii naţionale antiteroriste, asigurând:

— coexistenţa indisolubilă în configuraţia DGPCT a componentei informative, a celei de protecţie/intervenţie – Brigada Antiteroristă, precum şi a Centrului de Coordonare Operativă Antiteroristă;

— dirijarea simultană a eforturilor depuse pe cele două paliere interactive, în scopul eliminării oricăror sincope în articularea unei reacţii ferme de răspuns antiterorist;

— aplicarea, în baza statutului egal al structurilor componente, a unei concepţii integrate asupra problematicii abordate şi a măsurilor angajate ori necesar a fi derulate, simultan, de către cele două componente, la nivel central şi teritorial;

— stabilirea de strategii de etapă, pe specificul celor două structuri, menite să prevină/diminueze/înlăture, în timp util, orice forme de manifestare teroristă pe teritoriul naţional.

Componenta informativă asigură cadrul specializat de menţinere sub control – prin culegere de informaţii – a acelor evoluţii purtătoare de riscuri şi ameninţări care ar putea periclita securitatea naţională a României, în corelaţie cu dinamica formelor de manifestare a terorismului internaţional.

Brigada Antiteroristă asigură şi realizează protecţia şi intervenţia antiteroristă / contrateroristă în scopul prevenirii, neutralizării şi anihilării acţiunilor teroriste pe teritoriul României. Pe ambele componente de activitate ale DGPCT, se acţionează consecvent pentru dezvoltarea relaţiilor de cooperare internă şi internaţională în

domeniu.

În situaţii de criză teroristă, Centrul de Coordonare Operativă Antiteroristă din cadrul DGPCT asigură suportul logistic şi operaţional pentru funcţionarea operativă a Centrului Naţional de Acţiune Antiteroristă (CNAAT), care este integrat funcţional în mecanismul de gestionare a crizelor şi organizat conform legii.

SRI denumeşte Managementul crizelor ca fiind *o activitate complexă*, *specializată*, *de conducere*, *organizare*, *planificare*, *control*, *evaluare şi utilizare raţională şi eficientă a resurselor informaţionale şi materiale*, *desfăşurată pe baza unor principii*, *metode şi tehnici adecvate*, *în scopul identificării disfuncţiilor*, *vulnerabilităţilor*, *riscurilor*, *ameninţărilor şi stărilor de pericol la adresa individului/ instituţiei/ organizaţiei şi luării deciziilor adecvate pentru soluţio*narea *cauzelor care le-au generat*, *prevenirea evoluţiilor conflictuale şi revenirea la starea de normalitate*,[70] având misiunea de a-l operaţionaliza.

CONCLUZII

În această lucrare am încercat să arăt că, în ciuda impresiei publicului larg, terorismul în general şi cel religios, în special, nu este dezorganizat sau întâmplător, ci călăuzit de o logică proprie, comună diverselor grupări care utilizează violenţa politică pentru a-şi atinge obiective considerate de ele sacre. Recurgerea la terorismul bazat pe imperative religioase, de exemplu, nu este un fenomen nou, ci unul adânc înrădăcinat în istorie şi în evoluţia credinţelor religioase, care au servit la definirea cauzelor, a inamicilor, dar şi a mijloacelor, metodelor şi momentelor propice pentru punerea în practică a actelor violente.

De aceea, recrudescenţa terorismului religios în perioada recentă este parte a unui proces gradual care poate fi asemănat cu luptele neocoloniale de eliberare, care a prins credinţele religioase între graniţe şi constrângeri politice şi a fost accelerat de marile schimbări din peisajul politic, militar, social şi economic global, la care se adaugă un context local dificil pentru credincioşi.

---

[70] http://www.sri.ro/categorii/44/lexicon.html.

Nesiguranţa şi imprevizibilitatea situaţiei actuale, în timp ce lumea este pe cale să adopte o nouă ordine mondială, mediul presărat cu conflicte etnice şi naţionaliste le oferă grupărilor teroriste oportunitatea şi „muniţia" pentru a-şi configura istoria în conformitate cu datoriile şi cauzele divine, în timp ce pentru alţii indică faptul că sfârşitul istoriei se apropie.

Ca atare, este imperativ ca aceste noi forţe religioase să nu mai fie tratate în politica globală ca o forţă monolitică, ci să se încerce înţelegerea logicii grupărilor şi a mecanismelor care stau la baza terorismului, pentru a le submina aria de acţiune şi puterea.

În prezent, este îndoielnic faptul că guvernele din Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană, România sau din oricare alt stat sunt pregătite să se confrunte cu această provocare.

BIBLIOGRAFIE

1. ACQUAVIVA Mike, *Terrorism*: *Special Studies*, University Public
America, 1989.

2. ARĂDĂVOAICE Gheorghe, ILIESCU Dumitru, NIŢĂ Dan,
Antiterorism. *Contraterorism*, Editura Antet, Bucureşti, 1997.

3. ARĂDĂVOAICE Gheorghe NAGHI Gabriel, NIŢĂ Dan, *Sfârşitul Tero*
Bucureşti, Editura Antet, 2002.

4. BODUNESCU Ion, *Flagelul terorismului internaţional*, Editura
Bucureşti, 1978.

5. BASARABESCU Gheorghe, *Terorism*, *între istorie şi actualitate*, Clip
Bucureşti, 2001.

6. COVLEA Marian, *Strategii naţionale de securitate în Europa post*
Universitatea Creştină „Dimitrie Cantemir" Bucureşti – Analele Facultăţii
Politice, 2006.

7. DEGERATU Constantin, *Prevenirea surprinderii strategice*: *
imposibilă, Editura ANI, Bucureşti, 2007.

8. FALCONI Fabrizio, SETTE Antonello, *Osama Bin Laden*. *Teroare în*
Editura Allfa, Bucureşti, 2002.

9. GAUDIN Philippe, *Marile religii*, Editura Orizonturi, Bucureşti, 200

10. GUNARATNA Rohan, *Inside* Al *Qaeda*. *Global Network of Terro*
Berkeley Books, New York, 2003.

11. HARVEY Robert, *Global Disorder*, Editura Robinson, Londra, 2003

12. HUNTINGTON Samuel P., *Ciocnirea civilizaţiilor şi refacere*
mondiale, Editura Antet, Oradea, 1997.

13. JACQUARD Apud Roland, *Les archives secrètes d'Al-Qaida*, Edi
Picollec, Paris, 2002.

14. ILIESCU Sorina Ramona, *Elemente de psihosociologie ale ter*
suicidar: *cine devine terorist şi de ce*?, lucrare de dissertaţie prezentată la a
cursurilor de master – coordonator prof. Univ. Dr. Ion Duvac, Univ
Bucureşti, 2006.

15. JURA Cristian, *Terorismul internaţional*, Editura ALL Beck, Bucure

16. KIFNER John, *A Son of Israel*: *Rabin's Assassin*, New York T
Noiembrie 1995.

17. LEVY Barry, *Terrorism and public Health*, Editura Oxford Univers
2003.

18. LOVE Joseph, *Făurirea Lumii a Treia*, Editura Univers, Bucureşti, 2

19. MALIŢA Mircea, *Zece mii de culturi, o singură civilizaţie*, Editur
Bucureşti, 1999.
20. MASSOULIÉ François, *Conflictele din Orientul Mijlociu*, Editura
Bucureşti, 2003.
21. NEDOROSCIK A. Jeffrey, *Extremist Groups în Egypt*, Terrorism &
Violence, Vol.14, 2002.
22. NEGUŢ Silviu, *Introducere în geopolitică*, Editura Meteor Press,
2005.
23. NIMROD José, *Terrorism* & *Political Violence*, 2002, Vol. 14.
24. POHLY Michael, DURAN Khalid, *Osam Bin Landen şi t
internaţional*, Editura Axel Springer, 2002.
25. PETRESCU Stan, *Ameninţări primare*. *Terorism*. *State la răscruce
locale şi regionale*. *Sărăcie şi migraţie ilegală*, Editura Militară, Bucureşti, 20
26. PETRESCU Stan, *Despre Intelligence şi Putere*, Editura Militară,
2008.
27. PETRESCU Stan, *Terorismul suicidar*, Cursul nr. 9, Master
Securitate şi Apărare, UCDC, slides PPT, 2010.
28. PETRESCU Stan, *Mediul de securitate global şi euroatlantic*
Militară, Bucureşti, 2005.
29. PETRESCU Stan, Arta *şi puterea informaţiilor*, Editura Militară,
2003.
30. PETRESCU Stan, *Informaţiile – a patra armă*, Editura Militară,
1999;
31. PETRESCU Stan, *Apărarea şi securitatea europeană*, Editura
Bucureşti, 2006;
32. RANSTORP Magnus, *Terrorism in the Name of Religion*,
University Press, 1996.
33. ROLAND Jaquard*, în numele lui Ussama Bin Laden*, Editura Rao,
2001.
34. TAMIMI Azzam, *Time Special Report*: *Inside Al-Qaeda*, Time, 12
2001.
35. ŢUŢUIANU Simona, *Terorismul şi capcanele martirajului feminin*.
psihologice şi strategice, articol în Revista Informaţiilor Militare (RIM), Buc
1 – 2/2009.
36. VĂDUVA Gheorghe, *Dimensiune geopolitică şi geostrategică*,

2002.

37. YONAH Alexander, *Algerian Terrorism*: *Some National*, *Regional a*
Perspectives, Columbia University Press, 1998.

38. ZACHARY Abuza, *Militant Islam în Southeast Asia*, Lynne Rienner,

39. * * * *Doctrina Națională a Informațiilor pentru Securitate*, CSAȚ,
2004;

40. * * * *Strategia Națională de Securitate a României*
www.presidency.ro/static/ordine/SSNR/SSNR.pdf

41. * * * *Strategia Națională de Apărare a României*
www.presidency.ro/static/ordine/SNAP/SNAP.pdf

42. * * * *US National Security Strategy* –
www.whitehouse.gov/sites/default/files/rss/nationalsecuritystrategy. pdf

43. * * * *NATO Defence Against Terrorism*, NATO Center of Excellence
February 4, 2010, www.coedat. nato. int/

44. * * * *A Secure Europe în A Better World – European Security*
Bruxelles, 12 decembrie 2003, consilium. Europa. eu/uedocs/cmsupload/78

45. *Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and t*
estabilishing the European Community, December 13, 2007, http://eur-lex
eu/JOH – tml. de? un = OJ: C: 2007: 306: SOM: en

46. * * * Al *Sharq al Awsat*, Londra, ediția din 10 decembrie 2001.

47. * * * Săptămâna financiară, nr. 57 din 17 aprilie 2006.

48. * * * Centrul de studii pentru Terorism şi Violența Polit
Universitatea St. Andrew, 31 martie 2005.

49. * * * Institutul francez al Apărării Naționale, *Fragilitatea Europ*
terorismului, mai 1999.

50. * * * 19 – 16 Countering Terrorism on US Army on Installation.

51. www.actrus.ro, Academia Forțelor Terestre din Sibiu.

52. www.cadranpolitic.ro

53. www.capmag.com, Capitalism Magazine

54. www.cfr.org/issue/135/

55. www.cia.gov, Agenția Centrală de Informații a SUA,
Counterterrorism After Al-Qaeda, Paul R. Pillar.

56. www.comedition.com

57. www.countryreports.org

58. www.cronicaromana.ro

59. www.ecee. ugal.ro
60. www.emulateme.com/country. aspx? countryid = 119 & country
61. www.faculty. newc.edu, North Carolina Wesleyan College.
62. www.fas.org/irp/world/para/docs/980223-fatwa. htm – Fede
American Scientists.
63. www.fbi.gov/pressrel/pressre106/mostwantedterrorists022406
64. www.frstrategie.org
65. www.globalizarea.com
66. www.gmr. mapn.ro, *Gândirea Militară Românească*, Revistă de
ştiinţă militară, editată de Statul Major General al Armatei Române.
67. www.haifa.ac. il, National Security Studies Center, University of H
68. www.ict.org. il/organizations/orgframe. din? orgid = 42 – The Ins
Counter-Terrorism.
69. www.wikipedia.org/wiki/Terorism, Wikipedia – Enciclopedie Lib
70. www.itcnet.ro/history/archive/mi2.000/current1/mi45.htm –
Istoric.
71. www.milnet.com
72. www.mipt.org/Patterns-of-Global-Terrorism. asp
73. www.muslimsonline.com
74. www.nps.edu/Library, Naval Postgraduate School.
75. www.odci.gov, Central Intelligence Agency.
76. www.overy.ro
77. www.smartfinancial.ro
78. www.specialoperations.com/Terrorism
79. www.sri.ro
80. www.state.gov, US Departament of State.
81. www.terrorism.com, Terrorism Research Center.
82. www.terrorismexperts.org